

ศึกษาชีวประวัติและผลงานของพระครูพิพัฒนโชติ
(ทอง เตชปัญโญ)

วิทยานิพนธ์
ของ
พริยา ภิรมย์สมบัติ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยทักษิณ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกไทยคดีศึกษา

พฤษภาคม 2544

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยทักษิณ

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
วิชาเอกไทยคดีศึกษา ของมหาวิทยาลัยทักษิณได้

คณะกรรมการควบคุม

.....ประธานกรรมการ
(อาจารย์พรศักดิ์ พรหมแก้ว)

.....กรรมการ
(อาจารย์คู่สิต รักษ์ทอง)

คณะกรรมการสอบ

.....ประธานกรรมการ
(อาจารย์พรศักดิ์ พรหมแก้ว)

.....กรรมการ
(อาจารย์คู่สิต รักษ์ทอง)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อาจารย์ประโยชน์ เรืองโรจน์)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์นพพร ด้านสกุล)

มหาวิทยาลัยทักษิณอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกไทยคดีศึกษา ของมหาวิทยาลัยทักษิณ

.....อธิการบดีมหาวิทยาลัยทักษิณ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมบูรณ์ ชิตพงศ์)
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดีเพราะได้รับความกรุณาและการอนุเคราะห์ช่วยเหลือจากผู้มีพระคุณหลายท่าน ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาเป็นอย่างยิ่งและขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอาจารย์พรศักดิ์ พรหมแก้ว ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ดุสิต รัชชทอง กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ และได้สละเวลาในการแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ตลอดทั้งให้ความเมตตาแก่ผู้วิจัยด้วยดีตลอดมา จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จเรียบร้อยด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ประโยชน์ เรืองโรจน์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์นพพร ด้านสกุล กรรมการแต่งตั้งเพิ่มเติม ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาชี้แนะแนวทาง และสละเวลาตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ไทยคดีศึกษาทุกท่านที่ได้กรุณาถ่ายทอดความรู้ที่วางพื้นฐานแนวคิดเกี่ยวกับการศึกษา ตลอดจนแนวความคิดเกี่ยวกับการทำวิจัย จนทำให้ผู้วิจัยสามารถนำแนวความคิดต่าง ๆ มาใช้ประโยชน์ในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณพระครูพิพัฒน์โชติ (ทอง เตชบุญโญ) ผู้ซึ่งให้ข้อมูลประวัติชีวิตและผลงานแก่ผู้วิจัยอย่างดียิ่ง และขอกราบขอบพระคุณคณะอาจารย์โรงเรียนวัดดอนทุกท่านที่ได้กรุณาให้ผู้วิจัยได้ค้นคว้าและยืมเอกสารต่าง ๆ ของพระครูพิพัฒน์โชติ (ทอง เตชบุญโญ) และภาพถ่าย ให้สัมภาษณ์ข้อมูลบางอย่าง และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยในการทำวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ด้วยดีตลอดมา ตลอดจนครอบครัวอุดมทรัพย์ ที่ให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา และขอขอบคุณนิติปริญาโทวิชาเอกไทยคดีศึกษา รุ่นปีการศึกษา 2542 ทุกท่านที่ให้คำแนะนำและเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยด้วยดีเสมอมาที่ให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา

คุณค่าของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูกตเวทิตาแด่คุณพ่อสิทธิพร คุณแม่ราตรี และคุณปณิมา ภิรมย์สมบัติ ที่ให้ความรัก ห่วงใย และกำลังใจผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา ตลอดจนขอขอบพระคุณผู้มีพระคุณทุกท่าน

พริยา ภิรมย์สมบัติ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	7
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	7
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	8
นิยามศัพท์เฉพาะ	9
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
เอกสารที่เกี่ยวกับแนวทางศึกษาชีวประวัติ	11
เอกสารที่เกี่ยวกับชีวประวัติและผลงานของพระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชปญฺโญ)	16
3 ชีวประวัติของพระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชปญฺโญ)	21
ชาติภูมิ	22
ปฐมวัยและการศึกษาในเบื้องต้น	23
การอุปสมบทและสมณศักดิ์	25
บุคลิกลักษณะ	26
ผลงานที่สำคัญ	31
เกียรติคุณที่ได้รับ	38
4 ผลงานของพระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชปญฺโญ)	40
ผลงานด้านการส่งเสริมเผยแผ่พระพุทธศาสนา	41
ผลงานด้านการพัฒนาชุมชน	55

บทที่	หน้า
5 บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	91
บทย่อ	91
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	91
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	91
วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า	92
สรุปผล	93
อภิปรายผล	95
ข้อเสนอแนะ	96
บรรณานุกรม	98
บุคลากร	102
ภาคผนวก	110
บทคัดย่อ	132
ประวัติย่อของผู้วิจัย	137

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 แผนที่แสดงจังหวัดสงขลา	111
2 แผนที่แสดงอาณาเขตของหมู่บ้านในตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา	112
3 พระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ)	113
4 วัดดอนได้รับโล่รางวัลชนะเลิศในการประกวดเรือพระงานประเพณีลากพระแหลมโพธิ์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา จากสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ประจำปี พ.ศ. 2536	114
5 วัดดอนได้รับถ้วยรางวัลชนะเลิศในการประกวดเรือพระงานประเพณีลากพระแหลมโพธิ์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา จากสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ประจำปี พ.ศ. 2536	115
6 พระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) ได้รับโล่ประกาศเกียรติคุณให้เป็นคนรักบ้านเกิดจากคณะกรรมการจัดงานโลกสไตน์ในบ้านเกิด ประจำปี พ.ศ. 2536	116
7 โล่ประกาศเกียรติคุณกลุ่มรักษ์คลองอู่ตะเภา เป็นองค์กรชุมชนที่มีพลังและผลงานสร้างสรรค์ เป็นกลุ่มคนรักบ้านเกิด ประจำปี พ.ศ. 2538	117
8 พระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) ได้รับพดยศ – ผ้าไตร จากสมเด็จพระพุฒาจารย์ เมื่อปี พ.ศ. 2540	118
9 เกียรติบัตรที่พระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) ได้รับจากสมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ในฐานะผู้ทำคุณประโยชน์ต่อพระพุทธศาสนา ในด้านการส่งเสริมการพัฒนาชุมชน เมื่อปี พ.ศ. 2541	119
10 พระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) ได้รับพระราชทานเสาเสมาธรรมจักรจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในฐานะผู้ทำคุณประโยชน์ต่อพระพุทธศาสนา และในด้านการส่งเสริมการพัฒนาชุมชน เมื่อปี พ.ศ. 2541	120
11 เสาเสมาธรรมจักร ที่พระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) ได้รับพระราชทาน เมื่อปี พ.ศ. 2541	121

12 พระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) ได้รับโล่คนดีศรีสังคม เมื่อปี พ.ศ. 2541 ณ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย กรุงเทพฯ	122
13 โล่ที่พระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) ได้รับการยกย่องให้เป็น “คนดีศรี สังคม” เมื่อปี พ.ศ. 2541 จากมูลนิธิหมู่บ้าน ในฐานะผู้ประยุต์หลักธรรม เป็นแนวทางแก้ปัญหาเศรษฐกิจสังคมชุมชน	122
14 วัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา	123
15 พระอุโบสถในวัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา	123
16 พิพิธภัณฑวัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ซึ่งเป็น ผลงานด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมของพระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ)	124
17 ตู้เก็บใบและเครื่องทองเหลืองในพิพิธภัณฑวัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอ หาดใหญ่ จังหวัดสงขลา	124
18 ตู้เก็บถ้วย ชามกระเบื้องในพิพิธภัณฑวัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา	125
19 ตู้เก็บกระเป่าและเครื่องจักสานในพิพิธภัณฑวัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอ หาดใหญ่ จังหวัดสงขลา	125
20 โครงการประปาหมู่บ้านในวัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัด สงขลา	126
21 สมาชิกกลุ่มธนาคารชีวิตสวดมนต์ ไหว้พระ รับศีลในวันประชุมกลุ่มธนาคาร ชีวิต ที่วัดอู่ตะเภา ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา	127
22 สมาชิกกลุ่มธนาคารชีวิตรับเงินจากพระภิกษุ ที่วัดอู่ตะเภา ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา	127
23 กลุ่มผลิตภัณฑ์จากเชือกกล้วย ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัด สงขลา	128
24 กลุ่มดอกไม้ประดิษฐ์ในตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา	128
25 นาผักนึ่งของสมาชิกกลุ่มทำนาผักนึ่งในตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัด สงขลา	129

26 กลุ่มทำขนมพื้นบ้าน (ทองม้วน) ในตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา	129
27 การประกอบพิธีทางศาสนาของเยาวชนในตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา อันเป็นผลมาจากการส่งเสริมพระพุทธศาสนาของพระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ)	130
28 พระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) อบรมศีลธรรมและจริยธรรมแก่เยาวชนที่ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา	130
29 ประเพณีลากพระในตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา อันเป็นผลงานส่วนหนึ่งของพระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) ในด้านการส่งเสริมประเพณีท้องถิ่น	131
30 ประเพณีแข่งเรือในตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา อันเป็นผลงานส่วนหนึ่งของพระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) ในด้านการส่งเสริมประเพณีท้องถิ่น	131

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ชีวประวัติและผลงานของบุคคลสำคัญหรือผู้สร้างผลงานต่าง ๆ ไว้ให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมได้มีผู้สนใจศึกษามาช้านานแล้ว เนื่องมาจากบุคคลเหล่านั้นเป็นผู้ที่ได้รับการยกย่องสรรเสริญและได้รับความสนใจจากสังคมมาก อีกทั้งเป็นแบบอย่างชีวิตที่หลายคนอยากเรียนรู้และยึดถือเป็นแนวปฏิบัติของตนด้วย ดังที่ สิทธา พินิจภูวดล และทิพย์สุนทร นาคธน ได้กล่าวไว้ว่า

ตามปกติคนเรามักจะยกย่องคนที่มีความสามารถ มีความดี สร้างความเจริญรุ่งเรืองให้แก่สังคม และเสียสละให้แก่ส่วนรวม คนเช่นนี้มนุษย์ยกย่องว่าเป็น “บุคคลสำคัญ” ชีวิตของบุคคลสำคัญจึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจ อีกประการหนึ่ง คนเราทุกคนอยากเป็นคนสำคัญ อยากเลียนแบบที่ได้รับความสำเร็จในชีวิต มีความรุ่งโรจน์ในการทำงานและอาชีพ¹

สายทิพย์ นุกูลกิจ² ได้กล่าวถึงความน่าสนใจในการศึกษาชีวประวัติและผลงานของบุคคลสำคัญไว้ในทำนองเดียวกันซึ่งสรุปได้ว่า การที่มีผู้สนใจศึกษาชีวประวัติและผลงานของบุคคลสำคัญก็เพราะบุคคลต่าง ๆ เหล่านั้นเป็นผู้ที่มีชื่อเสียงหรือเป็นผู้ที่ประสบความสำเร็จในชีวิต ซึ่งยังมีชีวิตอยู่หรือถึงแก่กรรมไปแล้วก็ได้ คนส่วนใหญ่มักสนใจที่จะทราบเรื่องราวความเป็นไปในชีวิตและผลงานของบุคคลนั้นเพื่อที่จะได้นำเอาไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตของเขาอนจากนั้น เปลื้อง ณ นคร³ ได้กล่าวถึงการศึกษาชีวประวัติและผลงานของบุคคลไว้สรุปได้ว่า การศึกษาเรื่องทำนองนี้ในต่างประเทศเป็นที่นิยมกันมาก ซึ่งมักจะเป็นชีวประวัติและผลงานของบุคคลที่มีชื่อเสียง เช่น ชีวประวัติและผลงานของนักปกครอง นักวิทยาศาสตร์ เป็นต้น ส่วนในสังคมไทยนั้นการศึกษาชีวประวัติและผลงานของบุคคลแม้จะมีอยู่บ้างแต่ก็ไม่มากนัก ทั้ง ๆ ที่ใน

¹ สิทธา พินิจภูวดล และทิพย์สุนทร นาคธน. การอ่านและพิจารณาหนังสือ. 2520. หน้า 41.

² สายทิพย์ นุกูลกิจ. วรรณกรรมไทยปัจจุบัน. 2537. หน้า 278.

³ เปลื้อง ณ นคร. คำบรรยายวิชาการศึกษาประพันธ์และหนังสือพิมพ์. 2514. หน้า 142.

สังคมไทยก็มีบุคคลสำคัญอยู่จำนวนไม่น้อย เหตุผลที่สำคัญประการหนึ่งจากการขาดข้อมูลในการศึกษาค้นคว้า ผลของการศึกษาส่วนใหญ่จึงเป็นเรื่องของพระมหากษัตริย์ เชื้อพระวงศ์ขุนนาง หรือชนชั้นสูง หรือเป็นผู้ที่สร้างผลงานให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมในระดับประเทศ บุคคลสำคัญในระดับท้องถิ่นยังไม่ได้ได้รับความสนใจเท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้องกับที่ พรศักดิ์ พรหมแก้ว ได้ตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับการศึกษาสังคมไทยในอดีตไว้ว่า

ในระยะแรก ๆ มักจะมุ่งเน้นไปที่ศูนย์กลางอำนาจของสังคม คือมักเป็นเรื่องเกี่ยวกับพระราช การสร้างบ้านแปงเมือง การศึกษาสงครามแห่งราชอาณาจักร การเมืองการปกครองของรัฐ วัฒนธรรมนครหลวง เป็นต้น เรื่องเกี่ยวกับความคิด ความเชื่อและวิถีชีวิตของประชาชนซึ่งเป็นชนส่วนใหญ่ของรัฐ – ประเทศยังไม่ค่อยได้รับความสนใจเท่าที่ควร หากจะมีการกล่าวถึงบ้างก็มักเป็นเพียงข้อสังเกตพื้นผิวที่นำเข้ามาเพื่อเสริมภาพบางด้านของศูนย์กลางแห่งอำนาจเท่านั้น¹

ในปัจจุบันมีผู้สนใจศึกษาเกี่ยวกับเรื่องของท้องถิ่นมากขึ้น โดยมีการศึกษากันหลายแง่มุมทั้งที่เกี่ยวกับโบราณคดีและประวัติศาสตร์ ภาษาและวรรณกรรม อาชีพและเศรษฐกิจ ศิลปวัฒนธรรม เป็นต้น ซึ่งส่งผลให้มีการศึกษาเกี่ยวกับชีวประวัติและผลงานของบุคคลสำคัญในท้องถิ่นมากขึ้นด้วย เนื่องจากบุคคลเหล่านี้เป็นผู้ที่สร้างคุณงามความดีหรือสร้างผลงานที่เป็นประโยชน์ต่อท้องถิ่น จึงควรแก่การยกย่องและเผยแพร่เกียรติคุณชื่อเสียงให้คนทั่วไปได้รู้จักและยึดถือเป็นแบบอย่างเท่าที่จะกระทำได้ ดังที่ เอกวิทย์ ณ ถลาง ได้กล่าวไว้ว่า

ปัจจุบันนี้ในประเทศชาติบ้านเมืองของเรายังมีบุคคลที่ประกอบคุณงามความดีด้วยความเสียสละ ทุมเทก่าลังกาย กำลังใจ กำลังความคิด และทรัพย์สินเงินทองเพื่อจรรโลงสังคมส่วนรวมให้อยู่เย็น พัฒนาชาติบ้านเมืองให้มีความเจริญก้าวหน้าอนุรักษศิลปวัฒนธรรมของชาติและท้องถิ่นไว้เป็นมรดกแก่ลูกหลาน...จึงจำเป็นต้องยกย่องสรรเสริญให้เกียรติ ให้กำลังใจและสนับสนุนเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ประวัติชีวิตผลงานและคุณงาม

¹ พรศักดิ์ พรหมแก้ว. “ ศาสตร์แห่งวัฒนธรรมพื้นบ้าน, ” ใน พื้นบ้านพื้นเมืองถิ่นไทยทักษิณ. 2534. หน้า 20.

ความดีของท่านเหล่านี้ให้แพร่หลายเป็นแบบอย่างแก่สังคมสืบไป¹

ภาคใต้เป็นภูมิภาคหนึ่งที่มีบุคคลสำคัญในท้องถิ่นอยู่มาก ทั้งที่เป็นนักปกครอง ศิลปินพื้นบ้าน พระสงฆ์ ช่างพื้นบ้าน นักพัฒนาชุมชน เป็นต้น ในบรรดาบุคคลสำคัญของท้องถิ่นภาคใต้นั้น พระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) เป็นบุคคลสำคัญคนหนึ่งในฐานะที่เป็นผู้ประยุกต์หลักธรรมเป็นแนวทางแก้ปัญหาเศรษฐกิจของชุมชน และได้สร้างผลงานที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมในลักษณะต่าง ๆ ไว้มาก จนได้รับการยกย่องให้เป็นพระภิกษุตัวอย่างจากหน่วยงานหลายหน่วยงาน

พระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) เป็นชาวดำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ปัจจุบันเป็นเจ้าของาวาสวัดดอน ตำบลคูเต่า ซึ่ง มูลนิธิหมู่บ้าน¹ ได้กล่าวถึงชีวประวัติของท่านไว้สรุปได้ว่า พระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) เกิดเมื่อวันที่ 8 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2489 อุปสมบทเมื่อวันที่ 25 เมษายน พ.ศ. 2512 ที่วัดหน้าพระลาน ตำบลในเมือง อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช แต่ได้มาจำพรรษาที่วัดคูตะเกา ตำบลคูเต่า จนถึงปี พ.ศ. 2533 จึงได้ย้ายมาจำพรรษาที่วัดดอน ตำบลคูเต่า และได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดนี้เมื่อปี พ.ศ. 2526 จนกระทั่งถึงปัจจุบัน

พระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) นอกจากจะเป็นแบบอย่างที่ดีของพระสงฆ์แล้ว ท่านยังเป็นพระนักพัฒนาสังคมที่มีชื่อเสียงมากรูปหนึ่งในภาคใต้ โดยมีผลงานปรากฏหลายลักษณะ ดังที่ คณะกรรมการคัดเลือกผู้ทำคุณประโยชน์ต่อพระพุทธศาสนา มหาเถรสมาคม ได้กล่าวถึงท่านไว้ว่า

พระครูพิพัฒนโชติ อายุ 51 พรรษา 31 วุฒิ ป.7 เจ้าอาวาสวัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ท่านเป็นนักพัฒนาและสงเคราะห์ประชาชนโดยการพัฒนาชาวบ้านให้มีอาชีพหารายได้เสริม ด้วยการประกอบอาชีพหัตถกรรมผลิตภัณฑ์จากเชือกกล้วยตานี ก่อสร้างโรงอาหารโรงเรียนวัดดอน จัดตั้งกลุ่มธนาคารชีวิตกลุ่มวัดดอน จัดสร้างบ่อน้ำดื่ม ระบบประปาหมู่บ้าน กองทุนการศึกษา ฯลฯ จากคุณความ

¹ เอกวิทย์ ณ ถลาง. ผู้มีผลงานดีเด่นทางด้านวัฒนธรรม พุทธศักราช 2523. 2523. หน้า คำนำ.

ดีที่ท่านได้สร้างมาในปี 2536 จึงได้รับโล่ประกาศเกียรติคุณให้เป็นคนรักบ้านเกิด ประกาศเกียรติคุณ ๗ อีกเป็นจำนวนมากนับว่าท่านเป็นผู้สมควรได้รับการยกย่องเชิดชู เกียรติให้ปรากฏสืบไป¹

ดุษิต รัชทอง ได้ศึกษาชีวประวัติและผลงานของพระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตช ปุญโญ) และได้กล่าวถึงท่านไว้ตอนหนึ่งว่า

พระครูพิพัฒนโชติ หรือ พ่อท่านทอง แห่งวัดอู่ตะเภา อำเภอหาดใหญ่ จังหวัด สงขลาท่านสามารถเป็นแบบอย่างของพระสงฆ์ ที่พุทธศาสนิกชนกราบได้อย่างสนิทใจ พ่อท่านทองลำนึกเสมอถึงปัญหาของชาวบ้านในชนบท โดยเฉพาะญาติพี่น้องและคน รอบ ๆ วัดอู่ตะเภาท่านเห็นว่า “ ปัญหาต่าง ๆ มีมากมาย ที่สำคัญคือเงิน โดยเฉพาะใน ช่วงไถนา เก็บเกี่ยว และโรงเรียนเปิดเทอมชาวบ้านจะเดือดร้อนมาก ตลอดถึงภาวะขาด แคลนยามเจ็บไข้ได้ป่วย ”²

นอกจากนั้น วัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ซึ่งเป็นวัดที่ พระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชปุญโญ) เป็นเจ้าอาวาส ได้จัดทำเอกสารสรุปชีวประวัติและผล งานของท่านออกเผยแพร่มีเนื้อความตอนหนึ่งว่า

พระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชปุญโญ) เจ้าอาวาสวัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอ หาดใหญ่ จังหวัดสงขลา นอกจากจะรับผิดชอบงานทางด้านพระศาสนาตามภาระหน้าที่ ของพระภิกษุสงฆ์ในพระพุทธศาสนา และภาระในด้านการปกครองคณะสงฆ์ในฐานะ เจ้าอาวาสแล้วท่านยังเป็นพระนักพัฒนาอีกรูปหนึ่ง ซึ่งเป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไปท่านเป็น เจ้าของแนวคิดผู้ก่อตั้ง “ ธนาการชีวิต ” ท่านได้ให้ความหมายของธนาการชีวิตไว้ว่า “ ธนาการชีวิต ” หมายถึง การเป็นอยู่ร่วมกันอย่างปลอดภัยสมาชิกต่างมีอุดมการณ์

¹ คณะกรรมการคัดเลือกผู้ทำคุณประโยชน์ต่อพระพุทธศาสนา มหาเถรสมาคม. ผู้ทำ คุณประโยชน์ต่อพระพุทธศาสนา ประจำปีพุทธศักราช 2541. 2541. หน้า 144.

² ดุษิต รัชทอง. “ พระครูพิพัฒนโชติ ธนาการชีวิตแห่งวัดอู่ตะเภา, ” วารสาร หมู่บ้านไท 1 (3) : 23 ; พฤษภาคม 2543.

ร่วมกันในการคิดช่วยเหลือกลุ่มมากกว่าที่จะรับผลประโยชน์จากกลุ่มใช้เบญจศีลเป็นวินัยของกลุ่มมุ่งพัฒนาหมู่บ้านตามโครงการแผ่นดินธรรมแผ่นดินทองของรัฐบาล¹

การจัดตั้งธนาการชีวิตเป็นผลงานการพัฒนาชุมชนที่เด่นมากของพระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) ซึ่ง วัดอู่ตะเภา² ได้กล่าวถึงหลักการและวัตถุประสงค์ของธนาการชีวิต วัดอู่ตะเภาไว้ดังนี้

หลักการในการก่อตั้งธนาการชีวิตมีดังนี้

1. มุ่งให้สมาชิกมีความเป็นอยู่ร่วมกันอย่างปลอดภัย
2. สมาชิกคิดช่วยเหลือกลุ่ม มากกว่าคิดที่จะรับประโยชน์จากกลุ่ม
3. ยึดหลักเบญจศีลเป็นวินัยของกลุ่ม
4. การดำเนินการอาศัยมติจากที่ประชุมใหญ่
5. แบ่งสมาชิกออกเป็นกลุ่มย่อยเพื่อทำกิจกรรมตามมงคล 38 ประการในทาง

พุทธศาสนา

ส่วนวัตถุประสงค์ในการก่อตั้งธนาการชีวิตมีดังนี้

1. เพื่อฝึกสมาชิกให้รู้จักควบคุมตนเองและสำนึกในหน้าที่
2. เพื่อให้สมาชิกมั่นใจในพลังสัจจะของแต่ละคนในการเว้นชั่ว ทำความดี
3. เพื่อเป็นศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตของมวลสมาชิก
4. เพื่อพัฒนาพื้นที่แถบลุ่มน้ำอู่ตะเภาให้เป็นแผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง

นอกจากการจัดตั้ง “ธนาการชีวิต” ซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาชุมชนเป็นอย่างมากดังกล่าแล้ว พระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) ยังได้ดำเนินงานพัฒนาชุมชนอีกหลายลักษณะ เช่น การส่งเสริมเผยแพร่พระพุทธศาสนา การส่งเสริมการศึกษา การอนุรักษ์วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น ด้วยผลงานที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่สังคมจนเป็นที่ประจักษ์แก่คนทั่วไป พระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) และผลงานของท่านจนได้รับการยกย่องเกียรติคุณและรางวัลต่าง ๆ มากมาย ดังที่ วัดดอน ได้ประมวณไว้ซึ่งสรุปได้ดังนี้

¹ วัดดอน. ประวัติและผลงานของพระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ). ม.ป.ป. หน้า 2.

² วัดอู่ตะเภา. เอกสารแนะนำธนาการชีวิตวัดอู่ตะเภา. ม.ป.ป.

พ.ศ. 2536 ได้รับโล่ประกาศเกียรติคุณให้เป็นคนรักบ้านเกิดประจำปี 2536 จากคณะกรรมการโครงการโลกสดใสในบ้านเกิด

พ.ศ. 2536 วัดดอนได้รับโล่รางวัลชนะเลิศในการประกวดเรือพระ งานประเพณีชักพระแหลมโพธิ์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา จากสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ

พ.ศ. 2537 ได้รับคัดเลือกให้เป็นผู้สนับสนุนการศึกษาดีเด่น ตามโครงการค้นหาคนดังปีทองของการพัฒนาคุณภาพการประถมศึกษา จากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา

พ.ศ. 2538 กลุ่มรักษ์คลองอู่ตะเภา ได้รับโล่ประกาศเกียรติคุณเป็นองค์กรชุมชนที่มีพลังและผลงานสร้างสรรค์ เป็นกลุ่มคนรักบ้านเกิด

พ.ศ. 2540 ได้รับเลือกเป็นผู้สนับสนุนการศึกษาดีเด่น เนื่องในวันประถมศึกษาแห่งชาติ ประจำปี 2540 จากสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

พ.ศ. 2541 ได้รับพระราชทานเสมาในฐานะผู้ทำคุณประโยชน์ต่อพระพุทธศาสนา ในด้านส่งเสริมการพัฒนาชุมชน จากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

พ.ศ. 2541 ได้รับเกียรติบัตรจากสมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ในฐานะผู้ทำคุณประโยชน์ต่อพระพุทธศาสนา ในด้านส่งเสริมการพัฒนาชุมชน

นอกจากนั้น มูลนิธิหมู่บ้าน¹ ได้กล่าวถึงการประกาศเกียรติคุณของท่านไว้สรุปได้ว่า ใน พ.ศ. 2541 พระครูพิพัฒน์โชติ (ทอง เตชบุญโญ) ได้รับการยกย่องให้เป็น “คนดีศรีสังคม” ในฐานะผู้ประยุต์หลักธรรมเป็นแนวทางแก้ปัญหาเศรษฐกิจสังคมชุมชน ซึ่งเป็นโครงการของภาคเอกชนเริ่มมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2532 โดยมูลนิธิหมู่บ้าน ร่วมกับมูลนิธิหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ จัดให้มีโครงการนี้ขึ้นเพื่อประกาศเกียรติคุณของผู้สร้างคุณประโยชน์แก่สังคม คณะกรรมการโครงการคนดีศรีสังคมได้คัดเลือกบุคคลจาก 4 ภาคๆ ละ 1 คน และประกาศเกียรติคุณบุคคลเหล่านั้นมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2532 เป็นต้นมาทุกปีจนถึงปัจจุบัน

เนื่องจากพระครูพิพัฒน์โชติ (ทอง เตชบุญโญ) เป็นพระภิกษุนักพัฒนาที่ได้สร้างคุณประโยชน์แก่พระพุทธศาสนาและสังคมมากมายจนได้รับการยกย่องเกียรติคุณต่าง ๆ ดังกล่าวมาแล้ว จึงมีผู้กล่าวยกย่องท่านไว้มาก ดังเช่น พระโสณบริรักษ์ญาณ เจ้าคณะจังหวัดสงขลา ได้กล่าวยกย่องท่านไว้ตอนหนึ่งว่า “ ท่านได้ทุ่มเทความตั้งใจเสียสละทั้งในด้านกำลัง

¹ มูลนิธิหมู่บ้าน. คนดีศรีสังคม ประจำปี 2541. 2541. หน้า 2, 47 – 53.

กาย กำลังใจ และกำลังทรัพย์เพื่อสงเคราะห์ประชาชนในหมู่บ้านเพื่อความเจริญและอยู่ดีกินดี จึงสมกับราชทินนามว่า พระครูพิพัฒน์โชติ”¹ และพระครูประสิทธิ์สืลาจารย์ เจ้าคณะตำบลคูเต่า (อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา) ได้กล่าวยกย่องท่านไว้ตอนหนึ่งว่า “ พระครูพิพัฒน์โชติ...ได้ทุ่มเทกำลังกาย กำลังใจ กำลังสติปัญญาช่วยเหลือทั้งกิจการของหมู่บ้าน ชุมชน และกิจกรรมของคณะสงฆ์ อย่างเต็มกำลังความสามารถ”² เป็นต้นเหล่านี้ ด้วยเหตุผลต่าง ๆ ดังกล่าวแล้ว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเรื่องชีวประวัติและผลงานของพระครูพิพัฒน์โชติ (ทอง เตชบุญโญ) ผลงานของการศึกษาค้นคว้านี้ทำให้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลในเรื่องดังกล่าวไว้อย่างเป็นระบบ อีกทั้งเป็นการช่วยเผยแพร่เกียรติประวัติของท่าน ที่ได้สร้างผลงานให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมจนได้รับยกย่องเกียรติคุณต่าง ๆ มากมาย ตลอดจนทำให้คนทั่วไปตื่นตัวสนใจในการศึกษาเรื่องของท้องถิ่นอย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยมีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาชีวประวัติและผลงานของพระครูพิพัฒน์โชติ (ทอง เตชบุญโญ) โดยจำแนกประเด็นศึกษาไว้ดังนี้

1. ชีวประวัติของพระครูพิพัฒน์โชติ (ทอง เตชบุญโญ)
2. ผลงานของพระครูพิพัฒน์โชติ (ทอง เตชบุญโญ)

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีความสำคัญดังต่อไปนี้

1. เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลชีวประวัติและผลงานของพระครูพิพัฒน์โชติ (ทอง เตชบุญโญ) ไว้อย่างเป็นระบบ ซึ่งจะเป็ประโยชน์ต่อผู้สนใจที่สืบค้นและศึกษาในแง่มุมต่าง ๆ ต่อไป
2. เป็นการช่วยเผยแพร่เกียรติประวัติของพระครูพิพัฒน์โชติ (ทอง เตชบุญโญ) ให้เป็นที่รู้จักกว้างขวางยิ่งขึ้น ในฐานะพระภิกษุนักพัฒนาสังคมที่ประยุกต์หลักธรรมเป็นแนวทางแก้ปัญหาของสังคมจนได้รับยกย่องเกียรติคุณต่าง ๆ มากมาย

¹ พระโสภณปริยัตยาภรณ์. “มฤตดาถา,” ใน ธรรมานุญชีวิต. 2540. ไม่มีเลขหน้า.

² พระครูประสิทธิ์สืลาจารย์. “มฤตดาถา,” ใน ธรรมานุญชีวิต. 2540. ไม่มีเลขหน้า.

3. ทำให้ผู้อ่านงานวิจัยได้เห็นคุณค่าของบุคคลสำคัญในท้องถิ่นและสนใจที่จะศึกษาชีวประวัติและผลงานของบุคคลเหล่านั้นทั้งในภูมิภาคนี้และภูมิภาคอื่นอย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น
4. ผู้ที่สนใจศึกษาเรื่องเกี่ยวกับชีวประวัติและผลงานของบุคคลสามารถที่จะนำเอาวิธีการศึกษาไปปรับใช้เป็นแนวทางในการศึกษาได้

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาค้นคว้าไว้ดังต่อไปนี้

1. ขอบเขตด้านข้อมูล การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยใช้ข้อมูล 2 ลักษณะ ดังนี้
 - 1.1 ข้อมูลจากเอกสาร เป็นข้อมูลจากเอกสารที่ให้ความรู้เกี่ยวกับชีวประวัติและผลงานของพระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ)
 - 1.2 ข้อมูลจากภาคสนาม เป็นข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์พระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) ญาติ และบุคคลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องหรือมีความรู้เกี่ยวกับชีวประวัติและผลงานของพระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) ตลอดจนข้อมูลที่ได้จากการสังเกตผลงานของท่านและถ่ายภาพประกอบ
2. ขอบเขตด้านเนื้อหา การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตด้านเนื้อหาไว้ดังนี้
 - 2.1 ชีวประวัติของพระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) ผู้วิจัยได้จำแนกประเด็นศึกษาไว้ดังนี้
 - 2.1.1 ชาตภูมิ
 - 2.1.2 ปฐมวัยและการศึกษาในเบื้องต้น
 - 2.1.3 การอุปสมบทและสมณศักดิ์
 - 2.1.4 บุคลิกภาพ
 - 2.1.5 ผลงานที่สำคัญ
 - 2.1.6 เกียรติคุณที่ได้รับ
 - 2.2 ผลงานของพระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) ผู้วิจัยได้จำแนกประเด็นศึกษาไว้ดังนี้
 - 2.2.1 ด้านการส่งเสริมเผยแผ่พระพุทธศาสนา
 - 2.2.2 ด้านการพัฒนาชุมชน

นิยามศัพท์เฉพาะ

ชีวประวัติ หมายถึง ประวัติของพระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) ซึ่งผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าได้จากเอกสาร การสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้อง และการสังเกตผลงาน ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยจะจำแนกเป็นด้านต่าง ๆ เช่น ชาติภูมิ ปฐมวัยและการศึกษาในเบื้องต้น การอุปสมบทและสมณศักดิ์ ผลงานที่สำคัญ บุคลิกภาพ เกียรติคุณที่ได้รับ เป็นต้น

ผลงาน หมายถึง การดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของพระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) ที่ก่อให้เกิดคุณประโยชน์ต่อสังคม ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยจะจำแนกเป็น 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการส่งเสริมเผยแผ่พระพุทธศาสนา และด้านการพัฒนาชุมชน

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าตามลำดับดังต่อไปนี้

1. ขั้นสำรวจและศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยสำรวจและศึกษาเอกสารที่ให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่ศึกษาจากแหล่งเอกสารต่าง ๆ เพื่อเป็นความรู้พื้นฐาน ซึ่งจะเป็นข้อมูลที่ช่วยให้ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบความคิดในการศึกษา และใช้ประกอบการเขียนเค้าโครงวิจัย

2. ขั้นเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยจะเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องที่ศึกษาด้วยวิธีการดังต่อไปนี้

2.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่มีผู้เขียนถึงชีวประวัติและผลงานของพระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) จากแหล่งเอกสารต่าง ๆ

2.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากภาคสนาม โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ สังเกต ถ่ายภาพและเก็บภาพประกอบ การสัมภาษณ์ผู้วิจัยจะใช้วิธีการบันทึกเสียงและจดบันทึกตามความเหมาะสม ส่วนการสังเกตผู้วิจัยจะใช้วิธีการจดบันทึกและถ่ายภาพประกอบ ในการสัมภาษณ์นอกจากผู้วิจัยจะสัมภาษณ์พระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) โดยตรงแล้ว ผู้วิจัยจะสัมภาษณ์กลุ่มบุคคลต่าง ๆ ประกอบด้วย ซึ่งจำแนกได้ดังนี้

2.2.1 พระภิกษุสงฆ์ที่จำพรรษาอยู่ในวัดดอนและวัดอื่น ๆ ที่มีความรู้เกี่ยวกับชีวประวัติและผลงานของพระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) จำนวนประมาณ 15 รูป

2.2.2 คณะกรรมการและสมาชิกกลุ่มธนาการชีวิตและกลุ่มอื่น ๆ ที่พระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) จัดตั้งขึ้น จำนวน 50 คน

2.2.3 ญาติและบุคคลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องจำนวนประมาณ 10 คน

3. จัดกระทำกับข้อมูล ผู้วิจัยจะดำเนินการดังต่อไปนี้

3.1 นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากเอกสารต่าง ๆ มาศึกษาอย่างละเอียดตามขอบเขตด้านเนื้อหาที่กำหนดไว้

3.2 นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากการสัมภาษณ์ซึ่งได้จดบันทึกไว้ในแถบบันทึกเสียงมาถอดความโดยสรุปสาระสำคัญตามประเด็นที่ศึกษา

3.3 นำข้อมูลภาพมาตรวจสอบความสอดคล้องกับเนื้อหาและความชัดเจนของภาพจะได้นำไปเพื่อใช้เป็นภาพประกอบในงานวิจัยนี้

3.4 นำข้อมูลทั้งที่เก็บรวบรวมได้จากเอกสารและข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากการสัมภาษณ์มาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ และศึกษาวิเคราะห์ตามขอบเขตด้านเนื้อหาที่กำหนดไว้

4. ขึ้นเสนอผลการศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยจะเสนอผลการศึกษาค้นคว้าด้วยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์ และมีภาพประกอบ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง “ ศึกษาชีวประวัติและผลงานของพระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตช-บุญโญ)” ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วนำเสนอตามลำดับดังนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวกับแนวทางศึกษาชีวประวัติ
2. เอกสารที่เกี่ยวกับชีวประวัติและผลงานของพระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตช-บุญโญ)

เอกสารที่เกี่ยวกับแนวทางศึกษาชีวประวัติ

การศึกษาชีวประวัติของบุคคลเป็นเรื่องที่ต้องกระทำด้วยความระมัดระวังและรอบครอบเป็นอย่างยิ่ง ทั้งการเก็บข้อมูล การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล และการเรียบเรียงข้อมูล เพราะชีวประวัติของบุคคลแต่ละคนย่อมมีเนื้อหาสาระมากมายและแตกต่างกัน ชีวประวัติบางตอนมีความสำคัญมาก บางตอนมีความสำคัญน้อย ผู้ที่เขียนหรือกล่าวถึงชีวประวัติของบุคคลต่าง ๆ ก็มักจะมีความรู้สึกส่วนตัวปะปนอยู่ด้วย และในการวิเคราะห์และเรียบเรียงก็ต้องจัดระบบและนำเสนอให้น่าสนใจด้วย การศึกษาชีวประวัติบุคคลให้สมบูรณ์และน่าสนใจนั้นจึงเป็นเรื่องที่กระทำได้ไม่ง่ายนัก ซึ่งนักวิชาการบางคนได้กล่าวถึงแนวทางในการศึกษาชีวประวัติของบุคคลนั้นไว้พอจะประมวลได้ดังต่อไปนี้

อุดม หนูทอง¹ ได้กล่าวถึงแนวทางการเขียนชีวประวัติของบุคคลไว้สรุปได้ว่า การเขียนชีวประวัติของบุคคลจะต้องระมัดระวังถึงความถูกต้องของข้อมูล มีความเที่ยงธรรมในการเขียนจะต้องไม่มุ่งที่จะกล่าวในเชิงยกย่องหรือตำหนิจนเกินไป โดยทั่วไปแล้วการเขียนชีวประวัติมี 2 แบบ คือเขียนตามลำดับเหตุการณ์ไปตามปฏิทินแบบหนึ่ง และอีกแบบหนึ่งเขียนโดยการจัดลำดับเรื่องประเด็น ๆ เช่น กำเนิด การศึกษา ชีวิต ครอบครัว หน้าที่ การงาน อุปสรรคครั้งสำคัญต่าง ๆ ความภาคภูมิใจ อุดมคติของชีวิต เป็นต้น และงามพิศ สัตย์สงวน² ได้กล่าวถึงแนวทางศึกษาชีวประวัติของบุคคลไว้สรุปได้ว่า การศึกษาชีวประวัติของบุคคลอาจจะเป็นการศึกษาผู้ที่ตายไปแล้วหรือผู้ที่มีชีวิตอยู่ก็ได้ ในการเก็บข้อมูลชีวประวัติบุคคลนั้นควรจะเก็บอย่าง

¹ อุดม หนูทอง. พื้นฐานการศึกษาวรรณคดีไทย. 2523. หน้า 125.

² งามพิศ สัตย์สงวน. การวิจัยทางมนุษยวิทยา 2542. หน้า 138.

ละเอียดตั้งแต่เกิดจนตายหรือจนถึงปัจจุบันสำหรับผู้ที่ยังมีชีวิตอยู่ รวมทั้งเก็บข้อมูลเรื่องสำคัญที่เกี่ยวกับชีวิตของเขาด้วย เช่น เรื่องครอบครัว เครือญาติ เพื่อนบ้าน ทักษะคติในด้านต่าง ๆ เช่น ทักษะคติด้านการเมือง เศรษฐกิจ ศาสนา การเปลี่ยนแปลง เป็นต้น รวมทั้งโลกทัศน์ของเขาด้วย และจะต้องระมัดระวังไม่ใส่ความคิดของผู้ศึกษาเองไปเป็นความคิดของเจ้าของชีวประวัติ ส่วน เปลื้อง ณ นคร ได้กล่าวถึงแนวทางในการศึกษาหรือเขียนชีวประวัติของบุคคลไว้ว่า

นักเขียนประวัติบุคคลจะต้องเป็นคนมีความรู้ลึกซึ้ง เข้าอกเข้าใจเรื่องราวต่าง ๆ ได้รวดเร็ว ให้อะไรสำคัญควรจดลงไว้ หรืออะไรไม่สำคัญ ๆ ควรทิ้ง ควรรู้จักเลือกเฟ้นเหตุการณ์ต่าง ๆ เป็นหัวใจของนักเขียนประวัติบุคคล เพราะถ้าเขียนละเอียดฟุ่มเฟือยเกินไปจะทำให้ผู้อ่านหมดความเพลิดเพลิน ส่วนสำคัญอีกข้อหนึ่ง คือการดำเนินเรื่องผู้เขียนประวัติโดยมากดำเนินเรื่องอย่างปฏิทิน คือบรรยายเป็นลำดับวัน เวลา การเรียบเรียงเรื่องไปอย่างนี้ไม่สู้ดีนัก

ผู้เขียนประวัติบุคคลต้องทำให้เที่ยงตรงที่สุด ถ้าเกิดอคติขึ้น เช่น เยินยอกกันเกินควรหรือตีตนนวลบุคคลอย่างไรเหตุผล ก็จะทำให้เรื่องอ่อนไปมากทีเดียว

ข้อต่อไปอีกข้อหนึ่งคือ ความมุ่งหมาย การเขียนประวัติบุคคลมิใช่เพียงการแสดงเรื่องราวในชีวิตของเขาเท่านั้น แต่ควรให้คิดแก่ผู้อ่าน เมื่อผู้อ่านได้อ่านไปจนจบเรื่องแล้วควรจะได้จดจำ และนำลักษณะของบุคคลนั้นไปนึกคิด ถ้าผู้เขียนทำไม่ได้ดังนี้ก็แปลว่าเรื่องที่เขียนนั้นยังใช้ไม่ได้¹

อำนาจ จันเงิน² ได้กล่าวถึงการเก็บข้อมูลเพื่อศึกษาชีวประวัติของบุคคลไว้ซึ่งจะสรุปได้ว่าผู้เก็บข้อมูลชีวประวัติบุคคลจะต้องเก็บข้อมูลอย่างลึกซึ้งและชัดเจนทุกแง่มุม ซึ่งจะเป็นพื้นฐานสำคัญในการนำไปเรียบเรียงให้เป็นระบบต่อไป ในการเก็บข้อมูลชีวประวัติบุคคลจึงควรมีแนวทางต่อไปนี้

¹ เปลื้อง ณ นคร. คำบรรยายวิชาการประพันธ์และหนังสือพิมพ์. 2514. หน้า 142-143.

² อำนาจ จันเงิน. “กลวิธีเก็บข้อมูลประวัติบุคคล,” ใน การเก็บข้อมูลวัฒนธรรมพื้นบ้านเพื่อการวิจัย. 2534. หน้า 41-42.

1. กำหนดบุคคลเป้าหมายให้ชัดเจนว่าบุคคลนั้นคือใคร ต้องการจะเก็บข้อมูลอะไรบ้างและจะนำมาใช้ประโยชน์อะไร

2. ประสานงานและนัดหมายกับบุคคลนั้น ๆ รวมทั้งบุคคลที่เกี่ยวข้องให้ชัดเจนเกี่ยวกับวัน เวลา สถานที่ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

3. เตรียมคำถามไว้ให้พร้อม คำถามทุกคำถามควรสื่อความหมายได้ดีตรงประเด็น ผู้ตอบสามารถเข้าใจได้ทันที ตอบได้ตรงจุด และที่สำคัญคือทุกคำถามควรจะเหมาะสม รู้ว่าอะไรควรถามและอะไรไม่ควรถาม

4. ดำเนินการตามวัน เวลา สถานที่ ที่ได้นัดหมายไว้ ในกรณีข้อมูลที่ได้ไม่ชัดเจน ควรจะเก็บข้อมูลเพิ่มเติมจากบุตร สามี ภรรยา ศิษย์ หรือผู้ที่สนใจได้ศึกษาค้นคว้าไว้แล้วประกอบด้วย

5. นำข้อมูลมาจัดหมวดหมู่ เรียบเรียงอย่างเป็นระบบชัดเจนและน่าสนใจ ส่วนการเรียบเรียงชีวประวัติบุคคลนั้นผู้เรียบเรียงควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. มีหลักฐานสนับสนุน เป็นข้อมูลที่ถูกต้อง ไม่บิดเบือนความจริง
2. ควรให้ครอบคลุมชีวิตให้มากที่สุด ถ้าแบ่งชีวประวัติเป็นด้าน ๆ ได้จะยิ่งดี
3. มีรายละเอียดสมบูรณ์และมีลำดับเหตุการณ์ถูกต้อง

นอกจากเอกสารที่กล่าวถึงแนวทางศึกษาชีวประวัติของบุคคลดังกล่าวแล้ว ผู้วิจัยยังได้ศึกษาเอกสารที่เป็นผลการศึกษาชีวประวัติบุคคลอีกส่วนหนึ่ง เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการศึกษาครั้งนี้ ซึ่งพอจะประมวลสรุปได้ดังต่อไปนี้

พรศักดิ์ พรหมแก้ว¹ ได้ศึกษาเรื่อง “วรรณกรรมการเมืองของเทียนวรรณ” ในส่วนของการศึกษาชีวประวัติได้กำหนดประเด็นศึกษาไว้สรุปได้ดังนี้ ชีวิตตอนกำเนิด ชีวิตการศึกษา ในเบื้องต้น ชีวิตในวัยหนุ่มคะนอง ชีวิตอุปสมบท ชีวิตพ่อค้าและผู้สนใจการศึกษา ชีวิตครอบครัว ชีวิตของผู้สนใจต่อสังคมและการเมือง ชีวิตระหว่างติดคุก และชีวิตในบั้นปลาย

พรพันธ์ เขมคุณาสัย² ได้ศึกษาเรื่อง “ชีวิตและงานประพันธ์ของ “ ส. ธรรมยศ ” การวิเคราะห์ท่วงทำนองเขียนและแนวคิด ” ในส่วนของการศึกษาชีวประวัติได้กำหนดประเด็นศึกษาไว้สรุปได้ดังนี้ ชีวิตส่วนตัว กำเนิด การศึกษาในประเทศและต่างประเทศ บุคลิกภาพ

¹ พรศักดิ์ พรหมแก้ว. วรรณกรรมการเมืองของเทียนวรรณ. 2521. หน้า 21-68.

² พรพันธ์ เขมคุณาสัย. ชีวิตและงานประพันธ์ของ “ ส. ธรรมยศ ” การวิเคราะห์ท่วงทำนองเขียนและแนวคิด. 2530. หน้า 18-87.

ความรัก การทำงาน มรณกรรม ชีวิตเพื่อส่วนรวมและการมีปฏิสัมพันธ์กับสังคม บทบาทครู บทบาทนักปรัชญา และบทบาทกรรมการสมาคมชาวเหนือ

ปราณี พรหมจรรย์¹ ได้ศึกษาเรื่อง “วิเคราะห์เรื่องสั้นของ “ ร. จันทพิมพะ ” ในแง่ กลวิธีการแต่ง ศิลปะการใช้ภาษา และแนวคิด ” ในส่วนของการศึกษาชีวประวัติได้กำหนด ประเด็นศึกษาไว้สรุปได้ดังนี้ กำเนิดและชีวิตในวัยเยาว์ การศึกษาและการทำงาน วาระสุดท้าย แห่งชีวิต บุคลิกภาพและนิสัย ชีวิตนักประพันธ์ และผลงานการประพันธ์

สมภาพ นาคพันธ์² ได้ศึกษาเรื่อง “ วิเคราะห์เรื่องสั้นของอิงอร ” ในส่วนของการ ศึกษาชีวประวัติได้กำหนดประเด็นศึกษาไว้สรุปได้ดังนี้ กำเนิด การศึกษา บุคลิกภาพและ ลักษณะนิสัย การทำงาน การเข้าสู่วงการประพันธ์ การเข้าสู่วงการละคร การเข้าสู่วงการเพลง การเข้าสู่วงการภาพยนตร์ การเข้าสู่วงการโทรทัศน์ ตอบปัญหารัก ผลงานประพันธ์นามปากกา ชีวิตครอบครัว และบั้นปลายชีวิต

ภักยา ภักดีบุรี³ ได้ศึกษาเรื่อง “ การศึกษาวรรณกรรมเพลงไพบุลย์ บุตรขัน ” ใน ส่วนของการศึกษาชีวประวัติได้กำหนดประเด็นศึกษาไว้สรุปได้ดังนี้ ชาตภูมิและการศึกษา อุปนิสัยและลักษณะเฉพาะตัว ความสามารถพิเศษ ชีวิตการทำงานและการเข้าสู่วงการเพลง เกียรติยศและชื่อเสียง ชีวิตรักและครอบครัว ปัญหาชีวิต วาระสุดท้ายแห่งชีวิต และผลงาน การประพันธ์เพลง

สมภาศ พจนปรีชา⁴ ได้ศึกษาเรื่อง “ ชีวิตและผลงานวรรณกรรมหนังสือของ หนังสือประทีน บัวทอง ” ในส่วนของการศึกษาชีวประวัติได้กำหนดประเด็นศึกษาไว้สรุปได้ดังนี้ ชาตภูมิ ชีวิตครอบครัว แรงดลใจในการเล่นหนังตะลุง การเล่นหนังตะลุงครั้งสำคัญ ธรรมเนียมนิยมการเล่นหนังตะลุง เทคนิคในการเล่นหนังตะลุง บทบาทด้านสังคม ชีวิตบั้นปลาย และบทบาทในการอนุรักษ์และเผยแพร่วัฒนธรรมหนังตะลุง

¹ ปราณี พรหมจรรย์. วิเคราะห์เรื่องสั้นของ “ ร. จันทพิมพะ ” ในแง่กลวิธีการแต่ง ศิลปะการใช้ภาษาและแนวคิด. 2531. หน้า 17-55.

² สมภาพ นาคพันธ์. วิเคราะห์เรื่องสั้นของ “ อิงอร ”. 2534. หน้า 308-375.

³ ภักยา ภักดีบุรี. การศึกษาวรรณกรรมเพลงไพบุลย์ บุตรขัน. 2535. หน้า 30-35.

⁴ สมภาศ พจนปรีชา. ชีวิตและผลงานวรรณกรรมหนังสือของหนังสือประทีน บัวทอง. 2537. หน้า 31-67.

พจนารถ แสงประดับ¹ ได้ศึกษาเรื่อง “ ชีวประวัติและผลงานวรรณกรรมเพลงบอก สร้อย เสียงเสนาะ ” ในส่วนของการศึกษาชีวประวัติได้กำหนดประเด็นศึกษาไว้สรุปได้ดังนี้ ชาติภูมิและชีวิตครอบครัว แรงคลใจในการร้องเพลงบอก ชีวิตการร้องเพลงบอก เทคนิคในการร้องเพลงบอก ผลงานวรรณกรรมเพลงบอก เกียรติยศที่ได้รับ บทบาททางสังคม และ บทบาทการอนุรักษ์และเผยแพร่เพลงบอก

ธนิดา คुरुเดโชชัย² ได้ศึกษาเรื่อง “ ศึกษาชีวประวัติและผลงานวรรณกรรมของ ขุนอาเทศคดี (กลอน มัลลิกะมาส) ” ในส่วนของการศึกษาชีวประวัติได้กำหนดประเด็นศึกษาไว้สรุปได้ดังนี้ ชาติภูมิ ปฐมวัยและการศึกษา อาชีพและการทำงาน ครอบครัว บุคลิกภาพ การสร้างผลงานวรรณกรรม เกียรติคุณและบั้นปลายชีวิต

สิริมา รongชูเพ็ง³ ได้ศึกษาเรื่อง “ การบำบอดรักษาผู้ติดยาเสพติดของพระครู ประดิษฐ์วรการ (หลวงพ่อพร้อม จิตจิตโต) วัดไม้เสียบ อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช ” ในส่วนของการศึกษาชีวประวัติได้กำหนดประเด็นศึกษาไว้สรุปได้ดังนี้ ชีวิตในวัยเด็ก การอุปสมบท การลาสิกขาบทมาใช้ชีวิตฆราวาสและชีวิตครอบครัว การประกอบอาชีพ อุปสมบทครั้งที่ 2 หน้าที่การงาน บทบาทการรักษาผู้ติดยาเสพติด

สิริพร พงศ์พิพัฒน์พันธ์⁴ ได้ศึกษาเรื่อง “ ผลงานด้านพุทธศาสนาของพระธรรมปัญญาบดี (เพียร อุตตโม) วัดคูหาสวรรค์ อำเภอเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง ” ในส่วนของการศึกษาชีวประวัติได้กำหนดประเด็นศึกษาไว้สรุปได้ดังนี้ ชาติภูมิ ชีวิตในวัยเด็ก บรรพชาและอุปสมบท การศึกษาทางพุทธศาสนา หน้าที่การงาน สมณศักดิ์ และตำแหน่ง

¹ พจนารถ แสงประดับ. ศึกษาชีวประวัติและผลงานวรรณกรรมเพลงบอกสร้อย เสียงเสนาะ. 2538. หน้า 32-49.

² ธนิดา คुरुเดโชชัย. ศึกษาชีวประวัติและผลงานวรรณกรรมของขุนอาเทศคดี (กลอน มัลลิกะมาส). 2540. หน้า 42-81.

³ สิริมา รongชูเพ็ง. การบำบอดรักษาผู้ติดยาเสพติดของพระครูประดิษฐ์วรการ (หลวงพ่อพร้อม จิตจิตโต) วัดไม้เสียบ อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช. 2540. หน้า 23-28.

⁴ สิริพร พงศ์พิพัฒน์พันธ์. ผลงานด้านพุทธศาสนาของพระธรรมปัญญาบดี (เพียร อุตตโม) วัดคูหาสวรรค์ อำเภอเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง. 2540. หน้า 23-28.

อัปสร วรรณถนอม¹ ได้ศึกษาเรื่อง “ การศึกษาชีวประวัติและผลงานวรรณกรรมของดิเรก พรตตะเสน ” ในส่วนของการศึกษาชีวประวัติได้กำหนดประเด็นศึกษาไว้สรุปได้ดังนี้ ชาติภูมิและการศึกษา การงานและอาชีพ ชีวิตครอบครัว บ้านปลายชีวิต ผลงานและเกียรติคุณ

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการศึกษาชีวประวัติของบุคคลต่าง ๆ ดังกล่าวมาแล้วพอจะสรุปได้ว่า การศึกษาชีวประวัติของบุคคลนั้นผู้ศึกษาจะต้องเก็บข้อมูลด้วยความรอบครอบเป็นอย่างยิ่ง เพราะต้องคำนึงถึงความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูลเฉพาะของผู้ที่ถูกศึกษา แต่ผลการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องในส่วนนี้ก็ทำให้เห็นแนวทางในการกำหนดประเด็นศึกษาชีวประวัติได้ระดับหนึ่ง ซึ่งในการศึกษาชีวประวัติของพระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชปุญโญ) ผู้วิจัยจะจำแนกออกเป็นประเด็นต่าง ๆ เช่น ชาติภูมิ ปฐมวัยและการศึกษาในเบื้องต้น การอุปสมบทและสมณศักดิ์ ผลงานที่สำคัญ บุคลิกภาพ เกียรติคุณที่ได้รับ เป็นต้น

เอกสารเกี่ยวกับชีวประวัติและผลงานของพระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชปุญโญ)

พระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชปุญโญ) เป็นพระภิกษุชาวสงขลารูปหนึ่งที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักกันอย่างกว้างขวาง นอกจากท่านจะเป็นพระภิกษุที่เคร่งครัดในพระธรรมวินัยจนเป็นแบบอย่างที่ดีของพระสงฆ์ ท่านยังเป็นนักพัฒนาสังคมที่มีชื่อเสียงมากรูปหนึ่งในภาคใต้และในประเทศไทย โดยมีผลงานปรากฏเด่นชัดหลายลักษณะ โดยเฉพาะผลงานด้านการจัดตั้ง “ ธนาคารชีวิต ” ตลอดจนการส่งเสริมอาชีพของชาวบ้าน และการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น ซึ่งผลงานต่างๆ เหล่านี้ได้ก่อให้เกิดคุณประโยชน์ต่อชาวบ้านเป็นอย่างมาก และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ท้องถิ่นอื่น ๆ ด้วยเหตุผลนี้จึงมีผู้ศึกษาชีวประวัติและผลงานของท่านไว้บ้างแล้ว แต่ส่วนใหญ่เป็นงานเขียนสั้น ๆ ในลักษณะสรุปสาระสำคัญเพื่อมุ่งเผยแพร่เกียรติประวัติของท่านอย่างสังเขปมากกว่าจะเป็นการศึกษาอย่างละเอียด ซึ่งงานเขียนดังกล่าวพอจะประมวลได้ดังต่อไปนี้

คณะศิษยานุศิษย์² ได้จัดทำหนังสือ “ ธรรมานุญชีวิต ” ซึ่งเป็นหนังสือที่จัดพิมพ์ถวายเป็นมุทิตาสักการะในวโรกาสที่พระสมุห์ทอง เตชปุญโญ เจ้าอาวาสวัดดอน ตำบลคูเต่า

¹ อัปสร วรรณถนอม. การศึกษาชีวประวัติและผลงานวรรณกรรมของดิเรก พรตตะเสน 2540. หน้า 1-22.

² คณะศิษยานุศิษย์. ธรรมานุญชีวิต. 2540. ไม่มีเลขหน้า.

อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ได้รับพระราชทานสมณศักดิ์เป็น “ พระครูพิพัฒนโชติ ” จัดพิมพ์เมื่อปี พ.ศ. 2539 เนื้อหาหลักของหนังสือเล่มนี้เป็นการนำเอางานเขียนเรื่อง “ ธรรมเนียมชีวิตพุทธจริยธรรมเพื่อชีวิตที่ดีงาม ” ของพระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต) มาจัดพิมพ์ โดยใน ส่วนเนื้อหาตอนต้นก่อนถึงเรื่องธรรมเนียมชีวิตมีเนื้อหาอยู่ 3 เรื่องคือ เรื่องแรกเป็นเรื่องเกี่ยวกับชีวประวัติและผลงานของพระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) โดยสังเขปพร้อมทั้งเป็นพรรณนาของบุคคลต่าง ๆ ที่มีต่อท่านในส่วนชีวประวัติและผลงานของท่านนั้นได้กล่าวไว้ซึ่งเขียนไว้ในเชิงแนะนำอย่างสั้น ๆ โดยจำแนกเป็นหัวข้อย่อยต่าง ๆ 14 หัวข้อดังนี้ 1. ราชทินนาม 2. สถานะเดิม 3. อุปสมบท 4. การศึกษา 5. งานการปกครอง 6. งานด้านการศึกษา 7. งานด้านการเผยแผ่ 8. งานด้านการสาธารณูปการ 9. งานบูรณปฏิสังขรณ์ 10. งานด้านสาธารณสงเคราะห์ 11. งานด้านการพัฒนาสาธารณสุขและส่งเสริมการเกษตร 12. งานพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ 13. รางวัลและเกียรติคุณที่ได้รับ 14. สมณศักดิ์ เนื้อหาในแต่ละหัวข้อเขียนไว้อย่างสั้น ๆ มาก เป็นเพียงมุ่งแนะนำให้อ่านเป็นข้อมูลเบื้องต้นเท่านั้น เนื้อหาส่วนที่ 2 เป็นพรรณนาของบุคคลต่าง ๆ ที่มีต่อพระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) เป็นคำกล่าวในลักษณะยกย่องคุณงามความดีของท่านที่ได้ทำคุณประโยชน์แก่สังคมซึ่งเป็นคำกล่าวสั้น ๆ เช่นเดียวกัน บุคคลที่ได้แสดงคำกล่าวไว้มีพระโสภณปริยัตยาภรณ์ เจ้าคณะจังหวัดสงขลา พระปริยัติวรานุกุล เจ้าคณะอำเภอหาดใหญ่ พระครูประสิทธิ์สีลาจารย์ เจ้าคณะตำบลคูเต่า พระปลัดเตี้ย ตีสุสงวโส เจ้าอาวาสวัดคูเต่า คณะครูนักเรียนโรงเรียนวัดดอนและอุหมาด หมัดบิลลาบัต กำนันตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา และเนื้อหาส่วนที่ 3 เป็นบทความที่กล่าวถึงผลงานด้านธนาการชีวิตของท่านโดยเฉพาะ ซึ่งเขียนโดย วิชิต นันทสุวรรณ ใช้ชื่อบทความว่า “ ธนาการชีวิตวัดคูเต่า ” เป็นบทความที่เขียนอย่างสั้น ๆ เพื่อแนะนำแนวคิดและวิธีดำเนินงานของธนาการชีวิตกลุ่มวัดคูเต่าโดยตรง

วัดดอน¹ ได้จัดทำเอกสารชุดหนึ่งชื่อ “ ประวัติและผลงานพระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) ” เพื่อเผยแพร่ชีวประวัติและเกียรติคุณของท่านที่ได้สร้างคุณประโยชน์ไว้แก่ท้องถิ่นเป็นเอกสารสั้น ๆ มีจำนวนเพียง 4 หน้า มีเนื้อหาแยกได้เป็น 3 ส่วนคือ ส่วนแรกใช้ชื่อว่า “ ประวัติพระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) ” มีเนื้อหาแยกออกเป็น 6 ข้อย่อยคือ

¹ วัดดอน. ประวัติและผลงานของพระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ). ม.ป.ป. หน้า 1-4.

1. ราชทินนาม 2. สถานะเดิม 3. อุปสมบท 4. การศึกษา 5. งานการปกครอง 6. สมณศักดิ์ แต่หัวข้อย่อยเหล่านี้มีเนื้อหาในเชิงแนะนำอย่างสั้น ๆ ส่วนที่ 2 ใช้ชื่อว่า “ ผลงาน ” มีเนื้อหากล่าวถึงผลงานของท่านโดยเน้นที่การจัดตั้งธนาคารชีวิตและคุณประโยชน์ของการจัดตั้งธนาคารชีวิต และส่วนที่ 3 ใช้ชื่อว่า “ รางวัลและเกียรติคุณที่ได้รับ ” มีเนื้อหา กล่าวถึงการได้รับรางวัลและเกียรติคุณต่าง ๆ ของท่านโดยจำแนกตามปีพุทธศักราช

สุภาพร เขาวพ้อง และสุภาพร นนทเกท¹ ได้เขียนเรื่อง “ ท่านทองกับธนาคารชีวิต กลุ่มออมทรัพย์ที่ลุ่มน้ำอู่ตะเภา ” ลงพิมพ์ในหนังสือแลได้ปีที่ 9 ฉบับที่ 50 พฤษภาคม พ.ศ. 2541 มีเนื้อหาเป็นการแนะนำธนาคารชีวิตที่พระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) ได้จัดตั้ง ขึ้นโดยเฉพาะเน้นข้อมูลในปัจจุบัน (พ.ศ. 2541) เช่น เกี่ยวกับจำนวนสมาชิก จำนวนเงิน สะสม จำนวนเงินที่สมาชิกแต่ละคนสะสมรายเดือน จำนวนเงินที่สมาชิกกู้ได้แต่ละคน จำนวนเงินที่จะจ่ายเป็นค่าสวัสดิการและช่วยเหลือชุมชน เป็นต้น โดยเขียนแนะนำไว้อย่างสั้น ๆ เพียง หน้าเดียว

คณะกรรมการคัดเลือกผู้ทำคุณประโยชน์ต่อพระพุทธศาสนา มหาเถรสมาคม² ได้ กล่าวถึงพระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) ไว้ในหนังสือ “ ผู้ทำคุณประโยชน์ต่อพระพุทธ ศาสนา ประจำปีพุทธศักราช 2541 ” ซึ่งเป็นหนังสือที่รวบรวมรายชื่อแลผลงานของผู้ทำคุณ ประโยชน์ต่อพระพุทธศาสนา และได้รับรางวัลเสมาธรรมจักร ประจำปี 2541 โดยพระครู พิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) เป็นพระภิกษุรูปหนึ่งที่ได้รับรางวัลนี้จึงมีชื่อและผลงานรวมอยู่ ในหนังสือนี้ โดยเขียนเนื้อหาสั้น ๆ ในเชิงสรุปเกียรติคุณ จึงเป็นเนื้อหาที่เกี่ยวกับผลงานที่เด่น ๆ อย่างสั้น ๆ เพียงหน้าเดียว

มูลนิธิหมู่บ้าน³ ได้กล่าวถึงพระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) ไว้ในหนังสือ “ คนดีศรีสังคม ประจำปี 2541 ” ซึ่งเป็นหนังสือที่รวบรวมรายชื่อ ประวัติและผลงานของผู้ที่ ทำคุณประโยชน์ต่อสังคมและได้รับการยกย่องให้เป็น “ คนดีศรีสังคม ประจำปี 2541 ” โดย

¹ สุภาพร เขาวพ้อง และสุภาพร นนทเกท. “ ท่านทองกับธนาคารชีวิตกลุ่มออม ทรัพย์ที่ลุ่มน้ำอู่ตะเภา,” วารสารแลได้. 9 (50) : 21 ; พฤษภาคม 2541.

² คณะกรรมการคัดเลือกผู้ทำคุณประโยชน์ต่อพระพุทธศาสนา มหาเถรสมาคม. ผู้ทำคุณประโยชน์ต่อพระพุทธศาสนา ประจำปีพุทธศักราช 2541. 2541. หน้า 144.

³ มูลนิธิหมู่บ้าน. “ พระครูพิพัฒนโชติ ผู้ประยูรต์หลักธรรมเป็นแนวทางแก้ปัญหา เศรษฐกิจสังคมของชุมชน,” ใน คนดีศรีสังคม ประจำปี 2541. 2541. หน้า 47-53.

พระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) เป็นพระภิกษุรูปหนึ่งที่ได้รับการยกย่องให้เป็นคนดีศรีสังคม ประจำปี 2541 มีชื่อประวัติและผลงานรวมอยู่ในหนังสือนี้ โดยเขียนเนื้อหาแยกเป็น 2 ส่วนคือ ส่วนแรกเป็นประวัติชีวิต ซึ่งกล่าวไว้อย่างสั้นๆ ประมาณครึ่งหน้า ส่วนที่ 2 กล่าวถึงผลงานที่สำคัญซึ่งได้กล่าวไว้ละเอียดกว่าประวัติชีวิตมีเนื้อหาเกี่ยวกับแนวคิด การก่อตั้งธนาคารชีวิต หลักการของธนาคารชีวิต วัตถุประสงค์ของธนาคารชีวิต การส่งเสริมอาชีพชาวบ้าน การส่งเสริมประเพณีวัฒนธรรม เป็นต้น

สถาบันแห่งชาติว่าด้วยภูมิปัญญาและการศึกษาไทย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ¹ ได้กล่าวถึงพระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) ไว้ในหนังสือ “ข้อมูลเบื้องต้นครุภูมิปัญญาไทย รุ่นที่ 1 ประจำปี 2542” ซึ่งเป็นหนังสือที่รวบรวมรายชื่อประวัติและผลงานของผู้ที่ได้รับการยกย่องให้เป็นครุภูมิปัญญาไทย รุ่นที่ 1 ประจำปี 2542 โดยพระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) เป็นพระภิกษุรูปหนึ่งที่ได้รับการยกย่องให้เป็นครุภูมิปัญญาไทย รุ่นที่ 1 ประจำปี 2542 จึงมีชื่อ ประวัติและผลงานรวมอยู่ในหนังสือนี้ โดยมีเนื้อหาแยกเป็นหัวข้อต่าง ๆ คือ ประวัติ การได้รับรางวัล/การเชิดชูเกียรติ องค์ความรู้ ผลงาน/กิจกรรมการเรียนรู้ และสถานที่ติดต่อ/ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ซึ่งแต่ละหัวข้อกล่าวไว้เพียงสั้น ๆ ในเชิงแนะนำเท่านั้น

ดุสิต รัชทอง² ได้เขียนเรื่อง “พระครูพิพัฒนโชติ ธนาคารชีวิตแห่งวัดอู่ตะเภา” ลงพิมพ์ในวารสารหมู่บ้านไท ปีที่ 1 ฉบับที่ 3 พฤษภาคม พ.ศ. 2543 มีเนื้อหากล่าวถึงผลงานของพระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) โดยเน้นที่ผลงานด้าน “ธนาคารชีวิต” เช่น กล่าวถึงมูลเหตุการจัดตั้งธนาคารชีวิต วิธีการจัดตั้งธนาคารชีวิต หลักการของธนาคารชีวิต เป็นต้น ตลอดจนผลงานด้านการส่งเสริมอาชีพชาวบ้าน และการส่งเสริมประเพณีวัฒนธรรมพื้นบ้าน โดยเนื้อหาแต่ละส่วนจะกล่าวไว้อย่างสังเขปในเชิงแนะนำข้อมูลเบื้องต้น

การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทั้งเอกสารที่เกี่ยวกับแนวทางการศึกษาชีวประวัติ เอกสารที่เกี่ยวกับชีวประวัติและผลงานของพระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ)

¹ สถาบันแห่งชาติว่าด้วยภูมิปัญญาและการศึกษาไทย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. ข้อมูลเบื้องต้นครุภูมิปัญญาไทย รุ่นที่ 1 ประจำปี 2542. 2542. หน้า 68-69.

² ดุสิต รัชทอง. “พระครูพิพัฒนโชติ ธนาคารชีวิตแห่งวัดอู่ตะเภา,” วารสารหมู่บ้านไท 1 (3) : 23 ; พฤษภาคม 2543.

ดังกล่าวมาแล้วทำให้ผู้วิจัยได้มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับเรื่องที่ศึกษา และสามารถนำเอาความรู้นี้ไปใช้ประโยชน์ในการกำหนดกรอบความคิดในการศึกษา การเขียนเค้าโครงวิจัย ตลอดจนใช้เป็นข้อมูลประกอบส่วนหนึ่งในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้

บทที่ 3

ชีวประวัติของพระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชปัญโญ)

พระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชปัญโญ) เป็นพระภิกษุนักพัฒนาชาวภาคใต้คนหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญยิ่งในการส่งเสริมเผยแผ่พระพุทธศาสนา และการพัฒนาชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการพัฒนาชุมชนนั้นท่านได้ประยุกต์หลักธรรมมาเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาเศรษฐกิจของชุมชนจนประสบผลสำเร็จด้วยดี บทบาทการพัฒนาชุมชนที่เด่นชัดของท่านจนเป็นที่กล่าวถึงและยึดถือเป็นตัวอย่างกันทั่วไปอย่างหนึ่งคือการจัดตั้งกลุ่ม “ธนาคารชีวิต” ซึ่งยึดหลักเบญจศีลเป็นวินัยของกลุ่ม นอกจากนั้นท่านยังมีผลงานพัฒนาชุมชนด้านต่าง ๆ อีกมาก เช่น ด้านการส่งเสริมการศึกษา ด้านการพัฒนาสาธารณสุขชุมชน ด้านการส่งเสริมอาชีพชาวบ้าน เป็นต้น จนทำให้ท่านมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางในฐานะที่เป็น “พระสงฆ์นักพัฒนา” และได้รับการยกย่องเกียรติคุณจากหน่วยงานต่าง ๆ มากมาย เช่น ในปี พ.ศ. 2536 ได้รับโล่ประกาศเกียรติคุณให้เป็นคนรักบ้านเกิด จากคณะทำงานโครงการโลกสดใสในบ้านเกิด ในปี พ.ศ. 2537 ได้รับยกย่องให้เป็นผู้สนับสนุนการศึกษาดีเด่น ตามโครงการค้นหาคนดังปีทองของการพัฒนาคุณภาพการประถมศึกษา จากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ในปี พ.ศ. 2540 ได้รับเลือกให้เป็นผู้สนับสนุนการศึกษาดีเด่น เนื่องในวันประถมศึกษาแห่งชาติ จากสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ในปี พ.ศ. 2541 ได้รับพระราชทานเสาเสมาธรรมจักร ในฐานะผู้ทำคุณประโยชน์ต่อพระพุทธศาสนา ในด้านส่งเสริมการพัฒนาชุมชน จากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในปี พ.ศ. 2541 ได้รับเกียรติบัตรจากสมเด็จพระสังฆราชสกลปรินายก ในฐานะผู้ทำคุณประโยชน์ต่อพระพุทธศาสนา ในด้านส่งเสริมการพัฒนาชุมชน ในปี พ.ศ. 2541 ได้รับการยกย่องให้เป็น “คนดีศรีสังคม” ในฐานะผู้ประยุกต์หลักธรรมเป็นแนวทางแก้ปัญหาเศรษฐกิจสังคมชุมชน จากมูลนิธิหมู่บ้าน เป็นต้น ชีวประวัติและผลงานของพระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชปัญโญ) จึงเป็นเรื่องที่ควรแก่การศึกษาเป็นอย่างยิ่ง เพราะนอกจากจะทำให้ทราบถึงประวัติชีวิตและผลงานของท่านอย่างละเอียดโดยตรงแล้ว ยังเป็นการช่วยเผยแผ่เกียรติคุณของท่านได้ดีอีกท่านหนึ่ง ในฐานะพระภิกษุนักพัฒนาที่ได้สร้างคุณประโยชน์ไว้แก่พระพุทธศาสนาและสังคมมากมาย อีกทั้งจะได้เป็นแบบอย่างแก่คนรุ่นหลังได้เป็นอย่างดี

ชีวประวัติและผลงานของบุคคลย่อมมีความสัมพันธ์เกี่ยวโยงซึ่งกันและกัน การศึกษาชีวประวัติในแง่มุมต่าง ๆ อย่างละเอียดย่อมทำให้เข้าใจถึงแนวคิดและปัจจัยแวดล้อมต่าง ๆ ที่มี

อิทธิพลต่อการสร้างผลงานได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ดังนั้นชีวประวัติและผลงานของบุคคลจึงมักจะได้รับการศึกษาควบคู่กันไปเสมอ เพียงแต่อาจจะมีการศึกษาอย่างลุ่มลึก และมีการนำเสนอข้อมูลที่แตกต่างกันไปบ้าง ในการศึกษาชีวประวัติและผลงานของพระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) ผู้ศึกษาได้จำแนกประเด็นศึกษาออกเป็น 2 ส่วน คือ ชีวประวัติส่วนหนึ่ง และผลงานอีกส่วนหนึ่ง ซึ่งการศึกษาทั้ง 2 ส่วนนี้ผู้วิจัยจะใช้ทั้งข้อมูลเอกสารและข้อมูลภาคสนามประกอบกัน โดยในส่วนของชีวประวัติที่ผู้วิจัยได้จำแนกประเด็นศึกษาไว้ดังต่อไปนี้

1. ชาตภูมิ
2. ปฐมวัยและการศึกษาในเบื้องต้น
3. การอุปสมบทและสมณศักดิ์
4. บุคลิกภาพ
5. ผลงานที่สำคัญ
6. เกียรติคุณที่ได้รับ

ผลการศึกษาชีวประวัติของพระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) แต่ละประเด็นปรากฏรายละเอียดดังต่อไปนี้

ชาตภูมิ

พระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) มีชื่อและนามสกุลเดิมว่า ทอง ผ่องสุวรรณ เกิดเมื่อวันที่ 8 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2489 ตรงกับวันเสาร์ ขึ้น 7 ค่ำ เดือน 3 ปีจอ ที่บ้านเลขที่ 97 หมู่ที่ 9 บ้านหัวควาย ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา บิดาชื่อนายสี ผ่องสุวรรณ เป็นชาวตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา มีอาชีพเดิมทำนา และทำสวนผสมผสาน มารดาชื่อนางจันทร์แก้ว ผ่องสุวรรณ (นามสกุลเดิมว่า ปาณชาติ) เป็นชาวตำบลคูเต่าเช่นเดียวกัน และมีอาชีพเดิมทำนา ทำสวนผสมผสานด้วยเหมือนกัน เมื่อเป็นสามีภรรยาแล้วทั้งคู่ได้ไปอาศัยอยู่ที่บ้านบิดาของนายสี ผ่องสุวรรณ โดยยังคงประกอบอาชีพทำนา ทำสวนผัก เช่น ผักบุ้ง ถั่วฝักยาว ถั่วพู แตงกวา เป็นต้น และทำสวนส้มโอ รวมทั้งปลูกกล้วยด้วย พระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) มีพี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกัน 3 คน โดยท่านเป็นบุตรคนที่ 2 ท่านและพี่น้องมีชื่อเรียงลำดับจากคนแรกดังนี้

1. ครีว (หญิง)
2. ทอง (ชาย คือ พระครูพิพัฒนโชติ)
3. คร้าว (ชาย)

พระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ)¹ ได้กล่าวถึงบิดามารดาของท่านไว้สรุปได้ว่า บิดาของท่านเป็นคนรูปร่างอ้วนใหญ่ ผิวคล้ำ มีนิสัยสุ่มเยือกเย็น ส่วนมารดาเป็นคนรูปร่างเล็ก ผิวขาว มีนิสัยสุ่มเยือกเย็นเช่นเดียวกัน ทั้งบิดามารดาเป็นคนที่รักและเอาใจใส่ในการอบรมสั่งสอนลูกด้วยดี เมื่อเห็นว่าลูกกระทำความผิดท่านทั้งสองจะตักเตือนว่ากล่าว ไม่ค่อยจะลงโทษเยี่ยงตีลูก และครีว นวลประกอบ² พี่สาวของพระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) ได้กล่าวถึงบิดามารดาไว้สรุปได้ว่าหลังจากที่มารดาเสียชีวิตแล้ว บิดาเป็นผู้เลี้ยงดูลูกทั้ง 3 คน โดยไม่ยอมที่จะมีครอบครัวใหม่ เพราะรักและเป็นห่วงลูก ๆ บิดามีนิสัยที่ใจเย็น ใจดี เมื่อเวลาที่ลูก ๆ ทำผิดท่านจะค่อยตักเตือน และอบรมสั่งสอนให้เป็นคนดีจะไม่ตีลูกเพราะสงสารที่ลูกทั้ง 3 คนไม่มีมารดา

ปฐมวัยและการศึกษาในเบื้องต้น

ชีวิตในวัยเด็กของพระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) อยู่กับบิดามารดามาตั้งแต่เกิดจนท่านมีอายุได้ประมาณ 6 ปี มารดาของท่านได้ป่วยเป็นไข้แล้วเสียชีวิตหลังจากคลอดบุตรคนที่ 3 ได้ไม่ถึงปี บิดาและพี่สาวจึงเป็นผู้เลี้ยงดูท่านและน้องของท่านต่อมา ดังที่ ครีว นวลประกอบ³ พี่สาวของพระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) ได้กล่าวถึงช่วงวัยเด็กสรุปได้ว่า พระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) ในช่วงวัยเด็กจะเป็นเด็กที่เลี้ยงง่าย ไม่ดื้อ ไม่ซน เชื่อฟังคำสั่งสอนของพ่อและพี่สาว เวลาเล่นกับเพื่อน ๆ มักจะประดิษฐ์ของเล่นเอง จนกระทั่งท่านมีอายุได้ 8 ปี จึงได้เข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่โรงเรียนวัดชลธารประสิทธิ์ ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ท่านเรียนอยู่ที่โรงเรียนนั้นจนจบชั้นประถมศึกษาปี

¹ พระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 12 ธันวาคม พ.ศ. 2543.

² ครีว นวลประกอบ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 97 หมู่ที่ 9 บ้านหัวควาย ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 15 ธันวาคม พ.ศ. 2543.

³ ครีว นวลประกอบ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 97 หมู่ที่ 9 บ้านหัวควาย ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 5 มกราคม พ.ศ. 2543.

ที่ 4 ซึ่งเป็นชั้นเรียนสูงสุดของโรงเรียนวัดชลธารประสิทธิ์ในขณะนั้น เมื่อปี พ.ศ. 2500 ซึ่งขณะนั้นท่านมีอายุได้ 12 ปี หลังจากเรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ดังที่ เล็ก แสงราวี¹ ครูโรงเรียนวัดชลธารประสิทธิ์ที่สอนพระครูพิพัฒน์โชติ (ทอง เตชบุญโญ) ในชั้นประถมศึกษา ได้กล่าวถึงการเรียนของพระครูพิพัฒน์โชติ (ทอง เตชบุญโญ) สรุปได้ว่า ในสมัยที่ท่านเรียนนั้น ท่านเป็นเด็กที่เรียนหนังสืออยู่ในเกณฑ์ดี จะเรียนดีในวิชาภาษาไทย เป็นเด็กที่มีมนุษยสัมพันธ์ดี ไม่เคยทะเลาะกับเพื่อนแต่นำเพื่อน ๆ ในด้านการเรียน เช่น ค่อยแนะนำในด้านการทำงาน การสอนการบ้าน การช่วยเหลือเพื่อนในด้านกิจกรรม แล้วท่านได้ไปอาศัยอยู่กับนายบุญ และนางเข็ม วงศ์เทพ (นางเข็ม เป็นน้องสาวของบิดา) ที่บ้านเลขที่ 5 หมู่ที่ 9 ตำบลคลองแห อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เนื่องจากน้ำสาวไม่มีลูกจึงได้ขอให้ท่านไปอยู่ด้วย ในช่วงที่อาศัยอยู่กับน้ำสาวนั้นท่านได้ช่วยเหลือน้ำสาวทำงานต่าง ๆ ตั้งแต่ทำนา ทำสวนผัก เช่น ผักบุ้ง ถั่วฝักยาว ถั่วพู แตงกวา เป็นต้น และทำสวนส้มโอ ปลูกอ้อยรวมทั้งเลี้ยงหมู เลี้ยงเป็ด เลี้ยงวัว เลี้ยงไก่ เป็นต้น และในช่วงที่อาศัยอยู่กับน้ำสาวท่านได้เข้าเรียนต่อชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่โรงเรียนวัดคูเต่า ตำบลแม่ทอม อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ในปี พ.ศ. 2508 ในระหว่างที่ศึกษาอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 นั้น ท่านมีความสนใจในวิชาภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และวิชาคณิตศาสตร์มากเป็นพิเศษ เพราะเมื่อเรียนทำให้ท่านเข้าใจง่ายและชอบในวิชาทั้ง 3 วิชานี้ ผลการเรียนของท่านอยู่ในระดับดี ท่านได้รับคำชมเชยจากครูเกี่ยวกับการเรียนวิชาภาษาไทยและวิชาคณิตศาสตร์ว่ามีความสามารถในการคิดคำนวณได้เร็ว นอกจากการเรียนแล้วในขณะที่เรียนท่านยังได้เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาโรงเรียนหลายครั้ง เช่น ร่วมปลูกต้นไม้ในโรงเรียน ร่วมทำความสะอาดอาคารเรียน ร่วมจัดสถานที่ในงานของโรงเรียน เป็นต้น ดังที่ เปลื้อง สุขสวัสดิ์² ครูโรงเรียนวัดดอนซึ่งในอดีตเคยเป็นนักเรียนรุ่นน้องของพระครูพิพัฒน์โชติ (ทอง เตชบุญโญ) ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 7 โรงเรียนคูเต่า ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ได้กล่าวถึงความเป็นผู้นำสรุปได้ว่า พระครูพิพัฒน์โชติ (ทอง เตชบุญโญ) มีความเป็นผู้นำ เพราะในช่วงที่ท่านเรียนหนังสือ ท่านจะเรียนหนังสือตอนที่มียายุ

¹ เล็ก แสงราวี เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 62 หมู่ที่ 6 บ้านคูเต่า ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 15 ธันวาคม พ.ศ. 2544.

² เปลื้อง สุขสวัสดิ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 12 ธันวาคม พ.ศ. 2544.

มากกว่าเพื่อนคนอื่น ๆ จนเป็นสาเหตุที่ทำให้ท่านเป็นแบบอย่าง และมักได้รับคำชมเชยจากครู อยู่เสมอว่า “ ดูเด็กชายทองเป็นตัวอย่าง ถึงเขาโตกว่าเพื่อน แต่เขาก็ไม่รังแกเพื่อน ” จนกระทั่ง เรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 ที่โรงเรียนนี้ ซึ่งขณะนั้นท่านมีอายุได้ 17 ปี หลังจากนั้นจึง ออกมาช่วยบิดาทำนา ทำสวนผัก และสวนผลไม้ บิดาท่านจะรักและเป็นห่วงลูกมากเนื่องจาก มารดาได้เสียชีวิตไปแล้วตั้งแต่วัยเด็ก ๆ บิดาท่านจะสั่งสอนให้ลูกทุกคนเป็นคนดี ไม่ ให้เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับอบายมุขต่าง ๆ จนกระทั่งท่านมีอายุครบ 20 ปี จึงได้เข้ารับเลือกทหาร แต่เนื่องจากท่านไม่มีคุณสมบัติตรงตามข้อบังคับการเกณฑ์ทหารคือมีรูปร่างผอมและมีส่วนสูง ไม่ตรงตามข้อกำหนด จึงไม่ได้รับการคัดเลือกเป็นทหาร ท่านจึงประกอบอาชีพทำนา ทำสวน ผัก และผลไม้เช่นเดียวกับอาชีพของบิดา

การอุปสมบทและสมณศักดิ์

พระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เดชบุญญ) มีอายุ 23 ปี จึงได้อุปสมบทตามประเพณี ของผู้ชายไทยทั่วไป เมื่อวันศุกร์ที่ 25 เมษายน พ.ศ. 2512 ตรงกับวันขึ้น 9 ค่ำ เดือน 6 ปีระกา ณ วัดหน้าพระลาน ตำบลในเมือง อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัด นครศรีธรรมราช โดยมีพระครูการาม วัดหน้าพระลาน เป็นพระอุปัชฌาย์ พระวิโรจน์ วิริโย วัดหน้าพระลาน เป็นพระกรรมวาจาจารย์ เมื่ออุปสมบทแล้วมีฉายาว่า “ เดชบุญญ ” และได้ไปจำพรรษาอยู่ที่วัดอู่ตะเภา ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 27 เมษายน พ.ศ. 2512 ซึ่งเป็นวัดหนึ่งที่อยู่ในตำบลที่ท่านเกิด ท่านจำพรรษาอยู่ที่วัดนี้เป็น เวลนานานถึง 21 ปี ในระหว่างนี้ท่านได้ช่วยบูรณะวัดร่วมกับพระปลัดเตียงซึ่งเป็นเจ้าอาวาส วัดอู่ตะเภาในขณะนั้น เช่น การชักชวนชาวบ้านให้ช่วยกันขนทรายที่คลองอู่ตะเภามาถมลาน วัด การช่วยงานก่อสร้างภายในวัดทั้งที่เป็นงานไม้และงานปูน ซึ่งท่านมีความรู้ทางช่างไม้และ ช่างปูนด้วยการสังเกตและศึกษาด้วยตนเอง ประกอบกับท่านมีประสบการณ์จากการก่อสร้าง กุฏิ ห้องน้ำ อาคารเรียน และสิ่งก่อสร้างอื่น ๆ มาบ้างแล้ว นอกจากการช่วยงานวัดดังกล่าว แล้ว ต่อมาท่านสอบได้นักธรรมเอก ในสำนักวัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัด สงขลา ในปีพ.ศ. 2515 และท่านยังเป็นครูสอนปริยัติธรรมให้แก่พระภิกษุ สามเณร ในปี พ.ศ. 2518 และนักเรียนที่โรงเรียนวัดชลธารประสิทธิ์ ประจำสำนักศาสนศึกษาวัดคูเต่า ตำบล

คุเต้า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ในปี พ.ศ. 2526¹ อีกด้วย ในปี พ.ศ. 2523 พระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) ได้รับการแต่งตั้งให้รักษาการแทนเจ้าอาวาสวัดดอน ตำบลคุเต้า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ซึ่งขณะนั้นวัดดอนว่างเจ้าอาวาส จนกระทั่งถึงปี พ.ศ. 2526 ชาวบ้านจึงได้ร่วมประชุมกันเพื่อคัดเลือกเจ้าอาวาสวัดดอน ซึ่งพระครูประสิทธิ์สีลาจารย์ เจ้าคณะตำบลคุเต้าในขณะนั้นได้เสนอชื่อท่านไปยังอำเภอแล้วทางอำเภอได้เสนอไปยังจังหวัด และจังหวัดได้แต่งตั้งท่านให้ท่านเป็นเจ้าอาวาสวัดดอน ตำบลคุเต้า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลาในปีนั้น แต่ขณะนั้นพระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) ท่านยังไม่ได้มาจำพรรษาอยู่ที่วัดนี้เนื่องจากทราบข่าวว่าชาวบ้านในหมู่บ้านต่าง ๆ ของตำบลคุเต้ายังมีอบายมุขต่าง ๆ มากมาย ซึ่งต่อมาพระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) จึงได้ประชุมชาวบ้านเพื่อร่วมกันคิดแก้ไขปัญหาอบายมุขของชาวบ้านในตำบลคุเต้า ปี พ.ศ. 2533 ชาวบ้านได้ร่วมมือโดยการขอร้องไม่ให้มีอบายมุขภายในหมู่บ้าน ต่อมาในปี พ.ศ. 2534 ท่านได้รับสมณศักดิ์เป็นพระสมุห์ฐานานุกรมของพระปริยัติวรานุกุล เจ้าคณะอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา และในปี พ.ศ. 2539 ในมหามงคลสมัยพระราชพิธีเฉลิมพระชนพรรษาได้รับพระราชทานตั้งสมณศักดิ์เป็นพระครูสัญญาบัตรชั้นโทที่ พระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ)

บุคลิกภาพ

พระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) เป็นคนที่มีรูปร่างลักษณะลำสันสมบุรณ์ ผิวดำแดงอย่างผู้ชายชาวภาคใต้ทั่วไป หน้าตาคมสัน แฝงไว้ด้วยรอยยิ้มแต่น่าเกรงขาม ซึ่งส่อให้เห็นถึงความเป็นคนใจดี มีเมตตาต่อทุกคน และเป็นคนสุขุมเยือกเย็น ดังที่ พระประสิทธิ์ฐานรโต² พระภิกษุในวัดดอน ตำบลคุเต้า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ได้กล่าวถึงบุคลิกของท่านไว้สรุปได้ว่า พระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) เป็นคนที่มีนิสัยสุขุมเยือกเย็น มีเมตตาต่อคนทั่วไป คอยให้โอกาสแก่คนอื่นอยู่เสมอและท่านชอบช่วยเหลือคนอื่นอีกทั้งชอบ

¹ ปัจจุบัน “โรงเรียนวัดชลธารประสิทธิ์” ประจำสำนักศาสนศึกษาวัดคูตะเกา ตำบลคุเต้า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา” ได้เปลี่ยนเป็น “โรงเรียนวัดชลธารประสิทธิ์ ประจำสำนักศาสนศึกษาแม่ทอม อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา”

² พระประสิทธิ์ ฐานรโต เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดดอน ตำบลคุเต้า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 10 มกราคม พ.ศ. 2544.

ช่วยเหลือสังคมด้วย และพระปลัดเตี้ยง ติสฺสวงโส¹ เจ้าอาวาสวัดอุตะเกา ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา และครีว นวลประกอบ² พี่สาวของพระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) ได้กล่าวถึงบุคลิกภาพของพระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) ไว้ในทำนองเดียวกันซึ่งสรุปได้ว่า พระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) เป็นคนที่มีนิสัยสุขุมเยือกเย็น ไม่ค่อยแสดงอารมณ์ฉุนเฉียวหรือโกรธใครง่าย ๆ เป็นคนที่มีน้ำในโอบอ้อมอารีต่อผู้อื่น ชอบช่วยเหลือผู้อื่น มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อคนทุกคนโดยไม่คำนึงว่ามีฐานะเช่นไร เมื่อมีผู้มาติดต่อขอความช่วยเหลือ ท่านจะให้ความช่วยเหลือด้วยความเต็มใจทุกครั้งเท่าที่ท่านสามารถจะช่วยเหลือได้

บุคลิกภาพของพระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) ที่เป็นคนสุขุมเยือกเย็นและชอบช่วยเหลือผู้อื่นได้ปรากฏให้เห็นมาตั้งแต่สมัยที่ท่านยังเป็นเด็ก ๆ ดังที่ เปลื้อง สุขสวัสดิ์³ ครูโรงเรียนวัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ซึ่งในอดีตเคยเป็นนักเรียนรุ่นน้องของพระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 7 โรงเรียนวัดคูเต่า ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ได้กล่าวถึงท่านไว้สรุปได้ว่า พระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) เมื่อสมัยเด็ก ๆ นั้นท่านเป็นเด็กที่เรียบร้อย เชื่อฟังผู้ใหญ่ เป็นคนใจเย็นและมีความคิดสุขุมมาก อีกทั้งชอบช่วยเหลือเพื่อน ๆ และกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนด้วยดี จนเป็นที่รักใคร่ของครูและเพื่อน ๆ ทั่วไป นอกจากนั้น ครีว นวลประกอบ⁴ พี่สาวของพระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) ก็ได้กล่าวไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า พระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) ในสมัยที่ยังเป็นเด็ก ท่านเป็นเด็กที่เชื่อฟังพ่อแม่และพี่สาว ไม่ดื้อ ไม่ชอบเล่นซุกซน

¹ พระปลัดเตี้ยง ติสฺสวงโส เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 12 มกราคม พ.ศ. 2544.

² ครีว นวลประกอบ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 97 หมู่ที่ 9 บ้านหัวควาย ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 15 มกราคม พ.ศ. 2544.

³ เปลื้อง สุขสวัสดิ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 12 มกราคม พ.ศ. 2544.

⁴ ครีว นวลประกอบ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 97 หมู่ที่ 9 บ้านหัวควาย ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 15 มกราคม พ.ศ. 2544.

เวลาเล่นกับเพื่อน ๆ ท่านชอบทำอะไรของเล่นชิ้นเองและจะเล่นกับเพื่อน ๆ ด้วยดี ไม่ทะเลาะเบาะแว้งกัน จึงเป็นที่รักใคร่ของเพื่อน ๆ ทั่วไป

พระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญญ) มีบุคลิกที่เด่นชัดอีกอย่างหนึ่งที่เป็นที่รับรู้โดยทั่วไป และเป็นบุคลิกที่เกิดประโยชน์อย่างมากต่อสังคม คือการมีนิสัยเป็นคนชอบช่วยเหลือสังคม ท่านเป็นคนที่ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมเป็นอย่างมาก จึงชอบช่วยเหลือชาวบ้าน และชุมชนเท่าที่ท่านจะมีโอกาสกระทำได้ ซึ่งปรากฏว่าท่านสามารถสร้างผลงานต่าง ๆ ที่เป็นการช่วยเหลือสังคมได้เป็นอย่างมาก จนที่ประจักษ์แก่คนทั่วไป และหน่วยงานต่าง ๆ หลายหน่วยงานที่ได้ประกาศยกย่องเกียรติคุณของท่าน ในฐานะผู้สร้างประโยชน์แก่สังคมดีเด่น บุคคลหลายคนก็กล่าวถึงท่านต่างก็จะกล่าวยกย่องบุคลิกภาพด้านนี้ของท่านไว้เสมอ ดังเช่น พระปลัดเตี้ยง ตีสุสงโส ได้กล่าวถึงท่านไว้สรุปได้ว่า พระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญญ) เป็นคนสุขุม พุดจริงทำจริง มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อทุกคน และชอบช่วยเหลือชาวบ้าน ซึ่งนับว่าเป็นพระภิกษุที่จะหาพระภิกษุรูปใดเทียบได้ยากในตำบลคูเต่า และวัดดอน ได้กล่าวถึงบุคลิกภาพดังกล่าวของท่านไว้ในทำนองเดียวกันว่า

พระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญญ) เจ้าอาวาสวัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา นอกจากจะรับผิดชอบงานทางด้านพระศาสนาตามภาระหน้าที่ของพระภิกษุสงฆ์ในพระพุทธศาสนา และภาระในด้านการปกครองสงฆ์ในฐานะเจ้าอาวาสแล้ว ท่านยังเป็นพระนักพัฒนาอีกรูปหนึ่ง ซึ่งเป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไป ท่านเป็นเจ้าของแนวคิดผู้ก่อตั้ง “ธนาคารชีวิต” ท่านได้ให้ความหมายของธนาคารชีวิตไว้ว่า “ธนาคารชีวิต” หมายถึง การเป็นอยู่ร่วมกันอย่างปลอดภัย สมาชิกต่างมีอุดมการณ์ร่วมกันอย่างปลอดภัย สมาชิกต่างมีอุดมการณ์ร่วมกันในการคิดช่วยเหลือกลุ่มมากกว่าที่จะร้ายผลประโยชน์จากกลุ่ม ใช้เบญจศีลเป็นวินัยของกลุ่ม มุ่งพัฒนาหมู่บ้านตามโครงการแผ่นดินธรรมแผ่นดินทองของรัฐบาล¹

นอกจากนั้นพระโสภณปริยัตยาภรณ์ เจ้าคณะจังหวัดสงขลา ได้กล่าวถึงท่านไว้ว่า ท่านได้ทุ่มเทความตั้งใจเสียสละทั้งในด้านกำลังกาย กำลังใจ และกำลังทรัพย์เพื่อสงเคราะห์ประชาชนในหมู่บ้านเพื่อความเจริญและอยู่ดีกินดี จึงสมกับราชทินนามว่า พระครูพิพัฒนโชติ²

¹ วัดดอน. ประวัติและผลงานพระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญญ). ม.ป.ป. หน้า 2.

² พระโสภณปริยัตยาภรณ์. “มุทิตากถา,” ใน ธรรมบุญชีวิต. 2540. ไม่มีเลขหน้า.

และอุหมาด หมดบิลลเฮด กำนันตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ก็ได้กล่าวถึง พระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) ไว้ในทำนองเดียวกันว่า

พระครูพิพัฒนโชติ ท่านเป็นนักพัฒนา ตลอดเวลาที่ท่านจำพรรษาเป็นเจ้าอาวาส วัดดอน ท่านได้ทำคุณประโยชน์ให้แก่ชุมชนและสังคมอย่างมากมาย ท่านพัฒนาบุคคล พัฒนาการศึกษา พัฒนาท้องถิ่น ลงพื้นที่ดูแลความทุกข์สุขของพี่น้องประชาชน ในการสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาส คุณงามความดีของท่านนับเป็นแบบอย่างที่ดี ควรแก่การยกย่อง¹

ส่วนจ้วน โสพิกุล² ประธานกลุ่มธนาคารชีวิตวัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ได้กล่าวถึงพระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) ไว้ว่า พ่อท่านทองเป็นบุคคลที่ชาวบ้านให้ความเคารพนับถือ เพราะชาวบ้านไว้วางใจท่านให้เป็นผู้ดูแลเงินของกลุ่มธนาคารชีวิต และเวลาที่ชาวบ้านมีปัญหาเดือดร้อนอะไรพ่อท่านจะเรียกชาวบ้านมาซักถามถึงปัญหา แล้วค่อยแก้ปัญหาให้ชาวบ้านมาโดยตลอด นอกจากนี้คณะครู นักเรียน และนักการโรงเรียน วัดดอน ได้กล่าวถึงบุคลิกภาพในด้านการช่วยเหลือสังคมของพระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) ไว้ว่า

ตลอดเวลาที่ท่านมาดำรงตำแหน่ง ท่านเจ้าอาวาสวัดดอน ท่านได้อุทิศให้ทั้ง กำลังกาย กำลังใจ และกำลังความคิด เพื่อพัฒนาวัด พัฒนาชุมชน ให้ดีขึ้นทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านจิตใจ เศรษฐกิจ หรือด้านสังคมก็ตาม จนชุมชนบ้านดอนกลายเป็นชุมชน “แผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง” และคำพูดที่ท่านพูดเป็นประจำในการทำงาน คือ

เอา.....อาตมาร่วมด้วย จัดการให้เอง

เอา.....เรื่องนี้อาตมายินดีช่วย มีปัญหาค่อยว่ากัน

¹ อุหมาด หมดบิลลเฮด. “จากกำนันตำบลคูเต่า,” ใน ธรรมบุญชีวิต. 2540. ไม่มีเลขหน้า.

² จ้วน โสพิกุล เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พิริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 12 มกราคม พ.ศ. 2544.

พวกเราทั้งหลายได้ยินคำนี้อยู่เป็นประจำ จนชาวบ้านพูดกันติดปากว่า ถ้ามีปัญหาปรึกษาพ่อท่าน

ท่านคอยเป็นห่วงเป็นใย ต้องการให้ชุมชนอยู่ดี กินดี มีความสุข รักใคร่กลมเกลียวกัน เช่น การก่อตั้งธนาคารชีวิต ขึ้นมา 3 กลุ่ม คือ กลุ่มวัดอุตุตะเภา กลุ่มวัดดอน และกลุ่มวัดคูเต่า มีสมาชิกประมาณ 600 คน มีเงินทุนสะสมประมาณ 4.2 ล้านบาท โดยยึดหลักการที่ว่า “ประหยัด มีสัจจะ เสียสละ และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน”

ด้านจิตใจ เน้นให้ชาวบ้านและเยาวชนเข้าร่วมกิจกรรมสวดมนต์ไหว้พระ ฟังธรรมเป็นประจำทุกวันพระ ในสถานศึกษา ได้จัดอำนวยความสะดวก ให้มีการสอนธรรมศึกษา

การพัฒนาการกินดี อยู่ดี มีสุข ของชุมชน ได้จัดตั้งโครงการประปาหมู่บ้านขึ้น...โดยให้บริการน้ำได้ทั่วทั้งหมู่บ้านมีประมาณ 180 ครัวเรือนนับได้ว่าเป็นการแก้ปัญหาการขาดแคลนน้ำดื่ม น้ำใช้ ที่มีมานานของชุมชนอย่างได้ผล...ชาวบ้านทั้งหลายจึงให้สมัญญาท่านว่า “พระนักพัฒนา” สอดคล้องกับราชทินนามว่า “พระครูพิพัฒนโชติ”¹

บุคลิกภาพที่เด่นชัดอีกด้านหนึ่งของพระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) คือการที่ท่านเป็นผู้ที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ท่านจะใช้ความคิดเพื่อหาวิธีการพัฒนาคุณภาพชีวิตและพัฒนาสังคมอยู่ตลอดเวลา และเมื่อคิดได้แล้วท่านจะนำความคิดนั้นไปปฏิบัติให้เกิดมรรคผลที่เป็นประโยชน์ตามเจตนาของท่าน จึงปรากฏผลงานต่าง ๆ มากมายอันเนื่องมาจากความคิดของท่าน ที่ปรากฏเด่นชัดคือการจัดตั้ง “ธนาคารชีวิต” ดังกล่าวแล้ว และการดำเนินกิจกรรมอื่น ๆ อีกมากมายเพื่อช่วยเหลือสังคม ดังที่ เสี่ยม ชัยสวัสดิ์² กรรมการกลุ่มธนาคารชีวิตวัดดอน ได้กล่าวถึงท่านไว้สรุปได้ว่า พระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) เป็นคนที่มีความคิดริเริ่มดีมาก ท่านชอบคิดในทางสร้างสรรค์ที่เห็นว่าเป็นประโยชน์ต่อชาวบ้านและชุมชน บางครั้ง

¹ คณะครู นักเรียน และนักการโรงเรียนวัดดอน. “พ่อท่าน เตชบุญโญ ทรัพยากรบุคคล ที่มีคุณค่าต่อสังคม” ใน ธรรมบุญชีวิต. 2540. ไม่มีเลขหน้า.

² เสี่ยม ชัยสวัสดิ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พิริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 12 มกราคม พ.ศ. 2544.

ได้พบได้เห็นหรือได้ยินได้ฟังอะไรมาเพียงเล็กน้อยท่านก็จะนำมาติดต่อเพื่อหาวิธีการที่จะพัฒนา ดังเช่นกรณีที่ท่านมีความคิดในการจัดตั้งธนาคารชีวิต เป็นต้น บางครั้งท่านก็นำความคิดของท่านปรึกษารวมกับผู้รู้บางคนเพื่อปรับความคิดให้เป็นไปได้ในทางปฏิบัติ และเขียน จินตาวงศ์¹ ประพันธ์กิตติมศักดิ์กลุ่มผลิตภัณฑ์จากเชือกกล้วย ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ก็ได้กล่าวถึงการเป็นคนที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของพระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) ไว้ในทำนองเดียวกันซึ่งสรุปได้ว่า พระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) เป็นคนที่ชอบคิดในสิ่งที่เป็นประโยชน์ โดยเฉพาะการคิดหาแนวทางในการพัฒนาชีวิตชาวบ้านและพัฒนาสังคมเป็นสิ่งที่ท่านให้ความสำคัญมาก ท่านจะคิดหาวิธีการต่าง ๆ เพื่อช่วยเหลือชาวบ้านให้มีชีวิตที่ดีขึ้น ดังเช่นการคิดจัดตั้งกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ขึ้นในตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ซึ่งมีหลายกลุ่มด้วยกัน กลุ่มต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนเกิดขึ้นจากความคิดริเริ่มของท่าน จึงส่งผลให้ชาวบ้านมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นและชุมชนนี้ได้พัฒนาขึ้นมา

ผลงานที่สำคัญ

ผลงานที่สำคัญของพระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) ได้จำแนกประเด็นศึกษาไว้ 2 ประเด็น ที่เป็นผลงานที่สำคัญ ๆ ของท่านได้ดังนี้

1. ด้านการส่งเสริมเผยแพร่พระพุทธศาสนา

ด้านการส่งเสริมเผยแพร่พระพุทธศาสนา จากการสัมภาษณ์พระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ)² และพระเจี้ยน คงสุวรรโน³ พระภิกษุวัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เกี่ยวกับการรับภิกษุณินต์และการบริจาคเงินเพื่อกิจกรรมส่งเสริมเผยแพร่พระพุทธ

¹ เปียน จินตาวงศ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 52 หมู่ที่ 9 บ้านหัวควาย ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 15 มกราคม พ.ศ. 2544.

² พระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 10 มีนาคม พ.ศ. 2544.

³ พระเจี้ยน คงสุวรรโน เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 10 มีนาคม พ.ศ. 2544.

ศาสนา และศึกษาเอกสารประกอบที่เป็นบัญชีการบริจาคด้านการส่งเสริมเผยแพร่พระพุทธศาสนาสรุปได้ดังต่อไปนี้

พ.ศ. 2518 ได้รับการแต่งตั้งเป็นครูสอนปริยัติธรรม แผนกธรรมประจำสำนักศาสนศึกษาวัดคูเต่า ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โดยเจ้าคณะตำบลคูเต่าเป็นผู้คัดเลือกจากคณะสงฆ์จำนวน 10 รูป ซึ่งขณะนั้นท่านได้นักธรรมชั้นเอก

พ.ศ. 2533 ให้ความอุปถัมภ์ และอำนวยความสะดวกแก่พระธรรมทูต เพื่ออบรมประชาชนในตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ในเรื่องศีลธรรมและจริยธรรม

พ.ศ. 2536 ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นประธานหน่วยอบรมประชาชน โดยจัดตั้งหน่วยอบรมศีลธรรมและจริยธรรมให้แก่ประชาชนประจำตำบล ณ วัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

ได้รับนิมนต์ให้เป็นวิทยากรบรรยายพิเศษในการอบรมข้าราชการระดับต่าง ๆ เช่น ในปี พ.ศ. 2534 ประชุมสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง “ การอบรมทรัพยากรเพื่อสวัสดิการชุมชน ” และ เรื่อง “ ภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการพัฒนาชุมชน ” ในปี พ.ศ. 2537 ประชุมสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง “ ธนาคารชีวิต : การพัฒนาแบบครบวงจรชีวิต ” ในปี พ.ศ. 2544 ประชุมสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง “ การสร้างเครือข่ายองค์กรทางวัฒนธรรมในภาคใต้เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ” เป็นต้น

ได้รับนิมนต์ให้เป็นวิทยากรอบรมศีลธรรมและจริยธรรมแก่นักเรียน ในตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ในวันสำคัญทางพุทธศาสนา เช่น วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชา เป็นต้น

สร้างศาลาเอนกประสงค์ จำนวน 2 หลังที่วัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

สร้างห้องน้ำ ห้องส้วม 7 ที่นั่งที่วัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

พ.ศ. 2529 ได้สร้างอาคารพิพิธภัณฑวัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ได้รับเงินสนับสนุน และวัสดุ อุปกรณ์จากชาวบ้านภายในตำบลคูเต่า โดยใช้งบประมาณ 1.5 ล้านบาท

สร้างเมรุเผาศพที่ป่าช้าโคกคาใต้ หมู่ที่ 8 บ้านดอน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

ได้รวบรวมเงินบริจาคและเงินส่วนตัว รวมถึงแรงพระภิกษุสามเณร และชาวบ้าน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ก่อสร้างกำแพงรอบวัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

ได้รวบรวมเงินบริจาคและเงินส่วนตัว รวมถึงแรงพระภิกษุสามเณร และชาวบ้าน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ปรับถมบริเวณลานวัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

2. ด้านการพัฒนาชุมชน

2.1 ด้านการส่งเสริมการศึกษา

ด้านการพัฒนาชุมชน จากการสัมภาษณ์พระครูพิพัฒน์โชติ (ทอง เตชบุญโญ)¹ เกี่ยวกับการรับกนิมนต์ และการรวบรวมเงินบริจาคเพื่อการพัฒนา และศึกษาเอกสารที่เป็นบัญชีการบริจาค สรุปได้ดังนี้

พ.ศ. 2515 ได้รวบรวมเงินบริจาคและเงินส่วนตัวก่อสร้างอาคารเรียนโรงเรียนวัดชลธารประสิทธิ์ (อาคารเรียน 2) วัดคูตะเภา ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โดยใช้แรงงานของพระภิกษุสามเณร และชาวบ้านตำบลคูเต่า โดยได้เงินจากรัฐบาลในสมัยที่หม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมชย์ เป็นนายกรัฐมนตรี ซึ่งในสมัยนั้นเรียกว่าเงินผัน โดยงบประมาณจำนวนนี้เป็นงบประมาณที่ให้หมู่บ้านเป็นการสร้างงานที่ผ่านอำเภอและตำบล

พ.ศ. 2527 ได้รวบรวมเงินบริจาคและเงินส่วนตัว รวมถึงแรงพระภิกษุสามเณร และชาวบ้านในตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ก่อสร้างอาคารเรียนชั่วคราว โรงเรียนคูเต่าวิทยา (ซึ่งเป็นโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา) ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

พ.ศ. 2532 ได้รวบรวมเงินบริจาคและเงินส่วนตัว รวมถึงแรงพระภิกษุสามเณร และชาวบ้านในตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ก่อสร้างโรงอาหารของโรงเรียนวัดชลธารประสิทธิ์ ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

¹ พระครูพิพัฒน์โชติ (ทอง เตชบุญโญ) เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พิริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 10 มีนาคม พ.ศ. 2544.

พ.ศ. 2533 ได้รวบรวมเงินบริจาคและเงินส่วนตัว รวมถึงแรงพระภิกษุสามเณร และชาวบ้านในตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ก่อสร้างต่อเติมโรงอาหารโรงเรียน วัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

พ.ศ. 2534 จัดซื้อเครื่องขยายเสียงพร้อมอุปกรณ์มอบให้โรงเรียนบ้านแม่ทอม ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

พ.ศ. 2536 ได้รวบรวมเงินบริจาคและเงินส่วนตัวจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน วัดชลธารประสิทธิ์ ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โดยหมู่บ้านดำเนินการอยู่แล้ว แต่มีปัญหาเรื่องค่าใช้จ่าย ซึ่งท่านพระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) ได้จัดหาทุนของตำบล โดยได้งบประมาณจากองค์การบริหารส่วนตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เป็นจำนวนเงินประมาณ 320,000 บาท และทางวัดดอนมิ่งประมาณ 280,000 บาท

พ.ศ. 2537 จัดตั้งกองทุนการศึกษาวัดดอน และมอบทุนการศึกษาแก่นักเรียน จำนวนทุนการศึกษาประมาณ 3,000 บาท เป็นประจำปี

พ.ศ. 2539 ได้รวบรวมเงินบริจาคและเงินส่วนตัว รวมถึงแรงพระภิกษุสามเณร และชาวบ้านตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ก่อสร้างอาคารเรียนอนุบาลโรงเรียน วัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

ได้รวบรวมเงินบริจาคและเงินส่วนตัว จนกระทั่งรวมถึงแรงพระภิกษุสามเณร และชาวบ้านตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ก่อสร้างกำแพงวัดดอน วัดชลธารประสิทธิ์ ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

ได้รวบรวมเงินบริจาคและเงินส่วนตัว จนกระทั่งรวมถึงแรงพระภิกษุสามเณร และชาวบ้านตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ก่อสร้างอาคารเรียนศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนวัดชลธารประสิทธิ์ ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลาจำนวนเงินประมาณ 3,000 บาท

ได้รับการแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการปฏิรูปโรงเรียนคูเต่าวิทยา (กรมสามัญศึกษา) ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

บริจาคเครื่องฉายวีดีโอพร้อมอุปกรณ์ให้กับโรงเรียนคูเต่าวิทยา ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลาจำนวนเงินประมาณ 10,000 บาท

2.2 ด้านการบูรณปฏิสังขรณ์

บูรณศาสนสถาน และถาวรวัตถุภายในวัดดอนให้มีสภาพใช้งานได้ดี ได้แก่ ศาลาการเปรียญ กุฏิ อนุสาวรีย์อดีตเจ้าอาวาส เป็นต้น โดยได้รวบรวมเงินบริจาคและเงินส่วนตัว รวมถึงแรงพระภิกษุสามเณร และชาวบ้านตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

2.3 ด้านการสร้างและพัฒนาสิ่งสาธารณประโยชน์

ด้านการสร้างและพัฒนาสิ่งสาธารณประโยชน์ จากการสัมภาษณ์พระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชปัญโญ)¹ และพระเจี้ยน คงคุสุวรรณโณ² พระภิกษุในวัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เกี่ยวกับการรับกนิมนต์และการบริจาคเงินเพื่อกิจกรรมการสร้างและพัฒนาสิ่งสาธารณประโยชน์ และศึกษาเอกสารประกอบที่เป็นบัญชีการบริจาคในด้านการสร้างและพัฒนาสิ่งสาธารณประโยชน์ สรุปได้ดังต่อไปนี้

ได้รวบรวมเงินบริจาคและเงินส่วนตัว รวมถึงแรงพระภิกษุสามเณร และชาวบ้านตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ตัดถนนภายในหมู่บ้านตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ได้แก่ สายที่ 1 จากหน้าวัดดอนไปคลองอู่ตะเภา สายที่ 2 จากวัดดอนไปป่าช้าโคกคา สายที่ 3 จากวัดดอนไปภายในหมู่บ้าน สายที่ 4 จากวัดดอนไปบ้านโละ สายที่ 5 จากวัดดอนไปวัดอู่ตะเภา

ได้รวบรวมเงินบริจาคและเงินส่วนตัว รวมถึงแรงพระภิกษุสามเณร และชาวบ้านตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ขยายเขตไฟฟ้าภายในหมู่บ้าน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

ได้รวบรวมเงินบริจาคและเงินส่วนตัว รวมถึงแรงพระภิกษุสามเณร และชาวบ้านตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา จัดระบบบริการประปาหมู่บ้านและขยายเขตจ่ายน้ำ จนทั่วถึงทั้งหมู่บ้าน ประชาชนมีน้ำอุปโภคบริโภคตลอดปีที่วัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

¹ พระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชปัญโญ) เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 10 มีนาคม พ.ศ. 2544.

² พระเจี้ยน คงคุสุวรรณโณ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 10 มีนาคม พ.ศ. 2544.

ได้รวบรวมเงินบริจาคและเงินส่วนตัว รวมถึงแรงพระภิกษุสามเณร และชาวบ้าน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ชุดเจาะบ่อบาดาล ทั้ง 3 บ่อ ได้แก่ บ่อบาดาลที่ วัดดอน บ่อบาดาลที่บ้านโหละ (บ้านหลวงนา) บ่อบาดาลที่วัดอู่ตะเภา

2.4 ด้านการพัฒนาสาธารณสุข และส่งเสริมการเกษตร

ด้านการพัฒนาสาธารณสุข และส่งเสริมการเกษตร จากการสัมภาษณ์สนธิ จินดาวงศ์¹ เลขานุการธนาคารชีวิตเกี่ยวกับการรับบริจาคและการรวบรวมเงินบริจาคด้านการพัฒนาสาธารณสุข และส่งเสริมการเกษตร และดูจากเอกสารที่เป็นบัญชีการบริจาค สรุปได้ดังนี้

ได้รวบรวมเงินบริจาคและเงินส่วนตัว รวมถึงแรงพระภิกษุสามเณร และชาวบ้าน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ก่อสร้างกำแพงสถานีอนามัยตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

เป็นที่ปรึกษาของกลุ่มทำนาผักนึ่ง หมู่ที่ 9 บ้านหัวควาย ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ซึ่งกลุ่มทำนาผักนึ่งเป็นสมาชิกของกลุ่มธนาคารชีวิต

รณรงค์ให้ชาวบ้านมีการฟื้นฟูการปลูกส้มโอหอม ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

รณรงค์ให้ประชาชนทุกครัวเรือนในตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา มีส่วนที่ถูกต้องลักษณะใช้

รณรงค์ให้ประชาชนทุกครัวเรือนในตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา มีถังน้ำฝนไว้ใช้ โดยให้เงินประมาณ 1,500 บาทต่อครัวเรือน

2.5 ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ จากการสัมภาษณ์สนธิ จินดาวงศ์² เลขานุการ

¹ สนธิ จินดาวงศ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภรณ์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ วัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 15 มีนาคม พ.ศ. 2544.

² สนธิ จินดาวงศ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภรณ์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ วัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 12 มีนาคม พ.ศ. 2544.

ธนาคารชีวิต และวัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา¹ เกี่ยวกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สรุปได้ดังนี้

การจัดตั้งกลุ่มธนาคารชีวิตของพระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) เป็นการแก้ปัญหาความยากจนของชาวบ้านในตำบลคูเต่า และความลำบากของชาวบ้านจึงได้ดำเนินการก่อตั้งธนาคารชีวิต หลักการสำคัญของกลุ่มธนาคารชีวิตคือ ต้องการให้สมาชิกรู้จักออมเพื่อสะสม การฝากเงินกับกลุ่มจึงเท่ากันทุกคน คือ คนละ 30 บาทต่อเดือน ไม่มากไม่น้อยไปกว่านี้ เพราะท่านคิดว่า เงินจำนวนมากอาจจะทำให้สมาชิกเกิดความโลภ ต้องการสะสมเพื่อผลประโยชน์มากกว่าจะเป็นการทำลายคน เงินจำนวนที่พอเหมาะกับฐานะทางเศรษฐกิจของชาวบ้าน จึงจะช่วยพัฒนาคนได้

ธนาคารชีวิต หมายถึง การเป็นอยู่ร่วมกันอย่างปลอดภัย สมาชิกต่างมีอุดมการณ์ร่วมกันในการคิดช่วยเหลือกลุ่ม มากกว่าคิดจะเอาอะไรจากกลุ่ม ตั้งใจให้เป็นเบญจศีล เป็นวินัยของกลุ่ม มุ่งพัฒนาหมู่บ้านตามโครงการแผ่นดินธรรมแผ่นดินทองของรัฐบาล

หลักการของธนาคารชีวิต

1. มุ่งให้สมาชิกมีความเป็นอยู่ร่วมกันอย่างปลอดภัย
2. สมาชิกต้องคิดช่วยเหลือกลุ่มมากกว่าคิดเอาจากกลุ่ม
3. ยึดหลักเบญจศีลเป็นวินัยของกลุ่ม
4. การดำเนินงานอาศัยมติจากที่ประชุมใหญ่
5. แบ่งสมาชิกเป็นกลุ่มย่อยตามมงคล 38 ประการในพุทธศาสนา
6. สมาชิกต้องร่วมกิจกรรมอย่างน้อยเดือนละครั้ง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สมาชิกให้รู้จักควบคุมตัวเอง สำนึกในหน้าที่
2. เพื่อให้สมาชิกมั่นใจในพลังสัจจะของแต่ละคนในการละเว้นชั่ว ทำความดี
3. เพื่อเป็นศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตของมวลสมาชิก
4. เพื่อพัฒนาพื้นที่แถบลุ่มน้ำอู่ตะเภา ให้เป็นแผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง (อูธรรม

อู่ทอง)

¹ วัดดอน ประวัติและผลงานของพระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ). ม.ป.ป.

กลุ่มธนาคารชีวิตมีจำนวน 3 กลุ่ม ดังนี้

1. ธนาคารชีวิตกลุ่มวัดอุตะเถา
2. ธนาคารชีวิตกลุ่มวัดดอน
3. ธนาคารชีวิตกลุ่มวัดคูเต่า

ปัจจุบันมีสมาชิกทั้ง 3 กลุ่ม ประมาณ 600 คน มีเงินออมประมาณ 4.2 ล้านบาท และสามารถดำเนินการธนาคารชีวิต ให้เป็นจุดศูนย์รวมในการพัฒนาทุกด้าน

ธนาคารชีวิตได้จัดสวัสดิการช่วยเหลือสมาชิกในรูปเงินกู้ ในปี พ.ศ. 2540 ช่วยเหลือสมาชิก จำนวน 395 ราย เป็นเงิน 2,188,500 บาท

ธนาคารชีวิตได้จัดสวัสดิการช่วยเหลือสมาชิกในรูปของเงินสวัสดิการต่าง ๆ ค่ารักษาพยาบาลในปี พ.ศ. 2540 ช่วยเหลือสมาชิก จำนวน 27 ราย เป็นเงิน 13,800 บาท

ธนาคารชีวิตได้จัดสวัสดิการช่วยเหลือสมาชิกผู้ประสบภัย ในปี พ.ศ. 2540 ช่วยเหลือสมาชิกจำนวน 4 ราย เป็นเงิน 40,000 บาท

ธนาคารชีวิตได้จัดสวัสดิการเป็นเงินกู้ฉุกเฉิน ไม่เก็บค่าธรรมเนียมกรณีจัดงานศพและเจ็บป่วย ต้องเข้ารักษาพยาบาลในโรงพยาบาล

ธนาคารชีวิตได้รณรงค์ให้สมาชิกมีรายได้เสริม โดยการจัดให้มีกลุ่มจักสานผลิตภัณฑ์จากเชือกกล้วยตานี ส่งจำหน่ายทั้งในประเทศและต่างประเทศ

ธนาคารชีวิตได้ส่งเสริมให้สมาชิกปรับเปลี่ยนพื้นที่นาข้าว ซึ่งรกร้างว่างเปล่ามาส่งเสริมให้ทำนาผักบุ้ง

ธนาคารชีวิตได้รณรงค์ให้สมาชิกปลูกผักปลอดสารพิษไว้รับประทานและจำหน่าย

ธนาคารชีวิตเป็นศูนย์กลางส่งเสริมงานด้านสาธารณสุขมูลฐาน โดยจัดเป็นสวัสดิการเงินกู้ เพื่อการมีส่วนร่วมใช้ทุกครัวเรือน

ธนาคารชีวิตจัดระบบประปาสำหรับสมาชิกที่ขาดแคลนน้ำดื่ม น้ำใช้ จำนวน 165 ครัวเรือน ให้มีน้ำใช้ที่สะอาดตลอดปี

ก่อตั้งกลุ่มรักษาคคลองอุตะเถา เพื่อดำเนินการอนุรักษ์ และฟื้นฟูสภาพคลองอุตะเถา วัฒนธรรม ประเพณี ตามแถบลุ่มน้ำอุตะเถา

เกียรติคุณที่ได้รับ

พ.ศ. 2534 ได้รับพระราชทานสมศักดิ์ตำแหน่งฐานานุกรมของพระปริยัติวราณุกูล เจ้าคณะอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ที่ “พระสมุห์”

พ.ศ. 2536 ได้รับโล่ประกาศเกียรติคุณให้เป็นคนรักบ้านเกิด จากคณะทำงานโครงการโลกสดใสในบ้านเกิด

พ.ศ. 2536 วัดดอนได้รับโล่รางวัลชนะเลิศในการประกวดเรือพระงานประเพณีชักพระแหลมโพธิ์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา จากสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ

พ.ศ. 2537 ได้รับคัดเลือกให้เป็นผู้สนับสนุนการศึกษาดีเด่น ตามโครงการค้นหาคนดังปืทองของการพัฒนาคุณภาพการประถมศึกษา จากสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

พ.ศ. 2538 กลุ่มรักษาศิลปะของอุฎตะภา ได้รับโล่ประกาศเกียรติคุณเป็นองค์กรชุมชนที่มีพลังและผลงานสร้างสรรค์ เป็นกลุ่มคนรักบ้านเกิด

พ.ศ. 2539 ในนามมงคลสมัยพระราชพิธีเฉลิมพระชนพรรษา เมื่อวันที่ 5 ธันวาคม ได้รับพระราชทานตั้งสมณศักดิ์เป็น พระครูสัญญาบัตร ชั้นโท ที่ “พระครูพิพัฒนโชติ”

พ.ศ. 2540 ได้รับเลือกให้เป็นผู้สนับสนุนการศึกษาดีเด่น เนื่องในวันประถมศึกษาแห่งชาติ จากสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

พ.ศ. 2541 ได้รับพระราชทานเสมาธรรมจักร ในฐานะผู้ทำคุณประโยชน์ต่อพระพุทธศาสนา และในด้านส่งเสริมการพัฒนาชุมชน จากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

พ.ศ. 2541 ได้รับเกียรติบัตรจากสมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ในฐานะผู้ทำคุณประโยชน์ต่อพระพุทธศาสนา ในด้านส่งเสริมการพัฒนาชุมชน

พ.ศ. 2541 ได้รับการยกย่องให้เป็น “คนดีศรีสังคม” จากมูลนิธิหมู่บ้าน ในฐานะผู้ประยุกต์หลักธรรมเป็นแนวทางแก้ปัญหาเศรษฐกิจสังคมชุมชน

บทที่ 4

ผลงานของพระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ)

พระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) เป็นพระภิกษุนักพัฒนาชาวภาคใต้ที่ได้สร้างผลงานด้านต่าง ๆ ไว้มากมาย ทั้งที่เป็นผลงานด้านการส่งเสริมเผยแผ่พระพุทธศาสนา และผลงานด้านการพัฒนาชุมชน ผลงานด้านการส่งเสริมเผยแผ่พระพุทธศาสนา เช่น การปกครองและอบรมพระภิกษุสงฆ์ให้ดำรงตนสมควรแก่สมณเพศ การอบรมสั่งสอนพุทธธรรมแก่ชาวบ้าน การสอนนิกกรรมและธรรมศึกษาแก่พระภิกษุสงฆ์ สามเณร และนักเรียน การชักชวนและส่งเสริมชาวบ้านให้ปฏิบัติตามศาสนพิธี การก่อสร้างและบูรณศาสนสถาน เป็นต้น ในส่วนของผลงานด้านการพัฒนาชุมชน เช่น การจัดตั้งกลุ่มธนาคารชีวิต การจัดตั้งกลุ่มอาชีพต่าง ๆ การสร้างสิ่งสาธารณประโยชน์ การส่งเสริมประเพณีและวัฒนธรรมต่าง ๆ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เป็นต้น ซึ่งผลงานต่าง ๆ ของท่านปรากฏเป็นที่ประจักษ์ชัดแก่คนทั่วไป จนทำให้ท่านมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง และได้รับรางวัลเป็นการยกย่องเกียรติคุณจากหน่วยงานต่าง ๆ มากมายดังที่ได้กล่าวมาแล้ว พระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) จึงเป็นพระภิกษุนักพัฒนาที่ได้รับการยกย่องนับถือและเป็นที่รู้จักกันดีทั้งในระดับจังหวัดสงขลา ระดับภาคใต้ และระดับชาติ ผลงานต่าง ๆ ของท่านจึงควรแก่การศึกษาไว้เพื่อเป็นเกียรติประวัติแก่ชีวิตของท่านที่ได้สร้างคุณงามความดีแก่สังคมและประเทศชาติ อีกทั้งจะได้เป็นแบบอย่างแก่บุคคลทั่วไป ในการศึกษาผลงานของพระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) ผู้วิจัยจะใช้ข้อมูลเอกสารและข้อมูลภาคสนามมาประกอบเช่นเดียวกับการศึกษาชีวประวัติซึ่งได้กล่าวมาแล้วในบทก่อน โดยผู้วิจัยจะจำแนกผลงานของพระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) ออกเป็น 2 ด้านใหญ่ ๆ ดังนี้

1. ผลงานด้านการส่งเสริมเผยแผ่พระพุทธศาสนา
 - 1.1 การส่งเสริมศาสนธรรม
 - 1.2 การส่งเสริมศาสนบุคคล
 - 1.3 การส่งเสริมศาสนสมบัติ
 - 1.4 การส่งเสริมศาสนพิธี
2. ผลงานด้านการพัฒนาชุมชน
 - 2.1 การจัดตั้งธนาคารชีวิต
 - 2.2 การจัดตั้งพิพิธภัณฑ์วัดดอนและการส่งเสริมประเพณี

2.3 การสร้างและพัฒนาสิ่งสาธารณประโยชน์

2.4 การจัดตั้งกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ในชุมชน

2.5 การจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์คลองอยู่ตะเกา

ผลการศึกษาผลงานแต่ละด้านของพระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) ปรากฏรายละเอียดดังต่อไปนี้

ผลงานด้านการส่งเสริมเผยแผ่พระพุทธศาสนา

พระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) เป็นพระเถระผู้ใหญ่ในภาคใต้ที่มีความรู้ความสามารถ มีคุณธรรมและมีวัตรปฏิบัติที่ดีงาม จนเป็นที่ยอมรับในวงการพระพุทธศาสนา เป็นที่เคารพรักใคร่ของบรรดาศิษยานุศิษย์และบุคคลทั่วไป ตลอดชีวิตของท่านส่วนใหญ่ได้อุทิศตนเพื่อการทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา ได้แก่ การส่งเสริมศาสนธรรม การส่งเสริมศาสนบุคคล การส่งเสริมศาสนสมบัติ และการส่งเสริมศาสนพิธี ซึ่งผลงานเหล่านี้ได้สำเร็จเป็นประโยชน์ต่อสังคมอย่างกว้างขวาง จนท่านได้รับการยกย่องจากหน่วยงานต่าง ๆ และสังคมทั่วไปว่าเป็นพระเถระที่มีผลงานดีเด่นทางด้านการส่งเสริมเผยแผ่พระพุทธศาสนา และการพัฒนาชุมชน ผลงานด้านการส่งเสริมเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) ที่สำคัญมีดังต่อไปนี้

1. การส่งเสริมศาสนธรรม

พระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) เป็นผู้ที่ตระหนักถึงความสำคัญของหลักธรรมในพระพุทธศาสนา จึงได้พยายามส่งเสริมการศึกษาแก่พระภิกษุสามเณร และเยาวชน ตลอดจนถึงการอบรมและการเผยแผ่ศาสนธรรมแก่บุคคลทั่วไป เพื่อให้พระภิกษุสามเณรและบุคคลทั่วไปได้เข้าใจหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่แท้จริง และนำไปถือปฏิบัติอย่างจริงจัง ซึ่งก่อให้เกิดความสุขความเจริญแก่ตนเองและสังคม ดังที่ วัดดอน ได้กล่าวไว้ถึงศูนย์การเรียนรู้ชุมชนวัดดอน ไว้ว่า

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนวัดดอน ได้ทำหน้าที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือการจัดการศึกษาให้แก่พระภิกษุสามเณร ตลอดจนนักเรียนนักศึกษาและผู้สนใจทั่วไป โดยได้รณรงค์ให้พระภิกษุสามเณรจากทุกวัดในเขตการปกครองคณะสงฆ์ตำบลคูเต่า ได้รับการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรม และทำการสอบธรรมสนามหลวง ตลอดจนปลูกฝังให้นักเรียนได้รับการศึกษาธรรมะ คือจัดให้มีการเรียนการสอนธรรมศึกษาแก่นักเรียนทั้ง

ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาขึ้นในตำบล คือใช้สนามสอบโรงเรียนคูเต่าวิทยากรมสามัญศึกษา ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ซึ่งในการดำเนินการในเรื่องนี้พระครูพัฒนโชติ ประธานศูนย์การเรียนรู้ชุมชนวัดดอน เป็นผู้ดำเนินการในนามสำนักศาสนศึกษาคูเต่า ซึ่งเป็นชื่อสำนักเรียนที่ใช้สืบทอดกันมาตั้งแต่อดีต ในแต่ละปีจะมีพระภิกษุสามเณรและนักเรียนนักศึกษาสนใจเข้าเรียน เข้าสอบ และสอบผ่านเป็นจำนวนมาก สามารถนำหลักธรรมที่ได้ศึกษาไปใช้ในการดำเนินชีวิตเป็นอย่างดี¹

จากการศึกษาของผู้วิจัยพบว่าผลงานที่เกี่ยวข้องกับศาสนธรรมของพระครูพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) ที่สำคัญมีดังต่อไปนี้

1.1 การส่งเสริมการศึกษาทางพระพุทธศาสนาแก่พระภิกษุสามเณร

การบวชเป็นพระภิกษุสามเณรในพระพุทธศาสนาผู้บวชจะต้องได้รับการศึกษาพระธรรมวินัยอันเป็นหลักคำสอนของพระพุทธเจ้า การศึกษาพระปริยัติธรรม และการศึกษาอื่น ๆ อันควรแก่สมณะ จนมีความรู้ความเข้าใจ สามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้องตามหลักธรรมอย่างแท้จริง ตลอดจนสามารถสอนผู้อื่นทั้งบรรพชิตและฆราวาสให้ทราบและปฏิบัติตามได้อย่างถูกต้องด้วย การศึกษาเล่าเรียนทางด้านหลักธรรมจึงเป็นหน้าที่โดยตรงของพระภิกษุสามเณร ซึ่งเป็นปัจจัยที่จะก่อให้เกิดความเจริญรุ่งเรืองและความมั่นคงแห่งพระพุทธศาสนา ดังที่ พระครูพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ)² ได้กล่าวถึงการส่งเสริมการศึกษาทางพระพุทธศาสนาแก่พระภิกษุสามเณรสรุปได้ว่า พระครูพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) เป็นผู้ที่ให้ความสนใจในการศึกษาพระปริยัติธรรมเป็นอย่างมาก มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2526 และได้ดำเนินงานอย่างต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2544) นั้นเป็นเวลา 18 ปี ที่สำนักเรียนวัดชลธารประสิทธิ์ ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ขณะนั้นพระครูประสิทธิ์สีลาจารย์เป็นเจ้าของตำบลคูเต่า จึงได้นิมนต์พระครูพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) ให้เป็นครูสอนพระปริยัติธรรมแก่พระภิกษุสามเณรที่สำนักเรียนวัดชลธารประสิทธิ์ ซึ่งท่านก็ไม่ขัดข้องและได้ทำหน้าที่เป็นครูสอนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2526 เรื่อยมา การสอนพระปริยัติธรรมนั้นจะต้องสอนที่วัดที่มี

¹ วัดดอน. ข้อมูลผลงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในวัดปี พ.ศ. 2542. 2542. หน้า 5.

² พระครูพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พิริยา ภิมภย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 10 มกราคม พ.ศ. 2544.

เจ้าคณะตำบล ซึ่งขณะนั้นเจ้าคณะตำบลคูเต่าคือ พระครูประสิทธิ์สีลาจารย์ ดำรงตำแหน่ง เจ้าอาวาสวัดชลธารประสิทธิ์ แต่งเนื่องจากที่วัดนี้ไม่มีพระภิกษุที่เป็นผู้สอนพระปริยัติธรรม พระครูประสิทธิ์สีลาจารย์จึงกำหนดให้มีการสอนพระปริยัติธรรมที่วัดคูเต่า ซึ่งเป็นวัดที่อยู่ใกล้กันมากกับวัดชลธารประสิทธิ์ และอยู่ในตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ด้วยกัน โดยมีพระภิกษุเป็นอาจารย์สอน 2 รูป คือ พระปลัดเตี้ยง ติตวงโส เจ้าอาวาสวัดคูเต่า ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา และพระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) เจ้าอาวาสวัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

การดำเนินการสอนพระปริยัติธรรมของพระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือแผนกธรรม และแผนกบาลี ดังที่ พระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ)¹ ได้กล่าวไว้สรุปได้ว่า การเรียนการสอนพระปริยัติธรรม จัดการเรียนการสอนแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ แผนกธรรม และบาลี สำหรับแผนกธรรมนั้นมีการจัดการเรียนการสอนมาเป็นเวลานานแล้ว ซึ่งจะมีการเรียนการสอนเฉพาะช่วงเช้าพรรษา โดยจะเริ่มเรียนในวันแรม 1 ค่ำ หรือขึ้น 1 ค่ำ ของเดือนแรกที่เข้าพรรษา ช่วงที่เรียนตั้งแต่ประมาณเดือน 8 ถึงเดือน 12 ส่วนการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลีจะไม่มีการแบ่งเป็นภาคเรียนจะเรียนต่อไปจนกระทั่งสิ้นปี สำหรับการกำหนดเวลาเรียนนั้นพระภิกษุสามเณรที่เรียนพระปริยัติธรรมจะเรียนระหว่างเวลา 13.00 น. – 16.00 น. โดยจะเรียนสัปดาห์ละ 5 วัน สอนวันละ 1 วิชา ยกเว้นวันธรรมสวนะและวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาที่พระสงฆ์จะต้องไปประกอบศาสนกิจ

การสอบพระปริยัติธรรมจะกำหนดให้มีการสอบพร้อมกันทั่วทั้งประเทศ ดังที่ สมเด็จพระมหาธีรวงศ์² ได้กล่าวถึงเรื่องนี้ไว้สรุปได้ว่า การกำหนดสอบพระปริยัติธรรมจะจัดให้มีขึ้นพร้อมกันทั่วประเทศ เรียกว่า “สอบธรรมสนามหลวง” ซึ่งวันสอบจะตรงกับวันแรม 2 ค่ำ ถึงวันแรม 3 ค่ำ เดือน 12 สำหรับในจังหวัดสงขลาใช้นามสอบที่โรงเรียนนักธรรมแผนกธรรมวัดโคกสमानคุณ (พระอารามหลวง) ตำบลหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เวลา 13.00 น. – 16.00 น. การสอบจะแบ่งเป็นระดับชั้น คือ นักธรรมชั้นตรี นักธรรมชั้นโท และนักธรรมชั้นเอก เป็นต้น

¹ พระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 12 มีนาคม พ.ศ. 2544.

² สมเด็จพระมหาธีรวงศ์. สอบนักธรรมสนามหลวง พ.ศ. 2521. 2521. หน้า 2.

การจัดชั้นเรียนพระปริยัติธรรม ได้จัดการเรียนการสอนแผนกธรรมเป็น 3 ระดับ คือนักธรรมชั้นตรี นักธรรมชั้นโท และนักธรรมชั้นเอก โดยแต่ละระดับมีห้องเรียนจำนวน 1 ห้องเรียน ส่วนการเรียนการสอนแผนกธรรมนั้นจะมีวิชาเรียน 4 วิชา คือ วิชาพุทธประวัติ วิชาธรรม วิชาวินัย และวิชากระทุ้งธรรม

สำหรับพระภิกษุที่เป็นอาจารย์ผู้สอนนั้น พระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญญ) ¹ ได้กล่าวไว้สรุปได้ว่า จะต้องมีความสำคัญ คือ เป็นพระภิกษุสามเณรที่ศึกษาสำเร็จ นักธรรมชั้นเอก มีใจรักการเผยแผ่พระพุทธศาสนา มีความรับผิดชอบต่อนักเรียนที่ได้รับมอบหมาย มีอุดมคติสูงในการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์ มีความปรารถนาดีและเสียสละ ในอันที่จะพัฒนาโรงเรียนให้เจริญก้าวหน้า มีความรักและเอาใจใส่ต่อศิษย์ในการเรียน มีความประพฤติเรียบร้อย และวางตนเป็นที่เคารพนับถือของศิษย์

การสอนพระปริยัติธรรมของพระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญญ) ส่งผลให้พระภิกษุสามเณรเข้ามาศึกษาสำเร็จการศึกษาทางธรรมได้จำนวนไม่น้อย ซึ่งเท่ากับเป็นการส่งเสริมการศึกษาทางธรรมแก่พระภิกษุสามเณรได้ดีทางหนึ่ง ดังที่ วัดดอน ² ได้กล่าวถึงจำนวนนักเรียนที่เข้าสอบแผนกธรรม ในปี พ.ศ. 2542 ไว้สรุปได้ว่า ที่สำนักเรียนวัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา มีพระภิกษุสามเณรที่สอบนักธรรมตรีได้จำนวน 16 รูป นักธรรมโทได้จำนวน 1 รูป นักธรรมเอกได้จำนวน 1 รูป รวมนักเรียนทั้งหมดที่สอบได้จำนวน 18 รูป

1.2 การส่งเสริมการศึกษาทางพระพุทธศาสนาแก่เยาวชน

พระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญญ) ได้เห็นถึงความสำคัญของเยาวชนที่มีต่อการพัฒนาสังคม ดังนั้นการส่งเสริมให้เยาวชนได้รับการศึกษาทางพระพุทธศาสนาจึงเป็นวิธีหนึ่งที่จะพัฒนาสังคมได้เป็นอย่างดี อีกทั้งยังเป็นการช่วยลดปัญหาทางสังคมได้อีกทางหนึ่งด้วย ดังนั้นจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่เยาวชนไทยทุกคนจะต้องได้รับการศึกษาวิชาพระพุทธ

¹ พระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญญ) เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พิริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 15 มีนาคม พ.ศ. 2544.

² วัดดอน. ข้อมูลผลงานศูนย์การเรียนชุมชนในวัดปี พ.ศ. 2542. 2542. ไม่มีเลขหน้า.

ศาสนา และสามารถปฏิบัติตนตามหน้าที่ของชาวพุทธได้อย่างถูกต้องเหมาะสม อันจะนำไปสู่การร่วมกันทำนุบำรุงพระศาสนาให้เจริญรุ่งเรืองและมีความมั่นคงสืบไป ขณะเดียวกันก็จะได้รู้จักเลือกสรรหลักธรรมไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต ซึ่งถ้าเยาวชนส่วนใหญ่รู้จักปฏิบัติตนตามหลักคำสอนของพระพุทธศาสนาแล้ว ก็จะช่วยส่งผลให้สังคมไทยพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น และเมื่อเยาวชนเหล่านี้เติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ก็จะสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข เพราะท่านถือว่าต่อไปเยาวชนเหล่านี้จะเป็นผู้สืบทอดมรดกทางสังคมและวัฒนธรรมของชาติ และในสภาพปัจจุบันที่มีกระแสวัฒนธรรมตะวันตกหลั่งไหลเข้ามามาก อาจทำให้จิตใจของเยาวชนแปรเปลี่ยนไปตามกระแสวัฒนธรรมนั้นได้ ถ้าพวกเขาไม่มีหลักธรรมทางพระพุทธศาสนายึดเหนี่ยวจิตใจเอาไว้ ดังที่ เปลื้อง สุขสวัสดิ์¹ ครูโรงเรียนวัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ได้กล่าวถึงการส่งเสริมการศึกษาทางพระพุทธศาสนาแก่เยาวชนไว้สรุปได้ว่า การที่เด็กและเยาวชนได้ประพฤติปฏิบัติตนกับสิ่งที่ถูกต้องก็เท่ากับพวกเขาได้อยู่ร่วมกับผู้ที่ปฏิบัติธรรม และเปรียบเสมือนได้คบกับคนดี ซึ่งเป็นที่พึงปรารถนาของบิดามารดา ของชาติ และสังคม พระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) ให้ความสำคัญกับการให้การศึกษาทางพระพุทธศาสนาแก่เยาวชนเป็นอย่างมาก เพราะระบบการศึกษาของเยาวชนในปัจจุบัน ทั้งในส่วนของผู้ที่เกี่ยวข้องและเยาวชนเองจะไม่ค่อยให้ความสำคัญกับการศึกษาทางพระพุทธศาสนามากนัก ซึ่งท่านได้พยายามที่จะให้ความสำคัญและสนับสนุนกับการศึกษาอยู่เสมอ เพราะการศึกษาทางพระพุทธศาสนาเพื่อให้เด็กและเยาวชนได้เรียนรู้พระพุทธศาสนาและวัฒนธรรมตามสมควรแก่วัย ได้เรียนรู้ถึงความสำคัญของพระศาสนาและวัฒนธรรมประจำชาติ ปฏิบัติตนตามหลักศีลธรรมและรักษาประเพณีอันดีงาม ทำให้เด็กและเยาวชนมีสัมมาคารวะต่อบุคคล สถานที่ และสถาบันอันสูงสุดของชาติ รู้จักรักษาและเผยแพร่งานศาสนา และรู้จักรักษาวัฒนธรรมประจำชาติของตน

ผลงานด้านการส่งเสริมการศึกษาทางพระพุทธศาสนาแก่เยาวชนของพระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) ที่สำคัญมีดังต่อไปนี้

1.2.1 การส่งเสริมการเรียนการสอนธรรมศึกษาในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา พระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) ได้สอนธรรมศึกษาแก่นักเรียนระดับมัธยมศึกษา

¹ เปลื้อง สุขสวัสดิ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภรณ์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงเรียนวัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 12 มีนาคม พ.ศ. 2544.

ของโรงเรียนคูเต่าวิทยา ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โดยสอนตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เด็กนักเรียนในโรงเรียนชั้นมัธยมศึกษาเป็นเด็กที่กำลังอยู่ในช่วงวัยรุ่น ซึ่งถือได้ว่าเป็น “ วัยหัวเลี้ยวหัวต่อ ” ของชีวิตเด็กในวัยนี้จะมีการเปลี่ยนแปลงมากมายทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ และสังคม เด็กในวัยนี้จะมีโอกาสที่จะถูกชักจูงไปในทางที่ผิดได้ง่าย การให้การศึกษาทางธรรมศึกษาจะช่วยให้เด็กนักเรียนเป็นผู้ที่มีความรู้ทางด้านพุทธศาสนา เป็นพลเมืองที่ดีของชาติ การสอนธรรมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาของท่านนั้นเป็นการสอนที่ผนวกเข้ากับหลักสูตรวิชาพระพุทธศาสนา ที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้ให้โรงเรียนจัดการเรียนการสอนในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย พระภิกษุผู้สอนนั้นจะเป็นสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ เรื่องที่สอนมีเนื้อหาต่าง ๆ หลายเรื่อง เช่น พุทธประวัติ หลักธรรมต่าง ๆ การกราบ การไหว้ การจัดโต๊ะหมู่บูชา การนั่งสมาธิ การประพฤติปฏิบัติตนตามหลักพระพุทธศาสนา เป็นต้น การที่พระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) เป็นผู้สอนธรรมศึกษาแก่นักเรียนระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนคูเต่าวิทยานั้น จะส่งผลให้เด็กและเยาวชนได้รับความรู้ในด้านพุทธศาสนาและสามารถนำเอาความรู้ที่ได้จากการเรียนนั้นไปใช้ในการชีวิตประจำวันได้ ทำให้นักเรียนมีคุณภาพชีวิตในการดำเนินชีวิตในสังคมได้ดีขึ้น เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี มีคุณธรรมจริยธรรมมีความสุภาพเรียบร้อย มีสัมมาคารวะ เป็นต้น

1.2.2 การส่งเสริมการเรียนการสอนธรรมศึกษาในโรงเรียนระดับประถมศึกษา นอกจากการส่งเสริมการเรียนการสอนธรรมศึกษาในโรงเรียนระดับมัศึกษาดังกล่าวแล้ว พระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) ยังได้สอนธรรมศึกษาแก่นักเรียนระดับประถมศึกษาอีกด้วย โดยสอนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่โรงเรียนวัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา และโรงเรียนวัดชลธารประสิทธิ์ ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เด็กในระดับประถมศึกษาเป็นวัยที่อยู่ในช่วงของการเรียนรู้ เป็นวัยที่ยอมรับอะไรได้รวดเร็ว เด็กในวัยนี้จึงควรได้รับการศึกษาทางพระพุทธศาสนาควบคู่ไปกับการศึกษาทางโลก เพื่อส่งเสริมให้การประพฤติปฏิบัติของเด็กเหล่านี้เป็นไปในทางที่ดีตั้งแต่เบื้องต้น นอกจากนี้แล้วเด็กเหล่านี้ยังได้รับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาได้ดียิ่งขึ้นตามสมควรแก่วัยและสติปัญญา การสอนจะเป็นการสอนที่เกี่ยวกับพุทธประวัติ และหลักธรรมต่าง ๆ ทำให้นักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาได้ดียิ่งขึ้น และมีความประพฤติปฏิบัติที่ดีขึ้นด้วย นอกจากนี้เมื่อนักเรียนเหล่านี้เรียน

จบธรรมศึกษาแล้วก็สามารถที่จะนำเอาความรู้เหล่านี้ไปเป็นพื้นฐานในการศึกษาธรรมเพื่อสอน
 นักเรียนชั้นตรีและนักเรียนชั้นโทได้ต่อไปอีกด้วย

1.3 การอบรมสั่งสอนและเผยแผ่ศาสนาธรรมแก่บุคคลทั่วไป

การอบรมสั่งสอนและเผยแผ่ศาสนาธรรมแก่บุคคลทั่วไปเป็นหน้าที่หลักของพระสงฆ์
 พระผู้เป็นศาสนทายาทขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า การอบรมสั่งสอนและเผยแผ่พระพุทธ
 ศาสนาเป็นการดำรงไว้ซึ่งพระพุทธศาสนาและเป็นการช่วยเผยแผ่ศาสนาธรรมให้แพร่หลายออก
 ไป อีกทั้งยังเป็นการสร้างศรัทธาและชี้ทางที่ถูกต้องให้กับประชาชน ทำให้ประชาชนตั้งอยู่ใน
 สัมมาสัมมาปฏิบัติ เป็นพลเมืองที่ดีของประเทศชาติ ปัจจุบันการอบรมและเผยแผ่ศาสนา
 ธรรมให้แก่ประชาชนได้ถูกปรับให้เหมาะสมกับสภาพสังคมปัจจุบันมากยิ่งขึ้น ดังจะเห็นได้
 จากการเปลี่ยนแปลงวิธีการในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาให้ทันสมัยยิ่งขึ้น เพื่อให้สะดวกและ
 รวดเร็วและมีความเหมาะสมกับคนรุ่นใหม่มากขึ้น การอบรมสั่งสอนจึงเริ่มเปลี่ยนจากการอบรม
 สั่งสอนโดยตรงมาเป็นการใช้อุปกรณ์สมัยใหม่เข้ามาช่วย เช่น การใช้เครื่องขยายเสียง การ
 เผยแพร่ทางสื่อสารมวลชน การพิมพ์เป็นเอกสารหนังสือธรรมะออกเผยแผ่ เป็นต้น

การอบรมสั่งสอนและเผยแผ่ศาสนาธรรมแก่บุคคลทั่วไปนั้น พระครูพิพัฒนโชติ (ทอง
 เทชบุญโญ) ได้ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ ดังที่ มะลิ ศรีสุวรรณ¹ ครูโรงเรียนวัดดอนไผ่กล่าวถึง
 การอบรมสั่งสอนและเผยแผ่ศาสนาธรรมแก่บุคคลทั่วไปไว้สรุปว่า ผลงานที่เด่นชัดของท่านใน
 ด้านนี้ ได้แก่ เป็นประธานหน่วยอบรมประชาชนตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัด
 สงขลา เกี่ยวกับศีลธรรมและจริยธรรม โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อเผยแผ่พระพุทธศาสนา ซึ่ง
 ได้รับการสนับสนุนและร่วมมือด้วยดีจากหน่วยงานราชการและประชาชนในท้องถิ่นต่าง ๆ ซึ่ง
 ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาท่านได้ออกไปอบรมสั่งสอนและเผยแผ่ธรรมะแก่ประชาชนอย่าง
 สม่ำเสมอ

2. การส่งเสริมศาสนบุคคล

พระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เทชบุญโญ) ได้รับตำแหน่งเป็นเจ้าอาวาสวัดดอน ตำบล
 คูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2526 มาจนถึงปัจจุบัน ดังที่

¹ มะลิ ศรีสุวรรณ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พิริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่
 วัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 12 มีนาคม พ.ศ. 2544.

พระเจ้าย่น คงสุวรรโณ¹ พระภิกษุวัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ได้กล่าวถึงการส่งเสริมศาสนบุคคลไว้สรุปได้ว่า ท่านจึงมีหน้าที่โดยตรงในการปกครองพระภิกษุสามเณรและผู้ที่อาศัยอยู่ในวัดให้อยู่กันด้วยความสงบเรียบร้อย ซึ่งท่านได้ทำหน้าที่ดังกล่าวด้วยดี พระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) ได้เห็นความสำคัญของพระภิกษุสามเณรในฐานะเป็นผู้สืบทอดพระพุทธศาสนา ให้มีความเจริญรุ่งเรือง ท่านจึงได้มีการปกครองดูแลพระภิกษุสามเณร และผู้ที่อาศัยอยู่ในวัดให้อยู่ในความเป็นระเบียบเรียบร้อย แม้ว่าจะมีหลักพระธรรมวินัยให้พระภิกษุสามเณรได้ถือปฏิบัติอยู่แล้วก็ตาม แต่พระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) ก็ได้วางระเบียบให้พระสงฆ์ปฏิบัติให้ถูกต้องตามพระธรรมวินัยมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ท่านยังได้นำการปกครองแบบพ่อปกครองลูกมาใช้ในหมู่คณะสงฆ์ และได้ส่งเสริมดูแลสวัสดิการแก่ผู้ที่อยู่ในวัดดอน ซึ่งผลจากการศึกษาผลงานด้านการส่งเสริมศาสนบุคคลของพระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) ปรากฏรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 การปกครองดูแลพระภิกษุสามเณรในวัดดอน

การปกครองดูแลพระภิกษุสามเณรในวัดดอนของพระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) นั้นท่านจะใช้หลักการปกครองแบบพ่อปกครองลูก ดังที่ พระประสิทธิ์ สุวรรโณ² พระภิกษุในวัดดอนได้กล่าวถึงการปกครองดูแลพระภิกษุสามเณรในวัดดอนไว้สรุปได้ว่า ท่านใช้หลักการปกครองแบบปิฎกธรรมาธิปไตย (พ่อปกครองลูก) โดยถือหลักสังคหวัตถุ 4 อันได้แก่ ทาน ปิยวาจา อุตถจริยา และสมานัตตา และยึดหลักพรหมวิหาร 4 อันได้แก่ เมตตา กรุณา มุทิตา และอุเบกขา วิธีการปฏิบัติในการปกครองของพระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) นั้นท่านนิยมใช้กฎระเบียบที่เป็นประเพณีปฏิบัติมากกว่าการใช้กฎระเบียบที่เป็นลายลักษณ์อักษร ดังที่ พระธวัช ตริรัตน์ (ธวัชชวโร)³ ได้กล่าวถึงประเพณีปฏิบัติของพระภิกษุสามเณรในวัดดอนไว้สรุปได้ว่า พระภิกษุสามเณรที่วัดนี้จะมีการทำวัตรเช้าเวลา 06.30 น.

¹ พระเจ้าย่น คงสุวรรโณ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 12 มีนาคม พ.ศ. 2544.

² พระประสิทธิ์ สุวรรโณ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 12 มีนาคม พ.ศ. 2544.

³ พระธวัช ตริรัตน์ (ธวัชชวโร) เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 12 มีนาคม พ.ศ. 2544.

ทำวัตรและสวดมนต์เย็นเวลา 17.00 น. ตลอดปี สวดพระปาฏิโมกข์ เวลา 16.00 น. ของทุกวันครึ่งเดือนและวันสิ้นเดือน เวลา 08.00 น. – 10.00 น. เป็นเวลาเรียนเรียนนักธรรมของพระภิกษุสามเณรผู้เรียนนักธรรม (เฉพาะช่วงเรียนนักธรรม)

แม้ว่าพระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) จะไม่นิยมใช้กฎระเบียบที่เป็นลายลักษณ์อักษรในการปกครองก็ตาม แต่พระภิกษุสามเณรทุกรูปก็สามารถอยู่ร่วมกันได้ด้วยความสะดวกเรียบร้อย เนื่องจากพระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) ปกครองโดยยึดหลักสังคหวัตถุ 4 และพรหมวิหาร 4 อย่างแท้จริง นอกจากนี้ท่านยังมีบุคลิกเป็นคนที่ไม่อึดตัว ไม่เย่อหยิ่ง เหนือเหิม ชอบสันโดษ และมีความเป็นอยู่แบบเรียบง่าย ดังที่ พระเจียน คงคุสุวรรโณ¹ พระภิกษุในวัดดอนได้กล่าวถึงการปกครองพระภิกษุสามเณรที่อยู่ในวัดดอนไว้สรุปได้ว่า ในการฉันอาหารของท่านแต่ละครั้งท่านจะไปฉันร่วมกับพระภิกษุสามเณรรูปอื่น ๆ ที่โรงครัวเป็นประจำ อาหารที่ฉันเป็นอาหารธรรมดา ๆ เหมือนกับพระภิกษุรูปอื่น ๆ และร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ ภายในวัดร่วมกับพระภิกษุสามเณรรูปอื่น ๆ เช่น การทำความสะอาดภายในวัด การซ่อมแซมของใช้ การสร้างศาสนสถาน เป็นต้น

2.2 การปกครองดูแลผู้ที่อาศัยอยู่ในวัดดอน

ผู้ที่เข้ามาอาศัยอยู่ในวัดดอนมีทั้งชาวบ้าน และนักเรียนที่มาจากที่อื่นที่เข้ามาศึกษาเล่าเรียนที่โรงเรียนในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา พระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) จะปกครองผู้ที่อาศัยอยู่ในวัดดอนด้วยวิธีการปกครองแบบพ่อปกครองลูก หรือแบบอาจารย์ปกครองศิษย์ ซึ่งโดยท่านจะให้ความรัก ความเมตตา และความเอาใจใส่เหมือนลูกเหมือนหลาน ท่านจะคอยถามถึงทุกข์สุขของทุกคนอยู่เสมอ จนศิษย์วัดเหล่านี้มักจะเรียกท่านว่า “ พ่อท่านทอง ” ท่านจะดูแลศิษย์วัดในทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการกินอยู่ การศึกษารวมถึงการอบรมบ่มนิสัยให้เด็กเหล่านี้เป็นคนดี นอกจากนี้ในบางโอกาสท่านยังได้ฝึกนิตยการทำงานให้กับศิษย์วัดอีกด้วย โดยให้ศิษย์วัดทำกิจกรรมร่วมกับพระภิกษุสามเณรเพื่อเป็นการฝึกนิตยให้รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และยังได้สอนให้ปฏิบัติตามหลักอิทธิบาท 4 (ฉันทะ วิริยะ จิตตะ และวิมังสา) ให้แก่ศิษย์วัดเป็นกิจวัตรประจำวัน ในการอบรมศิษย์วัดส่วนใหญ่ท่านจะนำหลักธรรมที่ใช้สำหรับการอยู่ร่วมกันในสังคมมาอบรม เช่น เรื่องความสามัคคี ความ

¹ พระเจียน คงคุสุวรรโณ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 12 มีนาคม พ.ศ. 2544.

กตัญญูทเวที ความเสียสละ เป็นต้น นอกจากนี้ท่านจะสอนในเรื่องของศาสนพิธีอีกด้วย เช่น การไหว้พระ การกราบ การสวดมนต์ การอาราธนาศีล เป็นต้น

พระครูพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) นอกจากจะให้การอบรมสั่งสอนแก่ผู้ที่อาศัยอยู่ในวัดดอนโดยตรงแล้ว ท่านยังได้ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ทุกคนอีกด้วย เพื่อให้ทุกคนเป็นผู้ที่ใฝ่รู้ และประพฤติปฏิบัติตนถูกต้องตามศีลธรรมตามหลักพระพุทธศาสนาอย่างแท้จริง

3. การส่งเสริมศาสนสมบัติ

การส่งเสริมศาสนสมบัติ จากการสัมภาษณ์พระครูพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ)¹ และพระเจี้ยน คงสุวรรโน² พระภิกษุวัดดอนได้กล่าวถึงการส่งเสริมศาสนสมบัติไว้สรุปได้ว่า พระครูพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) เป็นบุคคลที่เห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาทั้งทางด้านจิตใจและด้านวัตถุ ดังนั้นนอกจากท่านจะมุ่งพัฒนาด้านจิตใจเป็นหลักแล้ว ท่านยังเอาใจใส่ในการก่อสร้างและบูรณะศาสนสถานในวัดดอน เช่น พระอุโบสถ ศาลาการเปรียญ การสร้างกุฏิสงฆ์ การสร้างอนุสาวรีย์อดีตเจ้าอาวาส การสร้างกำแพงวัด และการสร้างศาลาเมรุ เป็นต้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่พระภิกษุสามเณรจำเป็นต้องใช้ในการประกอบศาสนกิจ ดังนั้น พระครูพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) จึงได้สร้างผลงานด้านศาสนสถานตลอดจนถึงการจัดตกแต่งพัฒนาวัดให้สะอาดเรียบร้อย ตลอดระยะเวลา 18 ปีที่ท่านเป็นเจ้าอาวาสนี้ได้มีผลงานด้านนี้หลายลักษณะ ซึ่งปรากฏรายละเอียดดังนี้

3.1 การสร้างพระอุโบสถ

การสร้างพระอุโบสถ จากการสัมภาษณ์พระครูพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ)³ เกี่ยวกับการรับภิกษุสามเณรและการบริจาคเงินเพื่อกิจกรรมการสร้างพระอุโบสถ และศึกษาเอกสาร

¹ พระครูพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 10 มีนาคม พ.ศ. 2544.

² พระเจี้ยน คงสุวรรโน เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 10 มีนาคม พ.ศ. 2544.

³ พระครูพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 10 มีนาคม พ.ศ. 2544.

ประกอบที่เป็นบัญชีการบริจาค การสร้างพระอุโบสถสรุปได้ว่า เมื่อปี พ.ศ. 2543 พระครูพิพัฒน์โชติ (ทอง เตชบุญโญ) ได้สร้างพระอุโบสถเนื่องจากพระอุโบสถของวัดดอนอยู่ในสภาพที่ไม่มั่นคง โดยใช้งบประมาณการสร้าง 2,500,000 บาท ได้ดำเนินการจัดหาทุนมาใช้ในการก่อสร้าง ซึ่งได้รับทุนสนับสนุนจากวัดดอนและการบริจาคของชาวบ้านผู้มีจิตศรัทธา ในการก่อสร้างพระอุโบสถท่านได้ควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิด หรือบางครั้งท่านได้ลงมือทำเอง

3.2 การสร้างศาลาการเปรียญ

การสร้างศาลาการเปรียญ จากการสัมภาษณ์พระประสิทธิ์ ฐานรโต¹ พระวัดดอนเกี่ยวกับการรับกนิมนต์และการบริจาคเงินเพื่อกิจกรรมการสร้างศาลาการเปรียญ และศึกษาเอกสารประกอบที่เป็นบัญชีการบริจาค ในการสร้างศาลาการเปรียญสรุปได้ว่า ศาลาการเปรียญชำรุด ไม่สามารถใช้ประโยชน์สำหรับการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ได้ จึงได้สร้างศาลาการเปรียญขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2525 ใช้งบประมาณจากทางวัด 15,000 บาท และได้ดำเนินการจัดหาทุนมาเพิ่มเติมในการก่อสร้าง โดยการบริหารจากของชาวบ้านผู้มีจิตศรัทธา

3.3 การสร้างกุฏิสงฆ์

การสร้างกุฏิสงฆ์ จากการสัมภาษณ์พระเจี้ยน คงคุสุวรรณ² พระวัดดอนเกี่ยวกับการรับกนิมนต์และการบริจาคเงินเพื่อกิจกรรมการสร้างกุฏิสงฆ์ และศึกษาเอกสารประกอบที่เป็นบัญชีการบริจาคสรุปได้ว่า ในการสร้างกุฏิสงฆ์ภายในวัดดอนสร้างมานานจนชำรุดเสียหาย ท่านจึงได้สร้างกุฏิจำนวน 5 หลัง ได้ดำเนินการจัดหาทุนมาใช้ในการก่อสร้าง ซึ่งได้รับทุนสนับสนุนจากวัดดอน และการบริจาคของชาวบ้านผู้มีจิตศรัทธา

¹ พระประสิทธิ์ ฐานรโต เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 10 มีนาคม พ.ศ. 2544.

² พระเจี้ยน คงคุสุวรรณ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 10 มีนาคม พ.ศ. 2544.

3.4 การสร้างอนุสาวรีย์อดีตเจ้าอาวาส

การสร้างอนุสาวรีย์อดีตเจ้าอาวาส จากการสัมภาษณ์พระเจี้ยน คงสุวรรโณ¹ พระวัดดอนเกี่ยวกับการรับกิจนิมนต์และการบริจาคเงินเพื่อกิจกรรมในการสร้างอนุสาวรีย์อดีตเจ้าอาวาส และศึกษาเอกสารประกอบที่เป็นบัญชีการบริจาคสรุปได้ว่า ในการสร้างอนุสาวรีย์เจ้าอาวาสวัดดอน โดยสร้างขึ้นภายในวัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อปี พ.ศ. 2536 โดยใช้รูปแบบเดิม ใช้งบประมาณ 35,000 บาท

3.5 การสร้างกำแพงวัด

การสร้างกำแพงวัด จากการสัมภาษณ์พระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ)² เกี่ยวกับการรับกิจนิมนต์และการบริจาคเงินเพื่อกิจกรรมการสร้างกำแพงวัด และศึกษาเอกสารประกอบที่เป็นบัญชีการบริจาคสรุปได้ว่า ในการสร้างกำแพงวัดท่านได้สร้างที่วัดดอน และวัดอุ้มทะเกา วัดดอนสร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2534 และวัดอุ้มทะเกาเมื่อปี พ.ศ. 2523

3.6 การสร้างศาลาเมรุ

การสร้างศาลาเมรุ จากการสัมภาษณ์พระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ)³ เกี่ยวกับการรับกิจนิมนต์และการบริจาคเงินเพื่อกิจกรรมการสร้างศาลาเมรุ และศึกษาเอกสารประกอบที่เป็นบัญชีการบริจาคสรุปได้ว่า ในการศาลาเมรุหรือศาลาที่พักศพ ได้ดำเนินการจัดหาทุนมาใช้ในการก่อสร้าง ซึ่งได้รับทุนสนับสนุนจากวัดดอน และการบริจาคของชาวบ้านผู้มีจิตศรัทธา

4. การส่งเสริมศาสนพิธี

ศาสนพิธีเป็นพิธีกรรมที่ศาสนิกชนทุกศาสนาพึงปฏิบัติ พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาหนึ่งที่มีศาสนพิธีเกี่ยวข้องมากมาย ซึ่งถือเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สำคัญของชาติอีกด้วย

¹ พระเจี้ยน คงสุวรรโณ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 10 มีนาคม พ.ศ. 2544.

² พระเจี้ยน คงสุวรรโณ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 10 มีนาคม พ.ศ. 2544.

³ พระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 10 มีนาคม พ.ศ. 2544.

ดังนี้ พระครูพิพัฒน์โชติ (ทอง เตชบุญโญ)¹ ได้กล่าวถึงการส่งเสริมศาสนพิธีไว้สรุปได้ว่าการปฏิบัติตนในการประกอบศาสนพิธีเป็นสิ่งที่พระภิกษุสามเณรตลอดถึงพุทธศาสนิกชนทุกคนจะรู้และปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง ดังนั้นพระภิกษุสามเณรในฐานะที่เป็นผู้นำทางศาสนาควรปฏิบัติในการประกอบศาสนพิธีให้ถูกต้อง เพื่อเป็นแบบอย่างอันดีงามแก่ชาวบ้านและในหมู่พระภิกษุสามเณรด้วยกัน นอกจากนี้แล้วก็ควรส่งเสริมให้ทั้งพระภิกษุสามเณรและชาวบ้านได้ปฏิบัติให้ถูกต้องด้วย เพื่อให้ศาสนพิธีคงอยู่และเหมาะสมที่จะเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ พระครูพิพัฒน์โชติ (ทอง เตชบุญโญ) ได้เห็นถึงความสำคัญของศาสนพิธี ดังจะเห็นได้จากผลงานที่เกี่ยวกับศาสนพิธีซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.1 การส่งเสริมการประกอบศาสนพิธีของพระภิกษุสามเณร

พระครูพิพัฒน์โชติ (ทอง เตชบุญโญ) เป็นพระเถระที่ได้ถือปฏิบัติตามพระธรรมวินัยอย่างเคร่งครัด จนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่พระภิกษุสามเณรรูปอื่น ๆ ดังนี้ พระเจี้ยน คงคสุวรรโณ² พระภิกษุในวัดได้กล่าวถึงพระครูพิพัฒน์โชติ (ทอง เตชบุญโญ) เป็นพระเถระผู้ใหญ่ที่มีศีลาวัตรอันงดงามน่าเลื่อมใสศรัทธายิ่ง เป็นเยี่ยงอย่างที่ดีแก่พระภิกษุสามเณร โดยเฉพาะวัตรปฏิบัติที่เกี่ยวกับศาสนพิธีหรือพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนา ท่านได้ปฏิบัติตามบัญญัติของหลักธรรมอย่างเคร่งครัด เช่น พิธีเข้าพรรษา พิธีทอดกฐิน พิธีทอดผ้าป่า พิธีถือณิสสัย พิธีธรรมวัตรสวดมนต์ เป็นต้น นอกจากนี้จะได้ปฏิบัติศาสนพิธีด้วยตัวของท่านเองแล้ว ยังได้ส่งเสริมการประกอบศาสนพิธีของพระภิกษุสามเณรให้ปฏิบัติศาสนพิธีอย่างเคร่งครัดอีกด้วย ดังนี้ พระธวัช ตริรัตน์ (ธวัชชวโร)³ พระภิกษุในวัดดอนได้กล่าวถึงการส่งเสริมการประกอบศาสนพิธีของพระภิกษุสามเณร ๆ ไว้สรุปได้ว่า พระครูพิพัฒน์โชติ (ทอง เตชบุญโญ) ถือว่าหน้าที่หลักของพระภิกษุสามเณร คือการปฏิบัติตามพระธรรมวินัย พิธีกรรมก็เป็นส่วนหนึ่งที่ได้

¹ พระครูพิพัฒน์โชติ (ทอง เตชบุญโญ) เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 12 มีนาคม พ.ศ. 2544.

² พระเจี้ยน คงคสุวรรโณ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 12 มีนาคม พ.ศ. 2544.

³ พระธวัช ตริรัตน์ (ธวัชชวโร) เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 12 มีนาคม พ.ศ. 2544.

กำหนดไว้ในพระธรรมวินัย และเป็นสิ่งที่พระภิกษุสามเณรพึงปฏิบัติเพื่อความดีงามทั้งส่วนตัว ผู้ปฏิบัติและหมู่คณะ พิธีกรรมที่สำคัญทางพุทธศาสนาที่พระภิกษุสามเณรพึงปฏิบัติอยู่หลาย ประการด้วยกัน ดังที่ ข้าเลื่อง วุฒิจันทร์¹ ชาวบ้านในตำบลคูเต่าได้กล่าวถึงพิธีกรรมที่พระภิกษุ สามเณรพึงปฏิบัติไว้ว่า “ มีพิธีเข้าพรรษา พิธีถือณิสสัย พิธีสามเณรกรรม พิธีทำวัตรสวดมนต์ พิธีวันธรรมสวนะ พิธีทำสังฆอุโบสถ และพิธีออกพรรษา ” ในการส่งเสริมให้พระภิกษุสามเณร ประกอบพิธีกรรมตามที่บัญญัติ ไว้ในพระธรรมวินัยของพระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) นั้นเป็นไปเพื่อให้พระศาสนาคงอยู่และเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่พระภิกษุสามเณรโดยทั่วไป ใน วันสำคัญต่าง ๆ ทางพระพุทธศาสนา เช่น วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชา เป็นต้น พระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) ได้มีการส่งเสริมให้พระภิกษุสามเณรในวัดมา ร่วมประกอบพิธีโดยพร้อมเพรียงกัน เพื่อความดีงามทางพระธรรมวินัย และเพื่อเป็นแบบอย่าง ที่ดีแก่พุทธศาสนิกชนที่มาร่วมพิธี เมื่อถึงวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาท่านจะกำหนดให้พระ ภิกษุสามเณรในวัดทุกรูปเข้าร่วมพิธีในพระอุโบสถ ส่วนตัวท่านจะปฏิบัติให้เป็นแบบอย่าง

สำหรับวันสำคัญทางโลกซึ่งภายในรอบปีจะมีหลายวัน เช่น วันจักรี วันปีใหม่ วันเด็ก วันสงกรานต์ เป็นต้น ส่วนวันสำคัญในงานเหล่านี้จะมีการนิมนต์พระภิกษุสามเณร มาร่วมในการประกอบศาสนพิธีด้วยเสมอ เช่น การทำบุญตักบาตรในช่วงเช้า การประกอบ พิธีสงฆ์ตามเวลาที่กำหนดไว้ เป็นต้น พระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) ได้มีส่วนใน การส่งเสริมให้พระภิกษุสามเณรภายในวัดดอนใต้ไปร่วมประกอบพิธีกรรมด้วยเสมอ

4.2 การส่งเสริมการปฏิบัติเนื่องในศาสนพิธีของชาวบ้าน

พระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) เป็นพระเถระที่มุ่งให้การปฏิบัติศาสนพิธีเป็น ไปอย่างถูกต้องเหมาะสม ท่านได้พิจารณาว่านอกจากพระสงฆ์แล้ว ชาวบ้านก็เป็นอีกส่วน หนึ่งที่ต้องเข้ามาเกี่ยวข้องกับศาสนพิธี ท่านจึงได้มีการส่งเสริมการปฏิบัติเนื่องในศาสนพิธีของ ชาวบ้าน โดยเฉพาะในเรื่องของวิธีปฏิบัติบางอย่างที่ถือเป็นประเพณีในการประกอบหรืออยู่ร่วม ในศาสนพิธี เช่น วิธีการเคารพพระสงฆ์ วิธีประเคนของพระสงฆ์ วิธีการอาราธนาศีลวิธี การอาราธนาธรรม วิธีการอาราธนาพระปริตร วิธีการตั้งโต๊ะหมู่บูชา เป็นต้น การส่งเสริม การปฏิบัติเนื่องในศาสนพิธีของชาวบ้านของพระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) ท่านได้

¹ ข้าเลื่อง วุฒิจันทร์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ วัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 12 มีนาคม พ.ศ. 2544.

ส่งเสริมโดยจัดให้มีการประกอบพิธีกรรมเนื่องในวันสำคัญ ๆ ทางพุทธศาสนา เช่น วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชา เป็นต้น ดังที่ สมพร เกลี้ยงเกิด¹ ครูโรงเรียนวัดดอนไต่กล่าวถึงการส่งเสริมการปฏิบัติเนื่องในศาสนพิธีของชาวบ้านไว้สรุปได้ว่า ท่านได้แนะนำให้ชาวบ้านทำวัตร สวดมนต์ อาราธนาศีล อาราธนาธรรม อาราธนาพระปริตร วิธีกรวดน้ำ เพราะเรื่องนี้เป็นสิ่งสำคัญและมีความจำเป็นอย่างมากสำหรับผู้ที่ยึดถือศาสนาพุทธที่จะได้รู้และปฏิบัติให้ถูกต้องตามประเพณีเพื่อให้ชาวบ้านได้เข้าร่วมด้วย ท่านได้ส่งเสริมให้ชาวบ้านมาร่วมประกอบพิธีกรรมเนื่องในวันสำคัญทางศาสนา และทางโลก

จากการศึกษาผลงานด้านการส่งเสริมเผยแพร่พระพุทธศาสนาของพระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) ดังกล่าวมาแล้วข้างต้น แสดงให้เห็นว่าพระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) ได้สร้างผลงานด้านการส่งเสริมเผยแพร่พระพุทธศาสนาที่เป็นการจรรโลงพระพุทธศาสนาและเป็นคุณประโยชน์แก่สังคมไว้มากมาย ได้แก่ การส่งเสริมศาสนธรรมประกอบด้วยการส่งเสริมการศึกษาทางพระพุทธศาสนาแก่พระภิกษุสามเณร การส่งเสริมการศึกษาพระปริยัติธรรมของพระภิกษุสามเณร การให้การศึกษาทางพระพุทธศาสนาแก่เยาวชน การส่งเสริมศาสนบุคคลประกอบด้วย การปกครองดูแลพระภิกษุสามเณรและผู้ที่อาศัยอยู่ในวัด การส่งเสริมศาสนสมบัติประกอบด้วย การสร้างศาสนสถาน การส่งเสริมศาสนพิธีประกอบด้วย การส่งเสริมการประกอบศาสนพิธีของพระภิกษุสามเณร และการส่งเสริมการปฏิบัติเนื่องในศาสนพิธีของชาวบ้าน เป็นต้น

ผลงานด้านการพัฒนาชุมชน

พระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) เป็นพระภิกษุชาวสงขลารูปหนึ่งที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง นอกจากท่านจะเป็นพระภิกษุที่เคร่งครัดในพระธรรมวินัยจนเป็นแบบอย่างที่ดีของพระสงฆ์แล้ว ท่านยังเป็นพระภิกษุนักพัฒนาชุมชนที่สามารถประยุกต์หลักธรรมมาเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาเศรษฐกิจของชุมชนจนประสบความสำเร็จด้วยดี ผลงานด้านการพัฒนาชุมชนของท่านมีมากมาย ผลงานที่สำคัญ ๆ พอจะประมวลได้ดังต่อไปนี้

¹ สมพร เกลี้ยงเกิด เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 12 มีนาคม พ.ศ. 2544.

1. การจัดตั้งกลุ่มธนาคารชีวิต

ธนาคารชีวิต เป็นชื่อของกลุ่มออมทรัพย์รูปแบบหนึ่งซึ่งเปรียบเสมือนว่าสมาชิกทุกคนได้ฝากชีวิตไว้กับกลุ่มนี้ ธนาคารชีวิตจึงเป็นชื่อในเชิงอุปมาคล้ายกับฝากเงินไว้กับธนาคารนั่นเอง ดังที่ วัดอู่ตะเภา ได้กล่าวถึงความหมายของ “ธนาคารชีวิต” ไว้ว่า

“ธนาคารชีวิต หมายความว่า การเป็นอยู่ร่วมกันอย่างปลอดภัย สมาชิกฝากชีวิตไว้ต่อกัน ธนาคารชีวิตเป็นกลุ่มออมทรัพย์รูปแบบหนึ่ง ซึ่งมีอุดมการณ์ร่วมกันว่า สมาชิกทั้งมวลคิดช่วยเหลือกลุ่มมากกว่าคิดรับผลประโยชน์จากกลุ่ม วิธีการดำเนินการและชื่อจึงแปลกไปจากกลุ่มออมทรัพย์อื่น ๆ โดยทั่วไป”¹

“ธนาคารชีวิต” ได้จัดตั้งขึ้นครั้งแรกที่วัดอู่ตะเภา หมู่ที่ 8 บ้านดอน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ดังที่ ดุสิต รัชทอง² มุลนิธิหมู่บ้าน³ และวัดอู่ตะเภา⁴ ประกอบกับการสัมภาษณ์พระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ)⁵ ได้กล่าวถึงประวัติความเป็นมาของธนาคารชีวิตไว้สรุปได้ว่า ธนาคารชีวิตกลุ่มวัดอู่ตะเภาเริ่มก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 28 ตุลาคม พ.ศ. 2527 โดยการริเริ่มของพระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) เจ้าอาวาสวัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ซึ่งสมัยนั้นท่านยังจำพรรษาอยู่ที่วัดอู่ตะเภา พร้อมด้วย ผศ. สวัสดิ์ กาญจนสุวรรณ อาจารย์วิทยาลัยครูสงขลา และคณะครูโรงเรียนวัดดอนและโรงเรียนวัดชลธารประสิทธิ์ ซึ่งอยู่ในละแวกใกล้เคียงกันได้ร่วมกันดำเนินการ โดยการรวบรวมพุทธบริษัทของวัดอู่ตะเภาที่สมัครใจเข้าเป็นสมาชิกครั้งแรกได้สมาชิกจำนวน 18

¹ วัดอู่ตะเภา. เอกสารแนะนำธนาคารชีวิตวัดอู่ตะเภา. ม.ป.ป.

² ดุสิต รัชทอง. “พระครูพิพัฒนโชติ ธนาคารชีวิตแห่งวัดอู่ตะเภา,” วารสารหมู่บ้านไท 1 (3) : 23; พฤษภาคม 2543.

³ มุลนิธิหมู่บ้าน. “พระครูพิพัฒนโชติ ผู้ประยุต์หลักธรรมเป็นแนวทางแก้ปัญหาเศรษฐกิจสังคมของชุมชน,” ใน คนดีศรีสังคมประจำปี 2541. 2541. หน้า 47-53.

⁴ วัดอู่ตะเภา. เอกสารแนะนำธนาคารชีวิตวัดอู่ตะเภา. ม.ป.ป.

⁵ พระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พิริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544.

คน เพื่อร่วมทำกิจกรรมที่สอดคล้องกับค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ คือ 1. มีความซื่อสัตย์ 2. มีความเสียสละและอดทน 3. มีความรับผิดชอบต่อตนเองและเพื่อนสมาชิก 4. มีความเห็นอกเห็นใจ เชื้อเพื่อเชื้อแม่และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน 5. มีความไว้วางใจ และอาศัยหลักคุณธรรมตามพระบรมราโชวาท 4 ประการ คือ 1. การรักษาสัจจะ ความจริงใจแก่ตนเอง 2. การรู้จักข่มใจตนเอง 3. การอดทน อดกลั้นและอดออม 4. การรู้จักละวางความชั่ว ความสุจริต และรู้จักสละประโยชน์ส่วนน้อยของตนเพื่อประโยชน์ส่วนใหญ่ของบ้านเมือง เป็นเครื่องชี้นำและมีเบญจศีลเป็นวินัยของกลุ่ม ปัจจุบันกลุ่มธนาคารชีวิตมีสมาชิกทั้งสิ้นจำนวน 361 คน มีเงินทุนหมุนเวียนในการดำเนินการจำนวนหนึ่งล้านบาทเศษ

การก่อตั้งธนาคารชีวิตมีหลักการที่สำคัญของกลุ่ม คือต้องการให้สมาชิกรู้จักออมเพื่อสะสม การฝากเงินกับกลุ่มจึงปฏิบัติกันทุกคน คือจะสะสมเงินคนละ 30 บาทต่อเดือน ไม่มากไม่น้อยไปกว่านี้ เพราะเงินจำนวนมากอาจจะทำให้สมาชิกเกิดความโลภ ต้องการสะสมเพื่อผลประโยชน์ จะเป็นการทำลายคน เงินจำนวนที่พอเหมาะกับฐานะทางเศรษฐกิจของชาวบ้าน จึงจะช่วยพัฒนาคนได้

พระครูพิพัฒน์โชติ (ทอง เตชบุญโญ) ได้จัดประชุมชาวบ้านเพื่อร่วมกันกำหนดหลักการและวัตถุประสงค์ในการจัดตั้ง “ กลุ่มธนาคารชีวิตวัดอุตะเถา ” ไว้อย่างชัดเจน ดังที่วัดอุตะเถา ได้กล่าวถึงหลักการและวัตถุประสงค์ของกลุ่มนี้ไว้ดังนี้

หลักการในการก่อตั้งธนาคารชีวิต มีดังนี้

1. มุ่งให้สมาชิกมีความเป็นอยู่ร่วมกันอย่างปลอดภัย
2. สมาชิกคิดช่วยเหลือกลุ่ม มากกว่าคิดที่จะรับประโยชน์จากกลุ่ม
3. ยึดหลักเบญจศีลเป็นวินัยของกลุ่ม
4. การดำเนินการอาศัยมติจากที่ประชุมใหญ่
5. แบ่งสมาชิกออกเป็นกลุ่มย่อยเพื่อทำกิจกรรมตามมงคล 38 ประการในทาง

พุทธศาสนา

วัตถุประสงค์ในการก่อตั้งธนาคารชีวิต มีดังนี้

1. เพื่อฝึกสมาชิกให้รู้จักควบคุมตนเอง สำนึกในหน้าที่
2. เพื่อให้สมาชิกมั่นใจในพลังสัจจะของแต่ละคนในการเว้นชั่ว ทำความดี
3. เพื่อเป็นศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตของมวลสมาชิก
4. เพื่อพัฒนาพื้นที่แถบลุ่มน้ำอุตะเถา ให้เป็นแผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง (อุธรรม

อุททอง)¹

หลักการทั้ง 5 ข้อเป็นทั้งเป้าหมายและวิธีการบริหารจัดการธนาคารชีวิต กล่าวคือ หลักการ 3 ข้อแรกเปรียบเสมือนเป้าหมาย ที่สมาชิกกลุ่มต้องยึดถือเอาไปปฏิบัติ โดยยึดถือเอาเบญจศีลเป็นหลักในการปฏิบัติร่วมกัน ผู้ที่เป็นสมาชิกกลุ่มต้องละเลิกอบายมุข ไม่คำนึงถึงประโยชน์ของตนเอง แต่มุ่งเน้นที่การช่วยเหลือผู้อื่น จึงจะมีคุณสมบัติในการเป็นสมาชิก และร่วมทำกิจกรรมกับกลุ่มได้ ดังที่ พระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญญ) ² ได้กล่าวไว้สรุปได้ว่า “ การเน้นที่น้ำใจ สามัคคี ซื่อสัตย์ ทำให้กลุ่มก้าวหน้าไปได้ดีกว่าการเน้นที่ผลประโยชน์ ” กลุ่มธนาคารชีวิต ได้ขยายเครือข่ายการดำเนินงานอีก 2 แห่ง คือธนาคารชีวิตกลุ่มวัดดอนหมู่ที่ 8 ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา และธนาคารชีวิตกลุ่มวัดคูเต่า หมู่ที่ 6 บ้านคูเต่า ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

กิจกรรมของกลุ่มธนาคารชีวิต ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา มีกิจกรรมหลักอยู่ 3 ประการดังนี้

1. การสะสม หมายถึง การสะสมเงินประจำเดือนของสมาชิกเดือนละ 30 บาท/คน
2. การส่งเงินกู้ หมายถึง การส่งเงินต้นคืนประจำงวดและค่าบำรุง (ดอกเบี้ย) ตามสัญญาที่ได้ตกลงกันได้
3. การกู้เงินจากกลุ่ม หมายถึง การจ่ายเงินกู้ให้สมาชิกที่ได้รับการพิจารณาอนุมัติให้กู้เงินของกลุ่ม

1.1 การรับสมาชิก

กลุ่มธนาคารชีวิต เป็นกลุ่มออมทรัพย์ที่เกิดจากการรวมตัวของบุคคลในท้องถิ่นที่มีลักษณะของความสัมพันธ์กันในชุมชน ทุกคนมีความไว้วางใจกันและกัน และที่สำคัญคือทุกคนในกลุ่มจะรู้ข้อมูลของคนในชุมชนกันเป็นอย่างดี การเข้าเป็นสมาชิกออมทรัพย์จึงมีลักษณะทาง

¹ วัดคูตะเกา. เอกสารแนะนำธนาคารชีวิตวัดคูตะเกา. ม.ป.ป.

² พระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญญ) เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544.

ความสัมพันธ์กัน ดังที่ จุไร บุญชูชีพ¹ กรรมการกลุ่มธนาคารชีวิตวัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ได้กล่าวถึงการรับบุคคลเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มธนาคารชีวิตไว้สรุปได้ดังนี้

1.1.1 การรับสมัครสมาชิก จะรับเฉพาะสมาชิกที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ส่วนใหญ่ คือหมู่ที่ 8 บ้านดอน หมู่ที่ 9 บ้านหัวควาย หมู่ที่ 10 บ้านบางโหลง ซึ่งมีความสนใจในการดำเนินงานของกลุ่มธนาคารชีวิต

1.1.2 สมาชิกของกลุ่มธนาคารชีวิตต้องเข้าใจในหลักการ วิธีการ และระเบียบข้อบังคับของกลุ่มและปฏิบัติตามข้อบังคับเกี่ยวกับการส่งเงิน โดยส่งเงินสัจจะ เงินกู้ตามระยะเวลาที่กำหนด

1.1.3 มีบุคคลที่เป็นสมาชิกรับรองในวันสมัครเข้าเป็นสมาชิก 2 คน ถึงจะได้เข้าเป็นสมาชิก

มะลิ ศรีสุวรรณ² กรรมการกลุ่มธนาคารชีวิตวัดดอนได้กล่าวถึงวิธีการพิจารณาบุคคลที่จะเข้ามาเป็นสมาชิกกลุ่มธนาคารชีวิตสรุปได้ว่า การที่คนในหมู่บ้านสมัครเข้าเป็นสมาชิก คณะกรรมการกลุ่มจะตรวจสอบประวัติโดยเฉพาะในด้านเกี่ยวข้องกับอบายมุขได้ไม่ยาก เพราะสมาชิกส่วนใหญ่จะรู้จักกันทั้งหมู่บ้านและรู้พฤติกรรมตลอดจนฐานะของแต่ละคนเป็นอย่างดี และอีกอย่างหนึ่งในการที่จะเข้ามาเป็นสมาชิกนั้นต้องให้สมาชิกเก่าอย่างน้อย 2 คนมารับรองการสมัครเข้าเป็นสมาชิกด้วย จึงถือเป็นการตรวจสอบที่ดีอีกชั้นตอนหนึ่ง

นอกจากนี้ จัวน โสพิกุล³ ประธานกลุ่มธนาคารชีวิตวัดดอนได้กล่าวถึงสมาชิกของกลุ่มธนาคารชีวิตสรุปได้ว่า สมาชิกของกลุ่มธนาคารชีวิตจะมารวมกลุ่มกันโดยจะแบ่งสมาชิกเป็นกลุ่มย่อย ๆ โดยสมาชิกจัดกลุ่มกันเอง ซึ่งมักจะรวมกันในกลุ่มเครือญาติและคนใกล้ชิด แต่ละกลุ่มมีขนาดไม่ใหญ่นัก ประมาณ 20 – 30 คน สมาชิกภายในกลุ่มจะเลือกหัวหน้ากลุ่ม 1 คน และใช้มงคล 38 ประการในพระพุทธศาสนาเป็นชื่อกลุ่ม ซึ่งปัจจุบันกลุ่มธนาคารชีวิต

¹ จุไร บุญชูชีพ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544.

² มะลิ ศรีสุวรรณ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดดอนตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544.

³ จัวน โสพิกุล เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544.

มีทั้งหมด 14 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มประเพณีกรรม กลุ่มบูชาคนที่ควรบูชา กลุ่มการงานไม่อาดูร กลุ่มขันติ กลุ่มคบบัณฑิต กลุ่มรู้จักให้ กลุ่มไม่ดื่มน้ำเมา กลุ่มบำรุงบิดามารดา กลุ่มวาจาสุภาพดี กลุ่มไม่คบคนพาล กลุ่มเว้นจากความชั่ว กลุ่มกตัญญู กลุ่มทำงานที่ไม่เป็นโทษ กลุ่มมีระเบียบวินัย

1.2 การตั้งคณะกรรมการ

การตั้งคณะกรรมการของกลุ่มธนาคารชีวิต ได้มีการพิจารณาการเลือกตั้งคณะกรรมการ ดังที่ เสถียร ลิ่มเซ่ง¹ ผู้ช่วยเลขานุการกลุ่มธนาคารชีวิตวัดอู่ตะเภา ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ได้กล่าวถึงการตั้งคณะกรรมการของกลุ่มสรุปได้ว่า การพิจารณาการเลือกตั้งคณะกรรมการโดยมติและความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ เพื่อให้ทำหน้าที่ต่าง ๆ 3 ฝ่าย คือ คณะกรรมการที่ปรึกษา คณะกรรมการดำเนินงาน และคณะกรรมการเจ้าหน้าที่การเงิน ซึ่งแต่ละคณะจะมีหน้าที่ดังนี้

1.2.1 คณะกรรมการที่ปรึกษา ประกอบด้วยพระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญญ) พระปลัดเตี้ยง ดิสุสงโส อาจารย์สวัสดิ์ กาญจนสุวรรณ และอาจารย์อรุณี กาญจนสุวรรณ เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และเป็นที่ยอมรับของสมาชิกกลุ่มธนาคารชีวิต เพื่อทำหน้าที่ให้คำปรึกษาในเรื่องต่าง ๆ ของกลุ่มธนาคารชีวิต

1.2.2 คณะกรรมการดำเนินงาน ประกอบด้วยประธานและรองประธาน ที่มาจากการเลือกตั้งของสมาชิก หัวหน้ากลุ่มย่อยทุกกลุ่มเป็นกรรมการ และเลขานุการ ทำหน้าที่ตรวจสอบยอดเงิน พิจารณาอนุมัติเงินกู้ เงินสวัสดิการ เงินช่วยเหลือสาธารณกุศล สาธารณประโยชน์ สาธารณภัยและส่วนที่เกี่ยวข้อง คณะกรรมการดำเนินงานจะอยู่ในตำแหน่งคราวละ 1 ปี มีหน้าที่ดูแลการดำเนินงานของกลุ่มให้เป็นไปตามกฎระเบียบที่ทางกลุ่มธนาคารชีวิตได้วางไว้

1.2.3 คณะกรรมการเจ้าหน้าที่การเงิน สมาชิกทั้งหมดเป็นผู้เลือกสรรเจ้าหน้าที่การเงิน จำนวน 4 คน ทั้งหมดเป็นข้าราชการในตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา มีหน้าที่รับฝากเงิน เงินกู้ของสมาชิก จัดทำบัญชีการเงิน ตลอดจนทำหน้าที่ตรวจสอบบัญชีของแต่ละกลุ่มย่อย

¹ เสถียร ลิ่มเซ่ง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544.

1.3 การบริการรับฝากเงิน

กิจกรรมของกลุ่มธนาคารชีวิต มีภาระหน้าที่และการปฏิบัติงานที่สำคัญ คือ การบริการรับฝากเงินจากกลุ่มสมาชิก ที่เรียกว่า สัจจะ สมาชิกแต่ละคนจะส่งเงินเดือนละ 30 บาท ดังที่ ประจวบ ปาณชาติ¹ เจริญญิกกลุ่มธนาคารชีวิตวัดอู่ตะเภา ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ได้กล่าวถึงการบริการรับฝากเงินของกลุ่มธนาคารชีวิต สรุปได้ดังนี้

1.3.1 กลุ่มธนาคารชีวิตใช้เงินเป็นเครื่องมือ เพื่อให้สมาชิกฝึกทำกิจกรรมร่วมกันเป็นเบื้องต้น โดยให้สมาชิกแต่ละคนตั้งสัจจะ โดยการเก็บเงินสะสมไว้วันละ 1 บาท เดือนละ 30 บาท สิ่งทีพระครูพิพัฒน์โชติ (ทอง เตชบุญโญ) เน้นมากเป็นพิเศษ คือเงินที่ได้จากการลดและละเลิกอบายมุข เมื่อครบ 1 เดือน ให้สมาชิกกลุ่มธนาคารชีวิตทั้ง 3 กลุ่ม นำเงินที่สะสมไว้จำนวน 30 บาท มาฝากไว้กับธนาคารชีวิต โดยกลุ่มธนาคารชีวิตจะกำหนดวันเสาร์แรกของเดือนเป็นการประชุมกลุ่มธนาคารชีวิตวัดอู่ตะเภา วันอาทิตย์แรกของเดือนเป็นการประชุมกลุ่มธนาคารชีวิตวัดดอน และวันอาทิตย์ที่สองของเดือนเป็นการประชุมกลุ่มธนาคารชีวิตวัดคูเต่า และเป็นการเปิดโอกาสให้สมาชิกได้พบปะหารือกัน รวมทั้งจัดกิจกรรมอื่น ๆ การพบกลุ่มแต่ละครั้งจะวิเคราะห์สภาพปัญหาของสมาชิก หาวิธีการแก้ปัญหาและลงมือปฏิบัติ ที่สอดคล้องกับหลักการและวัตถุประสงค์ของกลุ่ม สมาชิกจะประชุมกันในวันทีกลุ่มธนาคารชีวิตกำหนดไว้ ซึ่งเป็นวันที่สมาชิกนำเงินสัจจะไปฝาก กู้ ส่งคืนเงินกู้ และการปรึกษาหารือในกลุ่มทุกเรื่องของสมาชิก อย่างไรก็ตามกิจกรรมเหล่านี้จะเริ่มขึ้นได้ก็เมื่อสมาชิกได้สวดมนต์ ไหว้พระ รับประทานอาหารที่ใส่ปันโตมาจากบ้านแก่พระภิกษุสามเณร เมื่อเสร็จกิจกรรมกลุ่ม สมาชิกส่วนใหญ่ก็จะรับประทานอาหารร่วมกัน

1.3.2 ระเบียบข้อตกลงต่าง ๆ ให้เป็นไปตามมติของกลุ่ม กฎ ระเบียบของธนาคารชีวิต เป็นกฎ ระเบียบที่ร่างขึ้นโดยสมาชิกในช่วงแรกของการก่อตั้ง ส่วนใหญ่จะออกมาจากเพื่อให้ครอบคลุมการดำเนินงานของกลุ่มธนาคารชีวิต ซึ่งประกอบด้วยส่วนที่เกี่ยวข้องกับสมาชิกและสมาชิกภาพ การออมเงิน การฝากเงิน การกู้เงิน (สามัญ – จุกเงิน) และดอกเบี้ย เป็นต้น

1.3.3 การประชุมเพื่อฝากเงินประจำเดือนใช้ศาลาการเปรียญของวัดเพื่อปฏิบัติพิธีกรรมทางศาสนารับเบญจศีลก่อนการทำกิจกรรม

¹ ประจวบ ปาณชาติ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544.

การรับฝากเงินของกลุ่มธนาคารชีวิต ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ได้จัดทำรูปแบบของบัญชี และขั้นตอนในการจัดการโดยกลุ่มเอง และเป็นรูปแบบของการทำบัญชีแบบง่าย ๆ ที่กรรมการและสมาชิกสามารถตรวจสอบและเข้าใจได้ง่าย เรียกว่า “ ทำตามที่ชาวบ้านคิดและชาวบ้านเข้าใจตลอดจนตรวจสอบได้ ”

1.4 การบริการเงินกู้

การดำเนินกิจกรรมของกลุ่มธนาคารชีวิต นอกจากการบริการรับฝากเงินสมาชิกหรือที่เรียกว่า “ สัจจะ ” กิจกรรมอีกอย่างหนึ่งที่มีความสำคัญมากของการออมทรัพย์ คือ การให้กู้ยืมเงินเพื่อนำไปเป็นทุนในการผลิต และการประกอบอาชีพ ตลอดจนการนำไปเพื่อการแก้ปัญหาในการดำรงชีพตามสมควร หรือตามกรอบของแต่ละกลุ่มที่กำหนดให้สมาชิกได้กู้ยืม ซึ่งการบริการเงินกู้ของกลุ่มธนาคารชีวิต ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ดังที่ คล้าย จิตตาปาโล¹ รองประธานกลุ่มธนาคารชีวิตวัดดอน และเสียม ชัยสวัสดิ์² เป็นกรรมการกลุ่มธนาคารชีวิตวัดดอนได้กล่าวถึงการให้บริการเงินกู้ประเภทสามัญ และการบริการเงินกู้ประเภทฉุกเฉิน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.4.1 การบริการเงินกู้ประเภทสามัญ เป็นการให้สมาชิกกู้เพื่อการแก้ปัญหาคะแนนเดือดร้อนต่าง ๆ เช่น ค่าเล่าเรียนบุตร ค่าใช้จ่ายในครอบครัว การประกอบอาชีพ เป็นต้น ซึ่งมีขั้นตอนในการให้บริการเงินกู้แก่สมาชิก สรุปได้ดังนี้

1.4.1.1 สมาชิกในกลุ่มธนาคารชีวิตมีสิทธิกู้เงิน แต่ต้องมีแผนการที่จะใช้เงินเพื่อปรับปรุงคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น กรณีที่เงินมีจำนวนจำกัด แต่ถ้ามีผู้ขอกู้หลายราย กรรมการบริหารกลุ่มจะไม่ชี้ขาดว่าใครสมควรที่จะได้รับ การพิจารณาให้กู้ได้ก่อนหรือหลังนั้น ทางกลุ่มธนาคารชีวิตจะใช้วิธีการฝากชีวิตไว้ต่อกัน คือให้สมาชิกผู้ที่ยืมเงินทุกคนมาปรึกษากันถึงเหตุผลความจำเป็นของแต่ละคน แล้วให้ทุกคนตัดสินใจว่าใครสมควรที่จะได้รับการพิจารณาให้กู้เงินก่อนหรือหลัง

¹ คล้าย จิตตาปาโล เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544.

² เสียม ชัยสวัสดิ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544.

1.4.1.2 การกั๊ยมเงินส่วนใหญ่ของสมาชิก เป็นการกั๊มเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ ของครอบครัว ดอกผลที่ได้จากการกั๊ยมกลุ่มธนาคารชีวิตกลุ่มจะไม่นำไปปันผลหรือเฉลี่ยคืนแก่สมาชิก แต่จะนำไปใช้ในรูปแบบของสวัสดิการต่าง ๆ ให้กับสมาชิกทั้งหมด ดังที่ พระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ)¹ ได้กล่าวถึงผลการดำเนินงานของธนาคารชีวิตไว้สรุปได้ว่า ดอกผลคือสวัสดิการ คือความมั่นคงของชีวิต ธนาคารชีวิตได้วางหลักการสำคัญไว้ประการหนึ่ง คือสมาชิกคิดจะให้กลุ่มมากกว่าการเอาประโยชน์ ทำให้การดำเนินงานของกลุ่มธนาคารชีวิตมีลักษณะเฉพาะของกลุ่ม ที่ต่างไปจากสถาบันการเงินชุมชนแบบอื่นรวมทั้งกลุ่มออมทรัพย์ โดยธนาคารชีวิตจะรับฝากเงินสัจจะของสมาชิกคนละ 30 บาทต่อเดือน ไม่มากและไม่น้อยไปกว่านี้ และปล่อยกู้ให้กับสมาชิก เงินฝากของสมาชิกในแต่ละเดือนแต่ละปี จะไม่ได้รับดอกเบี้ยหรือเงินปันผลใด ๆ ทั้งสิ้น ส่วนการกั๊มเงินนั้น ผู้กั๊มต้องจ่ายดอกเบี้ยให้แก่ธนาคารชีวิตในอัตราร้อยละ 1 ต่อเดือน หรือร้อยละ 12 ต่อปี เงินที่ได้มานี้กลายเป็นดอกผลในแต่ละปีของธนาคารชีวิต และดอกผลเหล่านี้จะถูกนำมาจัดสวัสดิการในรูปแบบต่าง ๆ ให้แก่สมาชิกกลุ่มธนาคารชีวิต

1.4.2 การบริการเงินกู้ประเภทฉุกเฉิน การกั๊มประเภทนี้ถือว่าเป็นสวัสดิการในลักษณะหนึ่งให้กับสมาชิกกลุ่มธนาคารชีวิต เพราะเป็นการกั๊มเงินในกรณีที่เกิดจากเหตุการณ์หรือภาวะเร่งด่วนที่คาดไม่ถึง ดังที่ ประจวบ ปาณชาติ² เภรบุญกั๊มกลุ่มธนาคารชีวิตวัดอู่ตะเภาได้กล่าวถึงการกั๊มเงินฉุกเฉินสรุปได้ว่า การกั๊มฉุกเฉิน เช่น กั๊มเพื่อนำไปใช้ในการรักษาพยาบาล กั๊มเพื่อนำไปใช้ในงานศพของสมาชิกหรือคนในครอบครัว กั๊มเพื่อนำไปใช้ในงานบวชลูก เป็นต้น โดยทางกลุ่มธนาคารชีวิตให้กู้โดยไม่คิดดอกเบี้ยและให้กู้ได้ 5,000 – 10,000 บาท

1.5 ผลการดำเนินงานของธนาคารชีวิต

การดำเนินงานของธนาคารชีวิต ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ได้ดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2527 ได้มีการรับสมาชิกเพิ่มขึ้นทุก ๆ ปี โดยกลุ่มใช้หลักการ

¹ พระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พิริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544.

² ประจวบ ปาณชาติ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พิริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544.

ประชาธิปไตยในการเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน ให้บริการรับฝากเงินสัจจะและบริการเงินกู้แก่สมาชิก ซึ่งกิจกรรมของกลุ่มประสบความสำเร็จทั้งในด้านปริมาณการให้บริการ และด้านคุณภาพที่สามารถช่วยเหลือสมาชิกที่ส่งต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่สมาชิก และพัฒนาสังคมและสวัสดิการและที่สำคัญในการดำเนินงานของกลุ่มได้มีการจัดสรรผลประโยชน์ให้แก่มหาชิกด้วยการนำเอาดอกเบี้ยที่ได้จากการกู้เงินมาปันผลให้แก่มหาชิก ดังนี้

1.5.1 ธนาคารชีวิตให้บริการเงินกู้แก่สมาชิก โดยที่จะคิดดอกเบี้ยในอัตราที่ต่ำ ดังที่ ธีรยุทธธรณ์ โสพิกุล¹ กรรมการและหัวหน้ากลุ่มย่อยธนาคารชีวิตวัดดอนได้กล่าวถึงการบริการเงินกู้แก่สมาชิกสรุปได้ว่า การบริการเงินกู้ของธนาคารชีวิต เพราะเคยกู้เงินจากธนาคารชีวิต 6,000 บาท จากเงินสะสม 2,000 บาท สามารถกู้ได้ 2 เท่าของเงินสะสม โดยคิดดอกเบี้ยร้อยละ 1 บาท ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับบริการกู้ในรูปแบบของสถาบันการเงินอื่น ๆ และทำให้ผู้ที่กู้ก็สามารถจ่ายดอกเบี้ยในอัตราที่ไม่สูง คือ กู้เงิน 6,000 บาท จ่ายดอกเบี้ย 60 บาทต่อเดือน และเมื่อกู้ก็นำเงินไปใช้ในการประกอบอาชีพและเป็นค่าใช้จ่ายในครอบครัว

1.5.2 การส่งเสริมงานด้านสาธารณสุขมูลฐาน ดังที่ วิเชียร วงศ์เกื้อ² สมาชิกกลุ่มธนาคารชีวิตวัดดอนได้กล่าวถึงการส่งเสริมงานด้านสาธารณสุขมูลฐานสรุปได้ว่า ธนาคารชีวิตเป็นกลุ่มที่พัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น นอกจากนำเงินดอกผลที่ได้ไปจัดสวัสดิการแก่ผู้ป่วยและฌาปนกิจแล้ว ยังนำเงินส่วนหนึ่งมาสร้างงานด้านสาธารณสุข เช่น การจัดระบบบริการน้ำสะอาดประปาหมู่บ้าน การขยายเขตจ่ายน้ำหมู่บ้าน การขุดเจาะบ่อบาดาล การสร้างส้วมที่ถูกสุขลักษณะภายในหมู่บ้าน และการสร้างถังน้ำฝนทุกครัวเรือน ซึ่งผลประโยชน์ที่สมาชิกในกลุ่มธนาคารชีวิตได้รับก็มาจากดอกเบี้ยที่ทางกลุ่มได้นำไปเป็นสวัสดิการที่คืนผลประโยชน์ในรูปแบบต่าง ๆ ที่ทำให้สมาชิกมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ซึ่งลักษณะดังกล่าวถือได้ว่ากลุ่มหรือชุมชนสามารถที่จะดูแลและช่วยเหลือตนเองได้มาก เพราะเกิดจากความรักและความสามัคคีกันดีในหมู่คณะ

¹ ธีรยุทธธรณ์ โสพิกุล เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544.

² วิเชียร วงศ์เกื้อ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544.

1.5.3 การส่งเสริมอาชีพและรายได้เสริมให้แก่สมาชิก ดังที่ ธีรยุทธ ธิพิกุล¹ กรรมการและหัวหน้ากลุ่มย่อยกลุ่มธนาคารชีวิตวัดดอนได้กล่าวถึงการส่งเสริมอาชีพและรายได้เสริมให้แก่สมาชิกสรุปได้ว่า เมื่อชาวบ้านเข้ามาเป็นสมาชิกของกลุ่มธนาคารชีวิตจุดประสงค์ก็เพื่อที่จะรวมสะสมเงินสัจจะ และสามารถกู้เงินนำไปใช้ในครอบครัวในด้านต่าง ๆ เช่น การประกอบอาชีพ การซื้อวัสดุอุปกรณ์ในการประกอบอาชีพ และเพื่อเป็นทุนในการประกอบอาชีพเสริมของครอบครัว ซึ่งทางกลุ่มธนาคารชีวิต โดยมีพระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) เป็นที่ปรึกษาของกลุ่มท่านได้พยายามหาทางช่วยเหลือชาวบ้าน เช่น การฟื้นฟูการปลูกส้มโอหอม ส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มจักสานผลิตภัณฑ์จากเชือกกล้วยตานีหรือกล้วยพังกา และทำนาผักนึ่ง เป็นต้น การส่งเสริมอาชีพดังกล่าวโดยการเชิญวิทยากรจากสถาบันที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาฝึกอบรมอาชีพให้แก่สมาชิกของกลุ่ม เช่น กลุ่มดอกไม้ประดิษฐ์เป็นการสร้างงานให้กับแม่บ้านที่ต้องการมีรายได้เสริม กลุ่มจักสานผลิตภัณฑ์จากเชือกกล้วยตานีเป็นการนำวัสดุดิบที่มีอยู่ในพื้นที่มาทำให้เกิดประโยชน์ กลุ่มทำนาผักนึ่งเป็นการแก้ปัญหาดินเปรี้ยวที่ไม่สามารถปลูกข้าวได้จึงทำนาผักนึ่งแทนการปลูกข้าว โดยการสนับสนุนเครื่องมือเครื่องใช้ในการทำนาผักนึ่ง และยังสนับสนุนเงินในการนำมาเป็นทุนในการประกอบอาชีพต่าง ๆ

1.5.4 จัดการเรียนรู้ให้แก่สมาชิก โดยการศึกษาดูงาน การประชุมสัมมนา และการฝึกอบรม ดังที่ พระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ)² ได้กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้ให้แก่สมาชิก สรุปได้ว่า การเรียนรู้เป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ด้านการสะสมเงิน การกู้ยืม และการพัฒนาอาชีพ การให้การศึกษาความรู้แก่คณะกรรมการและสมาชิกธนาคารชีวิตถือเป็นเรื่องสำคัญมาก เพราะเชื่อว่ากิจกรรมของกลุ่มจะเป็นไปตามระบบและสามารถขยายกิจการ ตลอดจนจัดกิจกรรมต่าง ๆ แก่สมาชิกได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

¹ ธีรยุทธ ธิพิกุล เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 10 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544.

² พระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544.

1.5.4.1 การให้ความรู้ด้านการออมทรัพย์ เป็นการให้ความรู้กับ คณะกรรมการและสมาชิกเพื่อทำความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับความสำคัญของการรวมกลุ่ม และ ผลประโยชน์ที่สมาชิกพึงได้รับจากการออมทรัพย์ และที่สำคัญคือต้องการให้สมาชิกได้เห็น ความสำคัญของการพึ่งพาที่เกิดจากการออมทรัพย์ในกลุ่มสมาชิก โดยเฉพาะสมาชิกที่อยู่ใน ชุมชนของตนเอง ดังที่ เสถียร ลิ่มเซ่ง¹ ผู้ช่วยเลขานุการกลุ่มธนาคารชีวิตวัดคูตะเกา ตำบล คูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ได้กล่าวถึงความสำคัญและผลประโยชน์ที่สมาชิกพึงได้ รับจากการออมทรัพย์ดังนี้

ความสำคัญของกลุ่มธนาคารชีวิต

1. เพื่อฝึกให้สมาชิกรู้จักการประหยัด และนำเงินมาออมรวมกัน เป็นการระดมเงิน ทุนในชุมชนตามขีดความสามารถ

2. เพื่อฝึกให้สมาชิกรู้จักพึ่งตนเอง

3. เพื่อฝึกให้สมาชิกช่วยเหลือซึ่งกันและกันด้วยน้ำใจ เงินตรา และแรงงาน ตลอดจน ทุนช่วยเหลือชุมชน

4. เพื่อให้สมาชิกกั้มเงินเพื่อใช้เป็นทุนดำเนินงานของกลุ่ม

5. เพื่อฝึกให้สมาชิกมีคุณธรรมประจำใจ คือ มีความซื่อสัตย์ เสียสละ ความรับผิดชอบ เห็นอกเห็นใจ และไว้วางใจซึ่งกันและกัน

6. เพื่อฝึกให้สมาชิกรู้จักทำงานในรูปแบบประชาธิปไตย

7. เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการประกอบอาชีพ

ผลประโยชน์ที่สมาชิกได้รับจากกลุ่มธนาคารชีวิต

1. ฝึกฝนให้สมาชิกรู้จักประหยัดและออมทรัพย์เป็นประจำ

2. มีแหล่งเงินและเงินกู้เพื่อแก้ปัญหาความเดือดร้อน

3. เงินปันผลจากการสะสม (ดอกเบี้ย) เป็นสวัสดิการของกลุ่มธนาคารชีวิต

4. บริการทางวิชาการของกลุ่ม เช่น ศึกษาดูงาน การประชุมสัมมนา การเชิญ วิทยากรมาฝึกอบรมทางด้านอาชีพต่าง ๆ

¹ เสถียร ลิ่มเซ่ง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พิริยา ภิรมย์สมบัติ, เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ วัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544.

1.5.4.2 การนำคณะกรรมการไปศึกษาดูงานและการเข้าร่วมสัมมนา ดังที่ เสถียร ลิมเซ่ง และประจวบ ปาณาติ¹ ได้กล่าวถึงการศึกษาดูงานและการเข้าร่วมสัมมนาสรุปได้ว่า ในแต่ละปีกลุ่มธนาคารชีวิตได้จัดสรรเงินส่วนหนึ่งเพื่อนำคณะกรรมการและสมาชิกไปศึกษาดูงานของกลุ่มต่าง ๆ ที่ประสบความสำเร็จ เพื่อนำมาปรับปรุงการทำงานของของกลุ่มธนาคารชีวิต การเพิ่มเติมความรู้และเพิ่มประสบการณ์ให้กับคณะกรรมการและสมาชิก มีความจำเป็นมากเพื่อให้ทราบการดำเนินกิจการของแต่ละกลุ่ม และเป็นการเปิดโอกาสให้กรรมการได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ของแต่ละคน การศึกษาดูงานและการเข้าร่วมสัมมนาซึ่งพอจะประมวลได้ดังนี้

1. การสัมมนาสมาชิกกลุ่มธนาคารชีวิต “ กลุ่มวัดอุตะเถา ” ณ วัดอุตะเถา ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 7 มิถุนายน พ.ศ. 2530
2. โครงการฝึกอบรม “ การพัฒนากลุ่มธนาคารชีวิต ” เมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม พ.ศ. 2532
3. สถาบันพัฒนาชนบท มูลนิธิหมู่บ้าน มาศึกษาดูงานและสนทนารวม “ พุทธวิถีกับธนาคารเพื่อชีวิต ” เมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม พ.ศ. 2535 ณ วัดอุตะเถา ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โดยวัตถุประสงค์ดังนี้
 - 3.1 เพื่อแลกเปลี่ยนแนวคิดประสบการณ์ การทำงานด้านอนุรักษ์ป่าไม้และสิ่งแวดล้อมของคณะสงฆ์ภาคอีสานกับพระสงฆ์อนุรักษ์ป่าและองค์กรผู้นำชาวบ้านได้
 - 3.2 ศึกษาดูงานการพัฒนาของภาคใต้ ในประเด็น
 - 3.2.1 เกษตรกรรมพื้นฐาน
 - 3.2.2 กองทุนและการสร้างสวัสดิการชุมชน
 - 3.2.3 การอนุรักษ์ป่าของพระสงฆ์
 - 3.3 เพื่อแลกเปลี่ยนรูปแบบการประสานงาน เครือข่ายที่เป็นจริงโดยมีกิจกรรมรองรับในพื้นที่
 - 3.4 เพื่อสร้างความร่วมมือ และช่วยเหลือสนับสนุนจากเครือข่ายพระสงฆ์อนุรักษ์ป่า ในเรื่องทุนการสนับสนุนกิจกรรม

¹ เสถียร ลิมเซ่ง และประจวบ ปาณาติ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พิริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544.

4. สถาบันแห่งชาติว่าด้วยภูมิปัญญาและการศึกษาไทย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งพระครูพิพัฒน์โชติ (ทอง เตชบุญโญ) ได้เสนอโครงการพัฒนาบุคลากรกลุ่มย่อย (ธนาคารชีวิต) โดยมีวัตถุประสงค์ 2 ประการคือ 1. เพื่อพัฒนาขีดความสามารถในการปฏิบัติงานของบุคลากรให้สูงขึ้น 2. เพื่อปลูกฝังให้บุคลากรเกิดความตระหนักรับผิดชอบงานสูงขึ้น

โครงการดังกล่าวได้กำหนดกิจกรรมไว้ 2 กิจกรรม คือ 1. กิจกรรมจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ 2. กิจกรรมทัศนศึกษาดูงาน

ทั้งสองกิจกรรมได้งบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานโครงการ จากสถาบันแห่งชาติว่าด้วยภูมิปัญญาและการศึกษาไทย เป็นเงิน 48,000 บาท ได้จัดกิจกรรม 2 ลักษณะดังนี้

1. กิจกรรมจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ ระหว่างวันที่ 10 – 11 กรกฎาคม พ.ศ. 2542 ณ โรงเรียนคูเต่าวิทยา ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา จัดอบรมหัวหน้ากลุ่มเจ้าหน้าที่การเงินกลุ่มย่อย จำนวนผู้เข้ารับการอบรม 80 คน ความรู้ที่ได้รับทำให้ผู้เข้ารับการอบรมมีดังนี้

- 1.1 แนวคิดในการพัฒนาชุมชนแบบพึ่งตนเอง
- 1.2 การเลือกตั้งระบบใหม่
- 1.3 เกษตรทฤษฎีใหม่ (เกษตรยั่งยืน)
- 1.4 การบริหารจัดการกลุ่มย่อย
- 1.5 ระบบบัญชีการเงินกลุ่มย่อย

2. กิจกรรมทัศนศึกษาดูงาน ระหว่างวันที่ 11 – 12 กันยายน พ.ศ. 2542 ผู้เข้ารับการอบรม 80 คน ได้ไปทัศนศึกษาดูงานจำนวน 3 แห่ง

2.1 ศึกษาดูงานกลุ่มหัตถกรรมบ้านคอกวัว ตำบลชัยบุรี อำเภอเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง ซึ่งเป็นการผลิตชิ้นงานประเภทต่าง ๆ จากกะลามะพร้าว สมาชิกที่สนใจสามารถนำมาปฏิบัติเป็นอาชีพเสริมได้

2.2 ศึกษาดูงานการทำสวนผสมผสานที่บ้านลำไย ตำบลบ้านนา กิ่งอำเภอศรีนครินทร์ จังหวัดพัทลุง ได้เยี่ยมชมสวนผสมผสาน ซึ่งมีทั้งสมุนไพร ไม้ผล และพืชผักอื่น ๆ มากมาย ได้เรียนรู้วิถีชีวิตของคนบนพื้นฐานของป่าที่สามารถสร้างรายได้

2.3 ศึกษาดูงานการออมทรัพย์แบบพัฒนาครบวงจร ที่ตำบลคลองเปี้ยะ อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา ทำให้รู้แนวการดำเนินงานในการพัฒนาชุมชน โดยใช้กลุ่มออมทรัพย์เป็นแกนกลางจนชุมชนบ้านคลองเปี้ยะเป็นชุมชนที่เข้มแข็ง

1.6 งานพัฒนาสังคมและสวัสดิการ

1.6.1 สนับสนุนการดำเนินงานของสถานศึกษา จัดทุนการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนในท้องถิ่น ดังที่ วัดดอน¹ ประกอบกับการสัมภาษณ์พระครูพิพัฒน์โชติ (ทอง เตชบุญโญ)² ได้กล่าวถึงทุนการศึกษาในท้องถิ่นสรุปได้ดังนี้

ธนาคารชีวิตกลุ่มวัดอุ้มตะเกา ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา มอบทุนโครงการอาหารกลางวันและทุนการศึกษาสำหรับนักเรียน เป็นเงิน 8,000 บาท เมื่อวันที่ 3 มกราคม พ.ศ. 2536 ณ วัดอุ้มตะเกา ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

ธนาคารชีวิตกลุ่มวัดอุ้มตะเกา ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา มอบทุนโครงการอาหารกลางวันและทุนการศึกษาสำหรับนักเรียน เป็นเงิน 10,000 บาท เมื่อวันที่ 2 มกราคม พ.ศ. 2537 ณ วัดอุ้มตะเกา ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

พ.ศ. 2515 ได้สมทบทุนการก่อสร้างอาคารเรียนโรงเรียนวัดชลธารประสิทธิ์ (อาคารเรียน 2) ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

พ.ศ. 2527 ได้สมทบทุนการก่อสร้างอาคารเรียนชั่วคราวโรงเรียนคูเต่าวิทยา ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

พ.ศ. 2532 ได้สมทบทุนการก่อสร้างต่อเติมโรงอาหารโรงเรียนวัดชลธารประสิทธิ์ ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

พ.ศ. 2533 ได้สมทบทุนการก่อสร้างต่อเติมโรงอาหารโรงเรียนวัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

พ.ศ. 2536 ได้สมทบทุนในการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนโรงเรียนวัดชลธารประสิทธิ์ ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

พ.ศ. 2537 จัดตั้งกองทุนการศึกษาวัดดอน และมอบทุนการศึกษาแก่นักเรียนจำนวนทุนการศึกษาประมาณ 3,000 บาท เป็นประจำทุกปี

พ.ศ. 2539 ได้สมทบทุนการก่อสร้างอาคารเรียนอนุบาลโรงเรียนวัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

¹ วัดดอน. ประวัติและผลงานผู้ให้การสนับสนุนการศึกษา. 2537. หน้า 4 – 70.

² พระครูพิพัฒน์โชติ (ทอง เตชบุญโญ) เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544.

บริจาคเครื่องฉายวีดิโอพร้อมอุปกรณ์ให้กับโรงเรียนคูเต่าวิทยา ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เป็นเงิน 10,000 บาท

1.6.2 จัดสวัสดิการด้านการรักษาพยาบาลให้แก่สมาชิกที่เจ็บป่วย และเข้ารับการรักษาในสถานพยาบาลของรัฐและเอกชน โดยกลุ่มจะจ่ายค่ารักษาพยาบาลผู้ป่วยใน คืบละ 100 บาท ไม่เกิน 10 คืบ ส่วนผู้ป่วยนอกจ่ายค่ารักษาพยาบาล 25 % ของจำนวนเงินที่จ่ายจริง ดังที่ สมพร หวังสุข¹ ได้กล่าวถึงสวัสดิการด้านการรักษาพยาบาลสรุปได้ว่า เคยได้รับสวัสดิการด้านการรักษาพยาบาล ในส่วนผู้ป่วยนอกไม่ได้นอนรักษาที่โรงพยาบาล แต่ทางกลุ่มธนาคารชีวิตจ่ายให้ 25 % ของค่ารักษาพยาบาล เป็นเงินประมาณ 75 บาท ของค่ารักษาประมาณ 300 บาท และยังจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิกที่ประสบสาธารณภัยต่าง ๆ ในกรณีน้ำท่วม ไฟไหม้ ประสบวาทภัยและภัยทางธรรมชาติอื่น ๆ ที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลาได้เกิดภัยทางธรรมชาติ (น้ำท่วม พ.ศ. 2544) โดยกลุ่มจะจ่ายเงินช่วยเหลือแก่สมาชิก รายละ 100 บาท ถือได้ว่ากลุ่มธนาคารชีวิตได้ช่วยเหลือสมาชิกซึ่งจำนวนเงินไม่ได้มากอะไร แต่น้ำใจของกลุ่มธนาคารชีวิตได้ทำให้เห็นถึงคุณค่าของชุมชนที่ได้ช่วยเหลือชุมชนด้วยกัน

1.6.3 จัดสวัสดิการมาปณิกกิจสงเคราะห์แก่สมาชิกที่มีบุคคลในครอบครัวถึงแก่กรรมลง โดยกลุ่มจะจ่ายให้ครอบครัวผู้เสียชีวิตรายละ 2,000 บาท แต่ถ้าถึงแก่กรรมพร้อมกันมากกว่า 1 คน ก็จะให้ 2,000 บาท เท่านั้น พร้อมด้วยผ้าไตร 1 ตริย

จุดเด่นของธนาคารชีวิตที่พระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญญ) เป็นผู้ก่อตั้งและเป็นที่ปรึกษาทำให้เกิดประโยชน์ที่สมาชิกกลุ่มธนาคารชีวิตได้รับ อยู่ที่มีการนำดอกเบี้ยยทั้งหมดมาเป็นสวัสดิการ และเงินสวัสดิการนี้ได้แยกออกมาเป็นกองทุนที่เป็นประโยชน์ต่อสมาชิกกลุ่มเพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

2. การจัดตั้งพิพิธภัณฑ์วัดดอนและการส่งเสริมประเพณีพื้นบ้าน

2.1 การจัดตั้งพิพิธภัณฑ์วัดดอน

การจัดตั้งพิพิธภัณฑ์วัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เป็นผลงานอีกด้านหนึ่งของพระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญญ) ที่เป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นเพื่อให้ชาวบ้านในตำบลคูเต่าได้เห็นถึงความสำคัญของวัฒนธรรมท้องถิ่นของตนและเกิด

¹ สมพร หวังสุข เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544.

ความห่วงแหน ดังที่พระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ)¹ ได้กล่าวถึงการจัดตั้งพิพิธภัณฑวัตถุตอนสรุปได้ดังนี้

แนวคิดในการจัดตั้งพิพิธภัณฑวัตถุตอน

พิพิธภัณฑวัตถุตอนถือเป็นพิพิธภัณฑท้องถิ่นของตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ในการจัดตั้งพิพิธภัณฑวัตถุตอนเกิดจากการที่พระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) ได้สังเกตเห็นชาวบ้านไม่สนใจกับสิ่งของเครื่องใช้ต่าง ๆ ในอดีต จะทิ้งตามริ้วบ้าน ซึ่งการที่ไม่สนใจอาจเกิดจากการเปลี่ยนแปลงของบ้านเมือง รวมทั้งได้มีการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้านแม้กระทั่งจิตใจของผู้คนในสังคมอีกด้วย ที่มีการเปลี่ยนแปลงความเป็นอยู่ให้มีความสะดวกสบายมีสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ มากมาย จนมองข้ามสิ่งของที่เป็นอดีตจนทำให้ท่านเกิดความรู้สึกเสียดายว่าต่อไปเยาวชนรุ่นหลังคงจะหาดูได้ยากและเกิดแนวคิดที่จะเก็บรวบรวมสิ่งของเหล่านี้จึงได้สร้างพิพิธภัณฑวัตถุตอน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2539 โดยมีงบประมาณในการก่อสร้าง 1.5 ล้านบาท การเก็บรวบรวมแสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนว่าในอดีตชาวบ้านมีความเป็นอยู่อย่างไร ดังนั้นพิพิธภัณฑวัตถุตอนเป็นการเก็บรวบรวมของใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น ของใช้ในครัวเรือน ของใช้ภายในบ้าน และเครื่องมือประกอบอาชีพต่าง ๆ ของที่ได้จะได้มาจากการบริจาคจากชาวบ้าน เพราะท่านคิดว่าถ้าไม่เก็บตั้งแต่วันนี้ต่อไปก็คงจะหาดูได้ยากมาก

ประโยชน์ที่ได้รับจากพิพิธภัณฑวัตถุตอน มีดังนี้

1. เป็นกลไกสำคัญเพื่อการศึกษาอนุรักษณ์ที่ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับท้องถิ่นซึ่งทำให้คนคิดเป็นและเป็นสิ่งจำเป็นที่สามารถเห็นวิวัฒนาการของสังคมมนุษย์
2. เป็นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาของท้องถิ่น โดยช่วยอนุรักษ์สิ่งของที่มีความหมายทางวัฒนธรรมไม่ให้กระจัดกระจายหรือสูญหาย เพื่อให้คนรุ่นหลังได้เรียนรู้
3. กระตุ้นให้เกิดสติปัญญาจากการเรียนรู้ภูมิปัญญาที่สืบทอดและสั่งสมกันมาตลอดจนความรู้ที่เกี่ยวกับชุมชน อันเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตที่คนในท้องถิ่นควรจะเรียนรู้ เพื่อรู้จักปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงของท้องถิ่นหรือสังคม

¹ พระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิมรัมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544.

4. เปิดโอกาสให้เรียนรู้และทำความเข้าใจวัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่น อันนำไปสู่ความเคารพในความแตกต่างภายในสังคม
5. ปลุกจิตสำนึกท้องถิ่น ความรักในมาตุภูมิ และปลูกฝังให้เกิดความภาคภูมิใจในตัวเอง รู้ว่าตัวเองมีรากเหง้าเป็นมาอย่างไร
6. ก่อให้เกิดความเข้าใจความหมายของ “ วัฒนธรรม ” ที่เป็นรูปธรรมอย่างชัดเจน โดยทำให้เห็นว่า ทุกสิ่งทุกอย่างในชีวิตประจำวัน คือสิ่งที่จะต้องสงวนรักษา และนำมาพัฒนาให้เกิดประโยชน์
7. เกิดความร่วมมือและความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของชุมชน อันนำไปสู่ชุมชนที่เข้มแข็ง มีศักยภาพที่จะดูแลตนเอง ดูแลรักษาสืบสานวัฒนธรรม โดยเฉพาะการร่วมกันดูแลและรักษาวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดั้งเดิมของชุมชนไม่ให้ถูกทำลายหรือแตกสลาย

2.2 การส่งเสริมประเพณีพื้นบ้าน

นอกจากพิธีกรรมที่เป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมที่มีความสำคัญของตำบลคูเต่าแล้ว ดังที่ สนิท จินดาวงศ์¹ เลขาธิการกลุ่มธนาคารชีวิตได้กล่าวถึงการส่งเสริมประเพณีพื้นบ้านสรุปได้ว่า พระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชปัญโญ) ได้ส่งเสริมฟื้นฟูประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่นภาคใต้ได้แก่

1. ประเพณีลากพระหรือชักพระ เป็นประเพณีหนึ่งในภาคใต้ที่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนาที่มีขึ้นภายหลังจากวันออกพรรษา 1 วัน คือตรงกับวันแรม 1 ค่ำ เดือน 11 โดยนำพระพุทธรูปขึ้นประดิษฐานบนบุษบกที่วางอยู่บนเรือหรือรถ แล้วชักไปตามลำคลองหรือถนน ในการตกแต่งเรือพระของธนาคารชีวิต จะไม่ใช้วัสดุที่ก่อให้เกิดมลภาวะทำลายสิ่งแวดล้อม แต่จะใช้วัสดุธรรมชาติในท้องถิ่น เช่น ใบกล้วย ต้นกล้วย และวัสดุจากธรรมชาติ ประเพณีลากพระของชาวภาคใต้มีมาแต่โบราณ ก่อให้เกิดวัฒนธรรมอื่น ๆ สืบเนื่องหลายอย่าง เช่น ประเพณีการแข่งขันเรือพาย การประชันโพนหรือแข่งโพน กีฬาชกต้มและการร้องเพลงเรือ
2. ประเพณีร้องเพลงเรือ เป็นประเพณีหนึ่งในกิจกรรมวันชักพระ เป็นการล่องเรือพายไปตามลำคลอง แล้วร้องเรือทำนองภาคใต้ เพลงเรือในแต่ละปีจะไม่ซ้ำกัน เพลงเรือจะ

¹ สนิท จินดาวงศ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544.

กล่าวถึงธนาคารชีวิต ความเป็นอยู่ของชุมชนในแต่ละยุค มีลักษณะสองแง่สองมุม และสอดคล้อง
แทรกอารมณ์ขัน ธนาคารชีวิตมุ่งส่งเสริมฟื้นฟูให้คงอยู่ต่อไป

3. กาหลอ เป็นเครื่องดนตรีพื้นเมือง ประเภทเครื่องประโคมเก่าแก่ของภาคใต้ ที่ได้
รับวัฒนธรรมมาจากมลายู ใช้ประโคมในงานศพ ธนาคารชีวิตได้ส่งเสริมฟื้นฟูขึ้นมาใหม่ เพื่อ
ให้ดนตรีประเภทนี้อยู่ในชุมชนต่อไป

3. การสร้างและพัฒนาสิ่งสาธารณประโยชน์

การสร้างและพัฒนาสิ่งสาธารณประโยชน์ จากการสัมภาษณ์พระครูพิพัฒนโชติ
(ทอง เตชบุญโญ)¹ เกี่ยวกับการรับกิจนิมนต์และการบริจาคเงินเพื่อกิจกรรมการสร้างและ
พัฒนาสิ่งสาธารณประโยชน์ และศึกษาเอกสารประกอบที่เป็นบัญชีการบริจาคสรุปได้ดังนี้

สร้างศาลาเอนกประสงค์ จำนวน 2 หลังที่วัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่
จังหวัดสงขลา

สร้างห้องน้ำ ห้องส้วม 7 ที่นั่งที่วัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัด
สงขลา

สร้างอาคารพิพิธภัณฑวัตถุวัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โดย
ได้เงินและวัสดุ อุปกรณ์จากชาวบ้านภายในหมู่บ้าน งบประมาณ 1.5 ล้านบาท

สร้างเมรุเผาศพที่ป่าช้าโคกคาใต้ หมู่ที่ 8 ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัด
สงขลา

ได้รวบรวมเงินบริจาคและเงินส่วนตัว รวมถึงแรงพระภิกษุสามเณร และชาวบ้าน
ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ก่อสร้างกำแพงรอบวัดดอน ตำบลคูเต่า
อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

ได้รวบรวมเงินบริจาคและเงินส่วนตัว รวมถึงแรงพระภิกษุสามเณร และชาวบ้าน
ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ปรับถมบริเวณลานวัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอ
หาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

¹ พระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิมยศสมบัติ
เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 10 มีนาคม
พ.ศ. 2544.

พ.ศ. 2515 ได้รวบรวมเงินบริจาคและเงินส่วนตัวก่อสร้างอาคารเรียนโรงเรียนวัดชลธารประสิทธิ์ (อาคารเรียน 2) วัดคู่ตะเภา ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โดยใช้แรงงานของพระภิกษุสามเณร และชาวบ้าน โดยได้เงินจากรัฐบาลในสมัยที่หม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช เป็นนายกรัฐมนตรี ซึ่งในสมัยนั้นเรียกว่าเงินผัน โดยงบประมาณจำนวนนี้เป็นงบประมาณที่ให้หมู่บ้านเป็นการสร้างงานที่ผ่านอำเภอและตำบล

พ.ศ. 2527 ได้รวบรวมเงินบริจาคและเงินส่วนตัว รวมถึงแรงพระภิกษุสามเณร และชาวบ้านในตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ก่อสร้างอาคารเรียนชั่วคราว โรงเรียนคูเต่าวิทยา (ซึ่งเป็นโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา) ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

พ.ศ. 2532 ได้รวบรวมเงินบริจาคและเงินส่วนตัว รวมถึงแรงพระภิกษุสามเณร และชาวบ้านในตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ก่อสร้างโรงอาหารของโรงเรียนวัดชลธารประสิทธิ์ ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

พ.ศ. 2533 ได้รวบรวมเงินบริจาคและเงินส่วนตัว รวมถึงแรงพระภิกษุสามเณร และชาวบ้านในตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ก่อสร้างต่อเติมโรงอาหารโรงเรียนวัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

พ.ศ. 2534 จัดซื้อเครื่องขยายเสียงพร้อมอุปกรณ์มอบให้โรงเรียนบ้านแม่ทอม ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

พ.ศ. 2536 ได้รวบรวมเงินบริจาคและเงินส่วนตัวจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนวัดชลธารประสิทธิ์ ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โดยหมู่บ้านดำเนินการอยู่แล้วแต่มีปัญหาเรื่องค่าใช้จ่าย ซึ่งท่านพระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) ได้จัดหาทุนของตำบลโดยได้งบประมาณจากองค์การบริหารส่วนตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เป็นจำนวนเงินประมาณ 320,000 บาท และทางวัดดอนมิ่งงบประมาณ 280,000 บาท

พ.ศ. 2537 จัดตั้งกองทุนการศึกษาวัดดอน และมอบทุนการศึกษาแก่นักเรียนจำนวนทุนการศึกษาประมาณ 3,000 บาท เป็นประจำทุกปี

พ.ศ. 2539 ได้รวบรวมเงินบริจาคและเงินส่วนตัว รวมถึงแรงพระภิกษุสามเณร และชาวบ้านตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ก่อสร้างอาคารเรียนอนุบาลโรงเรียนวัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

ได้รวบรวมเงินบริจาคและเงินส่วนตัว จนกระทั่งรวมถึงแรงพระภิกษุสามเณร และชาวบ้านตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ก่อสร้างกำแพงวัดดอน และวัดชลธารประสิทธิ์ ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

ได้รวบรวมเงินบริจาคและเงินส่วนตัว จนกระทั่งรวมถึงแรงพระภิกษุสามเณร และชาวบ้านตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ก่อสร้างอาคารเรียนศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนวัดชลธารประสิทธิ์ ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลาจำนวนเงินประมาณ 3,000 บาท

ได้รับการแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการปฏิรูปโรงเรียนคูเต่าวิทยา (กรมสามัญศึกษา) ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

บริจาคเครื่องฉายวีดิโอพร้อมอุปกรณ์ให้กับโรงเรียนคูเต่าวิทยา ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลาจำนวนเงินประมาณ 10,000 บาท

บูรณศาสนสถาน และถาวรวัตถุภายในวัดดอนให้มีสภาพใช้งานได้ดี ได้แก่ ศาลาการเปรียญ กุฏิ อนุสาวรีย์อดีตเจ้าอาวาส เป็นต้น โดยได้รวบรวมเงินบริจาคและเงินส่วนตัว รวมถึงแรงพระภิกษุสามเณร และชาวบ้านตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

ได้รวบรวมเงินบริจาคและเงินส่วนตัว รวมถึงแรงพระภิกษุสามเณร และชาวบ้านตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ตัดถนนภายในหมู่บ้านตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ได้แก่ สายที่ 1 จากหน้าวัดดอนไปคลองอู่ตะเภา สายที่ 2 จากวัดดอนไปป่าช้าโคกคา สายที่ 3 จากวัดดอนไปภายในหมู่บ้าน สายที่ 4 จากวัดดอนไปบ้านโละ สายที่ 5 จากวัดดอนไปวัดอู่ตะเภา

ได้รวบรวมเงินบริจาคและเงินส่วนตัว รวมถึงแรงพระภิกษุสามเณร และชาวบ้านตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ขยายเขตไฟฟ้าภายในหมู่บ้าน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

ได้รวบรวมเงินบริจาคและเงินส่วนตัว รวมถึงแรงพระภิกษุสามเณร และชาวบ้านตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา จัดระบบบริการประปาหมู่บ้านและขยายเขตจ่ายน้ำ จนถึงทั้งหมู่บ้าน ประชาชนมีน้ำอุปโภคบริโภคตลอดปีที่วัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

ได้รวบรวมเงินบริจาคและเงินส่วนตัว รวมถึงแรงพระภิกษุสามเณร และชาวบ้านตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ขุดเจาะบ่อบาดาล ทั้ง 3 บ่อ ได้แก่ บ่อบาดาลที่วัดดอน บ่อบาดาลที่บ้านโละ (บ้านหลวงนา) บ่อบาดาลที่วัดอู่ตะเภา

ได้รวบรวมเงินบริจาคและเงินส่วนตัว รวมถึงแรงพระภิกษุสามเณร และชาวบ้าน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ก่อสร้างกำแพงสถานีนามัยตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

เป็นที่ปรึกษาของกลุ่มทำนาผักนึ่ง บ้านอู่ตะเภา หมู่ที่ 9 ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ซึ่งกลุ่มทำนาผักนึ่งเป็นสมาชิกของกลุ่มธนาคารชีวิต

รณรงค์ให้ชาวบ้านมีการฟื้นฟูการปลูกส้มโอหอม ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

รณรงค์ให้ประชาชนทุกครัวเรือนในตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา มีสวนที่ปลูกสุลัดทะใช้

รณรงค์ให้ประชาชนทุกครัวเรือนในตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา มีถังน้ำฝนไว้ใช้ โดยให้เงินประมาณ 1,500 บาทต่อ ครัวเรือน

4. การจัดตั้งกลุ่มอาชีพ

พระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) เป็นผู้ก่อตั้งธนาคารชีวิตซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการเรียนรู้และพัฒนาอาชีพต่าง ๆ ในตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา กลุ่มอาชีพที่เกิดขึ้นจากการสนับสนุนของกลุ่มธนาคารชีวิตมีทั้งหมด 13 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มเลี้ยงหมู กลุ่มทำประมง กลุ่มทำขนมพื้นบ้าน กลุ่มเลี้ยงวัว กลุ่มสวนผสม กลุ่มปลูกผัก กลุ่มดอกไม้ประดิษฐ์ กลุ่มเลี้ยงสัตว์ปีก กลุ่มทำนา กลุ่มทำนาผักนึ่ง กลุ่มค้าขาย กลุ่มผลิตภัณฑ์จากเชือกกล้วย และกลุ่มเลี้ยงสัตว์น้ำจืด ซึ่งเป็นสมาชิกของธนาคารชีวิตที่ได้มีการรวมตัวกันตั้งกลุ่มอาชีพขึ้นมาเพื่อสร้างรายได้เสริมแก่ครอบครัว โดยทางกลุ่มได้กู้เงินจากธนาคารชีวิตเพื่อนำเงินที่ได้ไปเป็นทุนในการประกอบอาชีพ ดังที่ พระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ)¹ ได้กล่าวถึงกลุ่มอาชีพสรุปได้ว่า ธนาคารชีวิตพยายามหาวิธีการที่จะให้สมาชิกในตำบลคูเต่ามีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นจึงได้สนับสนุนอาชีพในท้องถิ่น การประกอบอาชีพนั้นธนาคารชีวิตได้จัดให้มีการฝึกอาชีพด้านทักษะ ความรู้ ความสามารถแก่ประชาชน เพื่อให้มีรายได้เสริมขึ้นในครอบครัว โดยมีการประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ เช่น พัฒนาการประจำตำบลคูเต่า

¹ พระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 17 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544.

เกษตรอำเภอหาดใหญ่ สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอหาดใหญ่ และกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ได้จัดฝึกอบรมด้านทักษะ ความรู้ ความสามารถแก่สมาชิก ทำให้บุคลากรในกลุ่มได้รับการพัฒนาด้านฝีมือ มีผลงานดีเด่นจนได้รับรางวัล จากหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ เช่น คณะกรรมการพัฒนาสตรี ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ได้รับรางวัลชนะเลิศ การประกวดคณะกรรมการพัฒนาสตรีตำบล ในปี พ.ศ. 2539 จากกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย หมู่ที่ 9 บ้านหัวควาย ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ได้รับรางวัลชนะเลิศหมู่บ้านหัตถกรรมสร้างสรรค์ ในปี พ.ศ. 2539 จากมูลนิธิอนุสรณ์หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร ได้รับรางวัลชนะเลิศการประกวดกิจกรรมพัฒนาชุมชนดีเด่นระดับจังหวัด ประเภทตำบลพัฒนาและตำบลเขียวขจี ในปี พ.ศ. 2540 ได้รับรางวัลชนะเลิศและรองชนะเลิศการประกวดผลิตผลทางการเกษตร คือส้มโอหอมหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา การสนับสนุนเงินทุนในการประกอบอาชีพของกลุ่มธนาคารชีวิตให้กับกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ทั้ง 13 กลุ่มดังกล่าว ผู้วิจัยได้สรุปกลุ่มอาชีพที่ปรากฏผลงานเด่นชัดเพียง 4 กลุ่มดังนี้

4.1 กลุ่มผลิตภัณฑ์จากเชือกกล้วย

กลุ่มผลิตภัณฑ์จากเชือกกล้วย เป็นกลุ่มชาวบ้านตั้งขึ้นโดยการรวมตัวของชาวบ้านในตำบลคูเต่าซึ่งสนใจในการผลิตผลิตภัณฑ์จากเชือกกล้วย ปัจจุบันกลุ่มนี้ตั้งอยู่เลขที่ 52 หมู่ที่ 9 บ้านหัวควาย ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา กลุ่มผลิตภัณฑ์จากเชือกกล้วยได้เกิดมาช้านานแล้ว ดังที่ เปียน จินดาวงศ์¹ ประธานกิตติมศักดิ์กลุ่มผลิตภัณฑ์จากเชือกกล้วยได้กล่าวถึงการจัดตั้งกลุ่มนี้ไว้สรุปได้ว่า กลุ่มก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2531 ซึ่งในปี พ.ศ. 2526 ได้มีเจ้าหน้าที่ของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมได้ทำการสำรวจตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา และได้เล็งเห็นถึงประโยชน์ของต้นกล้วยที่มีมากในตำบลคูเต่า กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมจึงได้เข้ามาช่วยเหลืออบรมชาวบ้านให้รู้จักการแปรรูปเชือกกล้วยให้เป็นผลิตภัณฑ์ในรูปแบบต่าง ๆ ตามความต้องการของท้องตลาด เมื่อชาวบ้านได้รับการฝึกอบรมจนสามารถที่จะทำเองได้ จึงได้รวมตัวกันตั้งกลุ่มผลิตภัณฑ์จากเชือกกล้วย ปัจจุบันมีสมาชิก 27 คน

¹ เปียน จินดาวงศ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พิริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 52 หมู่ที่ 9 บ้านหัวควาย ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 17 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544.

กลุ่มผลิตภัณฑ์จากเชือกกล้วยมีวัตถุประสงค์และโครงสร้างของคณะกรรมการของกลุ่ม ดังที่ กรวิกา อวาร์เจริญ¹ ประธานกลุ่มผลิตภัณฑ์จากเชือกกล้วย และครีว นวลประกอบ² คณะกรรมการฝ่ายรวบรวมผลิตภัณฑ์ได้กล่าวถึง วัตถุประสงค์และโครงสร้างของคณะกรรมการของกลุ่มไว้ดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นการสร้างรายได้เสริมให้กับผู้ที่มีรายได้น้อย
2. เพื่อส่งเสริมการทำงานให้เป็นกลุ่ม
3. เพื่อเป็นการใช้วัสดุในท้องถิ่นให้เป็นประโยชน์
4. เพื่อเป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
5. เพื่อเป็นแหล่งความรู้ของชุมชน

โครงสร้างของคณะกรรมการ คณะกรรมการกลุ่มผลิตภัณฑ์จากเชือกกล้วย มีโครงสร้างดังต่อไปนี้

1. คณะกรรมการดำเนินงาน มีบทบาทหน้าที่รับผิดชอบการดำเนินงานของกลุ่มผลิตภัณฑ์จากเชือกกล้วย เช่น การกำหนดการประชุมกลุ่ม การพิจารณาการรับสมาชิกกลุ่ม การจัดสรรเงินปันผล และการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของกลุ่ม

1.1 นางเปียน จินดาวงศ์	ประธานกิตติมศักดิ์
1.2 นางกรวิกา อวาร์เจริญ	ประธานกลุ่ม
1.3 นางคร่าว ทองมูณี	รองประธาน
1.4 นางประไพ จินดาวงศ์	เลขานุการ
1.5 นางจิม ธรรมใจ	ประชาสัมพันธ์
1.6 นางวร ทองมูณี	เหรัญญิก
1.7 นางล่วน บุญฤทธิ์	ผู้ช่วยเหรัญญิก

¹ กรวิกา อวาร์เจริญ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 52 หมู่ที่ 9 บ้านหัวควาย ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 17 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544.

² ครีว นวลประกอบ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 52 หมู่ที่ 9 บ้านหัวควาย ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 17 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544.

2. คณะกรรมการที่ปรึกษากลุ่ม มีบทบาทหน้าที่เป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำกลุ่มผลิตภัณฑ์จากเชือกกล้วย มีดังนี้

2.1 นายเสี่ยม ธรรมชุต

2.2 นายเหลือ ธรรมใจ

2.3 นายทิน ดำสองสี

3. คณะกรรมการฝ่ายการเงินการบัญชี มีบทบาทหน้าที่ในการทำบัญชีต่าง ๆ เช่น บัญชีการกู้เงิน บัญชีรายรับรายจ่าย และบัญชีเงินปันผล

3.1 นางประไพ จินดาวงศ์

3.2 นางเปียน จินดาวงศ์

4. คณะกรรมการฝ่ายรวบรวมผลิตภัณฑ์ มีบทบาทหน้าที่ในการตรวจสอบผลิตภัณฑ์ให้ตรงตามรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่ลูกค้ากำหนดให้มีคุณภาพ

4.1 นางคร่าว ทองมณี

4.2 นางสมพร จินดาวงศ์

4.3 นางศรีว นวลประกอบ

5. ฝ่ายคัดเลือกวัตถุดิบ มีบทบาทหน้าที่ในการคัดเลือกวัตถุดิบ สมาชิกกลุ่มผลิตภัณฑ์จากเชือกกล้วยจะคัดเลือกวัตถุดิบกันเอง

6. ฝ่ายผลิต มีบทบาทหน้าที่ในการผลิตสินค้าตามกำหนด สมาชิกจะผลิตและคิดรูปแบบสินค้าตามสั่ง

7. ฝ่ายควบคุมการผลิตและฝ่ายธุรกิจ มีบทบาทหน้าที่ในการควบคุมการผลิตและหาแหล่งจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม

7.1 นางเปียน จินดาวงศ์

กลุ่มผลิตภัณฑ์จากเชือกกล้วยเป็นกลุ่มที่มีการพัฒนาการทำงานให้มีคุณภาพ และเป็นที่ต้องการแก่ท้องตลาดทั่วไป โดยมีเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานต่าง ๆ ที่สนับสนุนการทำงานงานของกลุ่มมีดังนี้

เจ้าหน้าที่สนับสนุนและให้คำปรึกษา

1. นายสมคิด อนุวัฒนวงศ์ เกษตรอำเภอบ้านนา

2. นางสาว รัตน์มณี หัวหน้างานพัฒนาสถาบัน ฯ

3. นายมานิต แก้วพิบูลย์ ผู้อำนวยการศูนย์ถ่ายทอด ฯ

4. นางปราณี ศรีสุวรรณชนะ เจ้าหน้าที่เคหะกิจ

5. นายชาญชัย ขุนเพชร พัฒนาการประจำตำบลคูเต่า
6. นางมาสินี มีแก้ว ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคที่ 11

การดำเนินงานที่ผ่านมาของกลุ่มผลิตภัณฑ์จากเชือกกล้วย ทำให้กลุ่มมีรายได้จากอดีตที่ทำอาชีพหลักเพียงอย่างเดียว 2,000 บาทต่อเดือน แต่ในปี พ.ศ. 2540 ทำให้สมาชิกกลุ่มมีรายได้เสริมไม่ต่ำกว่า 3,000 บาทต่อเดือน ซึ่งเป็นการสร้างรายได้ที่เพิ่มแก่ครอบครัวได้ดีอีกทางหนึ่งของสมาชิก

งบประมาณสนับสนุนในการดำเนินงานมีดังนี้

1. กรมส่งเสริมการเกษตร โครงการแปรรูปผลิตภัณฑ์ ปี พ.ศ. 2540 “อาคาร” 150,000 บาท
2. โครงการเพิ่มขีดความสามารถในการพัฒนาเกษตรกรยั่งยืน (UNDP) ปี พ.ศ. 2543 ได้มอบเครื่องรีด 12,000 บาท
3. กรมพัฒนาชุมชน ปี พ.ศ. 2543 ได้มอบโถง 23 ใบ ตู้อบ 1 ตู้ กล่องบรรจุภัณฑ์ 1,000 บาท เลคเกอร์ 32 ปี๊บ กำมะถัน 75 กิโลกรัม เครื่องรีด 2 เครื่อง
4. กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ได้มอบตู้โชว์ผลิตภัณฑ์ 2 ใบ ชั้นวางของ 1 อัน ตู้อบ 1 ตู้ เครื่องรีด 3 เครื่อง ตู้เหล็ก 1 ตู้
5. กลุ่มแม่บ้าน ได้มอบ ตู้โชว์ 1 ตู้ แบบผลิตภัณฑ์ 65 แบบ

การบริหารจัดการของกลุ่มผลิตภัณฑ์จากเชือกกล้วย

สมาชิกกลุ่มผลิตภัณฑ์จากเชือกกล้วยเป็นกลุ่มที่ผลิตสินค้าตามความต้องการของท้องตลาด เมื่อมีลูกค้าสั่งผลิตภัณฑ์ทางกลุ่มจะประชุมกันถึงการจ่ายงานแก่สมาชิกภายในกลุ่มเพื่อให้ผลิตสินค้าให้ตรงตามความต้องการของลูกค้าโดยทางคณะกรรมการดำเนินงาน เป็นผู้ที่ย่อยให้คำชี้แนะในการผลิตสินค้า เช่น การออกแบบลาย การจัดทำหุ่นที่เป็นแบบในการผลิต การจัดหาวัตถุดิบ และการกำหนดระยะเวลาการผลิต

การผลิตผลิตภัณฑ์จากเชือกกล้วย ดังที่ เอกสารแนะนำหมู่บ้านอุตสาหกรรม ผลิตภัณฑ์เชือกกล้วยบ้านหัวควาย¹ จะแบ่งออกเป็นขั้นตอนดังนี้

1. การตัด ในการตัดต้นกล้วยจะใช้ต้นกล้วยที่ตัดเครือเรียบร้อยแล้ว และตัดส่วนปลายจากโคนของก้านใบลงมาประมาณ 15 เซนติเมตร เหลือไว้แต่เฉพาะลำต้น

¹ กลุ่มผลิตภัณฑ์จากเชือกกล้วย. เอกสารแนะนำหมู่บ้านอุตสาหกรรม ผลิตภัณฑ์เชือกกล้วยบ้านหัวควาย. ม.ป.ป.

2. การลอก ลอกเอากาบของลำต้นข้างนอกซึ่งมีสีเขียวทั้งประมาณ 2 - 3 กาบ จนถึงกาบชั้นในที่มีสีขาวแล้วลอกออกทีละกาบจนถึงแกน

3. การกรีด นำเอากาบที่มีสีขาวไปกรีดให้เป็นเส้น ๆ ขนาดกว้างประมาณ 1 นิ้ว ด้วยมีดปลายแหลม การกรีดให้กรีดตามด้านยาวของกาบกล้วยเป็นเส้นตรงยาวตลอดออกเป็นเส้น ๆ

4. การตาก เมื่อกรีดออกเป็นเส้น ๆ แล้วนำเอาเส้นกาบกล้วยไปแขวนตากแดดบนราว หรือตากกับพื้นที่สะอาดจนแห้งสนิท เชือกกล้วยที่ตากแห้งแล้วจะมีสีค่อนข้างขาว

5. การอบ ถ้าสีของเชือกกล้วยไม่ขาว คือจะออกเป็นสีน้ำตาลจะต้องใช้วิธีการฟอกให้เชือกกล้วยขาวด้วยการอบควันกำมะถัน ก็จะได้เชือกกล้วยสีขาวขึ้น อบไว้ประมาณ 2 - 3 ชั่วโมง

การตลาด กลุ่มผลิตภัณฑ์จากเชือกกล้วยแรกเริ่มที่ทำคือกระเป๋า แต่ปัจจุบันสามารถผลิตได้หลายอย่างที่ลูกค้าสั่งและเมื่อปี พ.ศ. 2541 ได้มีการส่งผลิตภัณฑ์ให้ส่งออกต่างประเทศ คือ ประเทศญี่ปุ่น เงินทุนแรกเริ่มได้จากเงินส่วนตัวและจากการกู้เงินกลุ่มธนาคารชีวิตเพราะสมาชิกส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มธนาคารชีวิตอยู่แล้วจึงได้เงินทุนส่วนหนึ่งมาเป็นทุน และต่อมาได้มีหน่วยงานสนับสนุน เช่น ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคที่ และทำให้สมาชิกมีรายได้ต่อเดือนไม่ต่ำกว่า 3,000 บาท/คน แหล่งจำหน่ายได้แก่ จำหน่ายทั่วไป บริษัทสตาร์พลัส บริษัทไทยดราฟ เป็นต้น

การปันผล กลุ่มผลิตภัณฑ์จากเชือกกล้วยมีการปันผลเมื่อผลิตสินค้าเสร็จ โดยจะปันผลต่อชิ้น 200 - 500 บาท การปันผลจะขึ้นอยู่กับการผลิตสินค้าถ้าสมาชิกใดที่ผลิตได้มากก็จะได้ปันผลตามจำนวนของการผลิต ซึ่งการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์และเป็นการสร้างรายได้เสริมของครอบครัวจนบางครั้งถือเป็นรายได้หลักของครอบครัว

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน

1. สมาชิกในกลุ่มบางคนทำงานไม่จริงจัง จนทำให้กลุ่มต้องรับปัญหาการผลิตสินค้าได้ไม่ทันตามที่ลูกค้ากำหนด

2. สมาชิกในกลุ่มมีจำนวนสมาชิกที่น้อยต่อการผลิต

แนวทางในการพัฒนากลุ่มผลิตภัณฑ์จากเชือกกล้วย ดังที่ คร่าว ทองมณี¹ รองประธานกลุ่มผลิตภัณฑ์จากเชือกกล้วย และครีว นวลประกอบ คณะกรรมการฝ่ายการผลิต² ได้กล่าวถึงแนวทางในการพัฒนาของกลุ่มไว้สรุปได้ว่า กลุ่มผลิตภัณฑ์จากเชือกกล้วยได้พัฒนาคุณภาพ เช่น ลวดลายผลิตภัณฑ์ รูปทรงของผลิตภัณฑ์ และการหาแหล่งตลาด ถือเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการผลิต เพราะเป็นขยายตลาดและรายได้ให้แก่สมาชิกของกลุ่ม และการพัฒนานั้นจะต้องได้รับการสนับสนุนจากองค์กรต่าง ๆ ให้เห็นคุณค่าจากธรรมชาติและเป็นการส่งเสริมผลิตภัณฑ์ภายในท้องถิ่นที่ถือว่าเป็นธุรกิจชุมชน

4.2 กลุ่มทำนาผักบุ้ง

กลุ่มทำนาผักบุ้ง ถือเป็นอีกกลุ่มอาชีพอีกกลุ่มหนึ่งที่พระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตช ปุญญ) ได้สนับสนุนเงินทุนในการประกอบอาชีพ กลุ่มทำนาผักบุ้งใช้ที่ดินของตนเองในการประกอบอาชีพ ดังที่ ผิน บุญฤทธิ์³ เลขานุการของกลุ่มทำนาผักบุ้ง และทิน อวอร์เจริญ⁴ สมาชิกกลุ่มได้กล่าวถึงการจัดตั้งกลุ่มนี้ไว้สรุปได้ว่า กลุ่มได้ก่อตั้งกลุ่มเมื่อปี พ.ศ. 2535 ซึ่งการประกอบอาชีพหลักของชาวบ้านตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา คือการทำนา แต่เนื่องจากสภาพดินมีลักษณะที่เป็นดินเปรี้ยว จึงไม่เหมาะแก่การทำนา สมาชิกกลุ่มธนาคารชีวิตจึงได้หาวิธีการประกอบอาชีพอื่น ที่สามารถสร้างรายได้ให้ครอบครัว

¹ คร่าว ทองมณี เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 52 หมู่ที่ 9 บ้านหัวควาย ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 17 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544.

² ครีว นวลประกอบ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 52 หมู่ที่ 9 บ้านหัวควาย ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 17 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544.

³ ผิน บุญฤทธิ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 64 หมู่ที่ 9 บ้านหัวควาย ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544.

⁴ ทิน อวอร์เจริญ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 25 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544.

ได้ ก็คือการทำนาผักนึ่งแทนการทำนา และก็สามารถที่จะทำได้เพราะผักนึ่งมีขั้นตอนการปลูกที่ไม่ยุ่งยาก การรวมตัวของกลุ่มทำนาผักนึ่งปัจจุบันมีสมาชิก 15 คน

กลุ่มทำนาผักนึ่งมีวัตถุประสงค์และคณะกรรมการของกลุ่ม ดังที่ รื่น บุญฤทธิ์¹ ประธานกลุ่มทำนาผักนึ่งได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์และคณะกรรมการดังนี้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นการประกอบอาชีพภายในท้องถิ่น
2. เพื่อเป็นการสร้างรายได้ให้กับครอบครัว
3. เพื่อแก้ปัญหาในการใช้พื้นที่ ๆ เป็นดินเปรี้ยวให้เกิดประโยชน์

คณะกรรมการดำเนินงาน มีบทบาทหน้าที่ในการรับผิดชอบการทำงาน เช่น การกำหนดการประชุมสมาชิกของกลุ่ม การรับผิดชอบในการทำงานของกลุ่ม และการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของกลุ่ม มีดังต่อไปนี้

1. นายริน บุญฤทธิ์	ประธาน
2. นายฮั่น มะลิแก้ว	รองประธาน
3. นางผิน บุญฤทธิ์	เหรัญญิกและเลขานุการ

การดำเนินของกลุ่มทำนาผักนึ่ง เป็นการทำในพื้นที่ของตนเองและจะนำไปขายเอง หรือมีคนมาซื้อถึงที่ ซึ่งจะขาย 1 มัดใหญ่ มี 50 มัดเล็ก 90 – 100 บาท โดยเฉลี่ยต่อวันจะเก็บได้ประมาณ 2 – 3 มัด การทำนาผักนึ่งสามารถทำได้ประมาณ 1 ปี ถึงจะมีการทำใหม่ เพราะผักนึ่งแก่มาแล้วไม่เป็นที่ต้องการของท้องตลาด

งบประมาณสนับสนุนในการดำเนินงานมีดังต่อไปนี้

1. โครงการสวัสดิการชุมชนเร่งด่วนเพื่อผู้ยากลำบาก (เมนู 5) โดยผ่านทางธนาคารชีวิตเพื่อให้สมาชิกกลุ่มทำนาผักนึ่งกู้เงินรายละ 8,000 – 10,000 บาท จะต้องจ่ายดอกเบี้ยร้อยละ 75 สตางค์
2. กลุ่มธนาคารชีวิตให้กู้รายละ 5,000 บาท จะต้องจ่ายดอกเบี้ย 25 สตางค์

¹ รื่น บุญฤทธิ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 64 หมู่ที่ 9 บ้านหัวควาย ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544.

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน

1. สมาชิกในกลุ่มยังขาดความรู้ความเข้าใจในการทำนาผักบุ้ง จนบางครั้งได้ผลผลิตน้อย
2. ตลาดในขายผลผลิตนั้นมีน้อย และราคาต่ำ

4.3 กลุ่มดอกไม้ประดิษฐ์

กลุ่มดอกไม้ประดิษฐ์ ปัจจุบันกลุ่มนี้ตั้งอยู่ที่วัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เริ่มจัดตั้งกลุ่มเมื่อวันที่ 10 สิงหาคม พ.ศ. 2542 กลุ่มนี้สามารถสร้างรายได้เสริมให้กับชาวบ้านได้ ดังที่ พันธุ์ บัวแก้ว¹ ประธานกลุ่มดอกไม้ประดิษฐ์ และพล พิมพ์สุวรรณ² รองประธานกลุ่มดอกไม้ประดิษฐ์ได้กล่าวถึงกลุ่มดอกไม้ประดิษฐ์ไว้สรุปได้ว่า กลุ่มดอกไม้ประดิษฐ์มีจำนวนสมาชิกทั้งหมด 25 คน ได้รับเงินสนับสนุนจากกองทุนส่งเสริมมิยาซาวา โดยมอบผ่านทางธนาคารชีวิต และมีการจัดอบรมทางด้านการประดิษฐ์ดอกไม้ซึ่งมีวิทยากรจากวิทยาลัยการอาชีพราชบุรีกร อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ได้เข้าอบรม 3 เดือน ในช่วงของการจัดตั้งกลุ่มขึ้นครั้งแรกสมาชิกในกลุ่มจะร่วมกันลงเงินทุน รายละ 100 บาท และทางกลุ่มนำเงินส่วนนี้ไปซื้ออุปกรณ์และวัสดุในการประดิษฐ์ดอกไม้จันทร์ และพวงหรีด

กลุ่มดอกไม้ประดิษฐ์ มีวัตถุประสงค์และคณะกรรมการดำเนินงานของกลุ่ม ดังที่ ธัญรัตน์ โสพิกุล เภรัญญิกของกลุ่มได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์และคณะกรรมการของกลุ่มไว้ดังนี้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นการสร้างรายได้เสริมให้กับครอบครัว
2. เพื่อส่งเสริมการทำงานเป็นกลุ่ม
3. เพื่อเป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

คณะกรรมการดำเนินงานของกลุ่มดอกไม้ประดิษฐ์ มีบทบาทหน้าที่ในการจัดหาวัสดุในการประดิษฐ์ดอกไม้ การหาตลาด และการผลิต มีดังต่อไปนี้

¹ พันธุ์ บัวแก้ว เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544.

² พล พิมพ์สุวรรณ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544.

1. นางพันธุ์ บัวแก้ว ประธาน
2. นางพล พิมพ์สุวรรณ รองประธาน
3. นางธัญรัตน์ ไสพิกุล เภรญญิก

งบประมาณสนับสนุนในการดำเนินงานมีดังนี้

1. โครงการสวัสดิการชุมชนเร่งด่วนเพื่อผู้ยากลำบาก (เมนู 5) โดยผ่านทางธนาคารชีวิตเพื่อให้สมาชิกกลุ่มทำนาผักบุงกุ้งเงินรายละ 8,000 – 10,000 บาท จะต้องจ่ายดอกเบี้ยร้อยละ 75 สตางค์

2. กลุ่มธนาคารชีวิตให้กู้รายละ 5,000 บาท จะต้องจ่ายดอกเบี้ย 25 สตางค์

การบริหารจัดการของกลุ่มดอกไม้ประดิษฐ์

สมาชิกกลุ่มดอกไม้ประดิษฐ์เป็นกลุ่มที่ผลิตสินค้าตามความต้องการของท้องตลาด เมื่อมีลูกค้าสั่งผลิตกันทางกลุ่มจะประชุมกัน และมีการจ่ายงานแก่สมาชิกภายในกลุ่มเพื่อผลิตสินค้า โดยคณะกรรมการดำเนินงาน เป็นผู้ที่คอยให้คำชี้แนะในการผลิตสินค้า เช่น การออกแบบดอกไม้ประดิษฐ์ การประดิษฐ์ดอกไม้จันทน์และพวงหรีด การจัดหาวัตถุดิบ และการกำหนดระยะเวลาการผลิต

การตลาด กลุ่มดอกไม้ประดิษฐ์มีตลาดในการจำหน่ายสินค้าในตำบล และอำเภอ ใหญ่ ทำให้สมาชิกมีรายได้ต่อเดือนไม่ต่ำกว่า 500 – 1,000 บาทต่อเดือน ซึ่งเป็นการสร้างรายได้เสริมแก่ครอบครัวได้อีกทางหนึ่ง

การปันผล กลุ่มดอกไม้ประดิษฐ์มีการปันผลกันทุก ๆ 3 เดือน โดยเฉลี่ยประมาณรายละ 300 – 400 บาท และการปันผลจะขึ้นอยู่กับการผลิตสินค้าถ้าสมาชิกใดที่ผลิตได้มากก็จะได้ปันผลตามการทำงานและจำนวนของการผลิต ซึ่งการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์และเป็นการสร้างรายได้เสริมของครอบครัวจนบางครั้งถือเป็นรายได้หลักของครอบครัว

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน

1. สมาชิกในกลุ่มบางคนทำงานไม่จริงจัง จนทำให้กลุ่มต้องรับปัญหาการผลิตสินค้าได้ไม่ทันตามที่ลูกค้ากำหนด

2. สมาชิกในกลุ่มมีจำนวนสมาชิกที่น้อยต่อการผลิต

4.4 กลุ่มทำขนมพื้นบ้าน (ขนมทองม้วน)

กลุ่มทำขนมพื้นบ้าน (ขนมทองม้วน) เป็นกลุ่มสมาชิกในกลุ่มธนาคารชีวิตที่มีอาชีพทำขนมพื้นบ้าน ดังที่ เเซ่งขึ้น พาหกุล¹ ประธานกลุ่มทำขนมพื้นบ้าน และ อนงค์ พงศ์พัทธะระ² เป็นสมาชิกในกลุ่มทำขนมทองม้วนได้กล่าวถึงการจัดตั้งกลุ่มนี้สรุปได้ว่า กลุ่มก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2543 กลุ่มเกิดขึ้นจากการที่สมาชิกในกลุ่มธนาคารชีวิตทำขนมมานานก่อนที่จะมีการรวมกลุ่มกันเพื่อจัดหาเงินทุนในการทำขนมทองม้วน จึงได้รวมตัวกันตั้งกลุ่มทำขนมทองม้วนขึ้น ปัจจุบันมีสมาชิก 12 คน

กลุ่มทำขนมทองม้วนมีวัตถุประสงค์และคณะกรรมการดำเนินงานของกลุ่ม ดังที่ อารี ตรีทอง³ รองประธานกลุ่มทำขนมทองม้วน และ ปิ่น บุญรัตน์⁴ เภรบุญญิกกลุ่มทำขนมทองม้วนได้กล่าวถึงมีวัตถุประสงค์และคณะกรรมการดำเนินงานของกลุ่มไว้ดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นการส่งเสริมอาชีพให้มีรายได้ที่ดีขึ้น
2. ส่งเสริมการทำงานเป็นกลุ่ม
3. เพื่อเป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

คณะกรรมการดำเนินงานของกลุ่มทำขนมทองม้วน มีบทบาทหน้าที่ในการหาตลาดและการผลิต มีดังต่อไปนี้

¹ เเซ่งขึ้น พาหกุล เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พิริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 104 /1 หมู่ที่ 6 บ้านคูเต่า ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544.

² อนงค์ พงศ์พัทธะระ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พิริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 104 /1 หมู่ที่ 6 บ้านคูเต่า ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544.

³ อารี ตรีทอง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พิริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 104 /1 หมู่ที่ 6 ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544.

⁴ ปิ่น บุญรัตน์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พิริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 104 /1 หมู่ที่ 6 บ้านคูเต่า ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544.

1. นางเซ่งขึ้น พาหกุล ประธาน
2. นางอารี ตรีทอง รองประธาน
3. นางวรรณิ พงศ์ประยูร เลขานุการ
4. นางปิ่น บุญรัตน์ เกร์ญญิก
5. นางสาววย เชื้อหวั่น ที่ปรึกษา

งบประมาณสนับสนุนในการดำเนินงานมีดังนี้

1. โครงการสวัสดิการชุมชนเร่งด่วนเพื่อผู้ยากลำบาก (เมนู 5) โดยผ่านทางธนาคารชีวิตเพื่อให้สมาชิกกลุ่มทำนาฝักนึ่งกู้เงินรายละ 8,000 – 10,000 บาท จะต้องจ่ายดอกเบี้ยร้อยละ 75 สตางค์

2. กลุ่มธนาคารชีวิตให้กู้รายละ 5,000 บาท จะต้องจ่ายดอกเบี้ย 25 สตางค์

การดำเนินของกลุ่มทำขนมท้องถิ่น เป็นการทำในครอบครัวของตนเองและจะนำไปขายเองหรือมีคนมาซื้อถึงที่ ซึ่งจะขาย 1 ปี มี 200 อัน ราคา 200 บาท

การตลาด กลุ่มทำขนมท้องถิ่นมีตลาดในการจำหน่ายที่อำเภอหาดใหญ่ และสถานที่ ๆ มีการจัดงานต่าง ๆ

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน คือตลาดในขายผลผลิตนั้นมีน้อย และราคาต่ำ

5. การจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์คลองอู่ตะเภา

การจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์คลองอู่ตะเภา ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เป็นอีกหนึ่งผลงานของธนาคารชีวิตที่พระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) ได้จัดตั้งขึ้น ท่านได้มองเห็นคุณค่าด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพราะคลองอู่ตะเภาเป็นแหล่งน้ำที่มีความสำคัญ เพราะน้ำเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิตของสิ่งมีชีวิตทุกชนิดทั้งมนุษย์ สัตว์ และพืช ดังที่ สุธิวงศ์ พงศ์ไพบูลย์¹ ได้กล่าวถึงความสำคัญของแหล่งน้ำสรุปได้ว่า แหล่งน้ำกับมนุษย์เป็นสิ่งที่ไม่สามารถแยกจากกันได้ มนุษย์ในอดีตใช้แหล่งน้ำเป็นที่ตั้งสมอารยธรรม มีการติดต่อค้าขายกับชาวต่างชาติชุมชนโบราณในภาคใต้ที่ตั้งบ้านเรือนอยู่ริมฝั่งทะเลมักมีบทบาทสำคัญในฐานะเป็นเมืองท่าสำหรับจอดเรือและพักเรือเพื่อขนถ่ายสินค้าบนคาบสมุทรระหว่างฝั่งทะเลเข้าไป เป็นเหตุให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างชนชาติต่างวัฒนธรรม

¹ สุธิวงศ์ พงศ์ไพบูลย์. วัฒนธรรมพื้นบ้าน แนวปฏิบัติในภาคใต้. 2525. หน้า 123.

ตั้งแต่สมัยต้นประวัติศาสตร์ โดยเฉพาะเส้นทางข้ามคาบสมุทรมาลายูเชื่อมจากปากอ่าวปูลิศในรัฐปูลิศประเทศมาเลเซีย ผ่านทางแม่น้ำตักกามาเชื่อมกับแม่น้ำอุตะเกาแล้วผ่านออกสู่ทะเลสาบสงขลา จากรายงานของบาทหลวงเดอชัวซี (De Choissy) ซึ่งเขียนถึงสำนักการค้าขายในอินเดียฝ่ายตะวันออก แสดงว่าเส้นทางสายนี้ยังใช้การได้อยู่ มีการติดต่อค้าขายติดต่อกัน โดยเดินทางมาตามแม่น้ำอุตะเกาแล้วสามารถเดินทางไปออกยังทะเลสาบสงขลาได้เลย

คลองอุตะเกาถือเป็นแหล่งน้ำที่สำคัญสายหนึ่งในภาคใต้ที่ไหลผ่านใจกลางอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา และไหลไปลงทะเลสาบสงขลาที่ตำบลบางกล่ำและตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา คลองอุตะเกา เป็นลำคลองที่มีความผูกพันกับชาวบ้านมาอย่างยาวนาน ด้วยสภาพอันอุดมสมบูรณ์ในทุกด้านของลำคลองส่งผลให้วิถีชีวิตของผู้คนที่อาศัยอยู่รายรอบสองฝั่งคลองได้พึ่งพาอาศัยและประกอบกิจกรรมที่สัมพันธ์เชื่อมโยงกับลำคลอง ไม่ว่าจะเป็นการประกอบอาชีพ ขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมที่มีคุณค่าเป็นของตนเอง นอกจากนี้คลองอุตะเกายังให้ประโยชน์ในรูปของแหล่งน้ำดิบที่สำคัญในการผลิตน้ำประปาของการประปาอำเภอหาดใหญ่ ดังที่ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคใต้¹ ได้กล่าวถึงคลองอุตะเกาสรุ่ยได้ว่า คลองอุตะเกามีต้นกำเนิดจากป่าต้นน้ำของเทือกเขาชันกาลาคีรี ซึ่งเป็นแนวแบ่งเขตระหว่างไทย – มาเลเซีย ที่ตำบลสำนักแก้ว อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา เป็นลำคลองธรรมชาติ ไหลจากทิศใต้ของตัวเมืองหาดใหญ่ผ่านทางทิศตะวันตกของเมืองแล้วไหลไปทางทิศเหนือ ผ่านชุมชนต่าง ๆ ก่อนออกสู่ทะเลสาบสงขลา มีระยะทางจากตัวเมืองหาดใหญ่ถึงทะเลสาบสงขลาประมาณ 20 กิโลเมตร จึงนับได้ว่าคลองอุตะเกามีคุณค่าและประโยชน์ต่อชุมชนมาก

1. เป็นแหล่งส่งเสริมทางด้านขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรม โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับประเพณีทางศาสนา เช่น ประเพณีชักพระหรือการแห่พระพุทธรูป ซึ่งคลองอุตะเกาในอดีตเป็นสายน้ำที่วัดต่าง ๆ ที่ตั้งอยู่ริมฝั่งคลองใช้เป็นเส้นทางในการชักพระทางน้ำมีการตกแต่งเรือพระอย่างสวยงาม โดยจะจัดขึ้นเป็นประจำทุกปีหลังวันออกพรรษา รวมถึงประเพณีการแข่งขันเรือ โดยใช้ชายหาดหอยซึ่งเป็นสถานที่อยู่ติดกับคลองอุตะเกาบริเวณบ้านเกาะนก หมู่ที่ 2 ตำบลบางโหนดใน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เป็นสถานที่แข่งเรือยาวของชุมชนสองฝั่งคลองอุตะเการอบทะเลสาบสงขลา เพราะสถานที่แห่งนี้เป็นที่ราบคลื่นลมสงบ

¹ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคใต้. คลองอุตะเกา : เส้นเลือดหล่อเลี้ยงชุมชนเมืองสงขลา หาดใหญ่. ม.ป.ป. หน้า 20 – 38.

ลำคลองเป็นเส้นตรง และเพลงเรือแหลมโพธิ์ ซึ่งเป็นมรดกทางวัฒนธรรมริมฝั่งคลองอยู่ตะเภานี้ นิยมเล่นกันในวันชักพระโดยฝีพายชักพระหลังจากมีการแข่งเรือเสร็จก็จะพากันขึ้นฝั่งที่บริเวณ ชายหาดแหลมโพธิ์ โดยมีเอกลักษณ์เฉพาะการร้องส่ง – รับจะมีความแตกต่างกับเพลงเรือของ ภาคกลาง เพราะมีเนื้อหาไม่จำกัดประเภท มีทั้งการสะท้อนเรื่องราวของท้องถิ่นในแง่มุมต่าง ๆ หรือสะท้อนสภาพการเมือง เศรษฐกิจ สังคม แม้แต่การเสียดสีสังคม ทั้งนี้จะขึ้นอยู่กับวาที ศิลป์ของผู้เล่นแต่ละคนเป็นสำคัญ

2. คลองอยู่ตะเภาเป็นแหล่งน้ำดิบเพื่อการประปาของอำเภอเมืองสงขลา และอำเภอ หาดใหญ่ ได้แก่ เขตจำหน่ายน้ำที่จังหวัดสงขลา ให้บริการในเขตเทศบาลเมืองสงขลา ทำเทียบเรือน้ำลึกและส่วนราชการในเขตอำเภอสิงหนคร และเขตจ่ายน้ำที่อำเภอหาดใหญ่ ให้บริการในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ และบริเวณใกล้เคียงตามแนวถนนกาญจนาภิเษก อำเภอ หาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

3. คลองอยู่ตะเภาเป็นแหล่งประมงเลี้ยงชีพของชุมชน คลองอยู่ตะเภาเป็นแหล่งทำ การประมงและเพิ่มรายได้ให้กับชาวบ้านริมฝั่งคลอง เช่น ปลาตะเพียน ปลาสวาย ปลากด กุ้งก้ามกราม เป็นต้น นอกจากนี้คลองอยู่ตะเภายังเป็นที่พักพิงพืชเศรษฐกิจของชุมชน เพื่อ ส่งไปจำหน่ายให้แก่ร้านอาหารและตลาดในอำเภอหาดใหญ่ โดยเฉพาะผักบุ้งและผักกระเฉดจะ มีการปลูกกันตั้งแต่สะพานหาดใหญ่ใน คลองบริเวณบ้านท่าหาด โดยวิธีใช้ผูกติดกับเสาและ ไม้ไผ่ ส่วนใหญ่จะปลูกในช่วงฤดูน้ำลดเพราะกระแสน้ำไม่ไหลแรง นอกจากนี้บริเวณริมคลองฝั่ง คลองอยู่ตะเภายังเป็นพื้นที่เพื่อการเกษตร โดยมีการทำสวนผลไม้ ทำไร่ และปลูกผัก เป็นต้น

คลองอยู่ตะเภาที่มีสภาพที่เปลี่ยนแปลงไปจากอดีต จึงทำให้มีผลกระทบต่อชุมชนเป็น อย่างมาก ทั้งในด้านลักษณะทางกายภาพของลำคลอง และด้านการใช้สอยประโยชน์จาก คลองอยู่ตะเภา ดังที่ พระครูพิพัฒน์โชติ (ทอง เตชบุญโญ)¹ ได้กล่าวถึงการจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์ คลองอยู่ตะเภาไว้สรุปได้ว่า การจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์คลองอยู่ตะเภา เพื่อทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง กับการฟื้นฟูสภาพคลองอยู่ตะเภาให้สามารถใช้ประโยชน์ได้ต่อไป กิจกรรมที่ดำเนินการได้แก่

1. การพัฒนาสภาพชุมชนริมตลิ่งให้เป็นที่น่าอยู่ จัดเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจมีการ สร้างถนนขนานริมคลอง และรณรงค์ไม่ให้ทิ้งสิ่งปฏิกูลลงสู่ลำคลอง

¹ พระครูพิพัฒน์โชติ (ทอง เตชบุญโญ) เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 20 มีนาคม พ.ศ. 2544.

2. การฟื้นฟูประเพณีต่าง ๆ ซึ่งมีมาแต่โบราณโดยอาศัยคลองอู่ตะเภาเป็นสถานที่ในการจัดกิจกรรม เป็นการรักษามรดกวัฒนธรรมนิยมประเพณีและวัฒนธรรมอย่างดียิ่ง เช่น ประเพณีชักพระทางน้ำ ประเพณีแข่งเรือ และประเพณีเล่นเพลงเรือแหลมโพธิ์ เป็นต้น

การอนุรักษ์คลองอู่ตะเภาของพระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) เป็นกิจกรรมที่เห็นถึงความสำคัญของแหล่งน้ำธรรมชาติจนกระทั่งเมื่อปี พ.ศ. 2538 กลุ่มรักษ์คลองอู่ตะเภาได้รับโล่ประกาศเกียรติคุณเป็นองค์กรชุมชนที่มีพลังและผลงานสร้างสรรค์ เป็นกลุ่มคนรักบ้านเกิด นอกจากนี้ยังมีคณะกรรมการประสานงานองค์กรพัฒนาเอกชนภาคใต้¹ ซึ่งเป็นองค์กรที่สนใจศึกษาและแก้ปัญหาคลองอู่ตะเภาเป็นองค์กรแรก ๆ ได้เสนอเรื่องราวเกี่ยวกับคลองอู่ตะเภาไว้ในวารสาร “แลใต้” สรุปได้ว่า ปัจจุบันได้มีองค์กรหลายฝ่ายได้ให้ความสนใจในการฟื้นฟูและชุบชีวิตคลองอู่ตะเภา โดยได้รับความร่วมมือจากภาครัฐและเอกชนจัดกิจกรรมรณรงค์ด้านสิ่งแวดล้อมขึ้น โดยเริ่มมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2534 – 2538 มีการตั้งชมรมมากมาย เช่น กลุ่มเยาวชนรักบ้านเกิด ชมรมอนุรักษ์คลองอู่ตะเภา โครงการชุบชีวิตคลองอู่ตะเภา เป็นต้น มีการจัดพิมพ์หนังสือเรื่อง สายน้ำกับความอยู่รอดของชุมชนออกเผยแพร่ เนื้อหาสาระเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมในคลองอู่ตะเภา ทะเลสาบสงขลา และคลองสำโรง เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องลงมือแก้ปัญหา นับเป็นการแก้ปัญหาในท้องถิ่นที่น่าสนใจอีกโครงการหนึ่ง เพราะชุมชนไม่สามารถนำน้ำจากคลองอู่ตะเภามาใช้ประโยชน์ในการเพาะปลูก การประมง การคมนาคม การอุปโภคบริโภคได้อีก

¹ คณะกรรมการประสานงานองค์กรพัฒนาเอกชนภาคใต้. “โลกสดใสในบ้านเกิด, ” แลใต้. 1 (24) : 34 ; พฤศจิกายน – ธันวาคม 2538.

บทที่ 5

บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

บทย่อ

การศึกษาเรื่อง “ ศึกษาชีวประวัติและผลงานของพระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) ” ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า และวิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า ดังต่อไปนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยมีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาชีวประวัติและผลงานของพระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) โดยจำแนกประเด็นศึกษาดังนี้

1. ชีวประวัติ
2. ผลงาน

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาค้นคว้าไว้ดังต่อไปนี้

1. ขอบเขตด้านข้อมูล การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยใช้ข้อมูล 2 ลักษณะ ดังนี้
 - 1.1 ข้อมูลจากเอกสาร เป็นข้อมูลที่ได้จากเอกสารซึ่งให้ความรู้เกี่ยวกับชีวประวัติและผลงานของพระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) ตลอดจนผลงานด้านต่าง ๆ ของท่านที่พิมพ์อยู่ในวารสารและหนังสือต่าง ๆ เช่น หนังสือคนดีศรีสังคม หนังสือผู้ทำคุณประโยชน์ต่อพระพุทธศาสนา ประจำปีพุทธศักราช 2541 หนังสือข้อมูลเบื้องต้นครุภูมิปัญญาไทยรุ่นที่ 2 ประจำปี 2541 หนังสือประวัติและผลงานของพระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) วารสารหมู่บ้านไท วารสารแลใต้ เป็นต้น
 - 1.2 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ เป็นข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ญาติ และบุคคลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องหรือมีความรู้เกี่ยวกับชีวประวัติและผลงานของพระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ)
2. ขอบเขตด้านเนื้อหา การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตด้านเนื้อหาไว้ดังนี้
 - 2.1 ชีวประวัติของพระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) ผู้วิจัยจะศึกษาในประเด็นต่อไปนี้

2.1.1 ชาติภูมิ

2.1.2 ปฐมวัยและการศึกษาในเบื้องต้น

2.1.3 การอุปสมบทและสมรศักดิ์

2.1.4 บุคลิกภาพ

2.1.5 ผลงานที่สำคัญ

2.1.6 เกียรติคุณที่ได้รับ

2.2 ผลงานของพระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชปัญโญ) ผู้วิจัยจะศึกษาผลงานแต่ละด้าน โดยจำแนกผลงานออกเป็น 2 ด้าน ดังนี้

2.2.1 ด้านการส่งเสริมเผยแผ่พระพุทธศาสนา

2.2.2 ด้านการพัฒนาชุมชน

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าตามลำดับดังต่อไปนี้

1. ขั้นสำรวจและศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยสำรวจและศึกษาเอกสารที่ให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่ศึกษาจากแหล่งเอกสารต่าง ๆ เพื่อเป็นความรู้พื้นฐาน ซึ่งจะเป็นข้อมูลที่จะช่วยให้ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบความคิดในการศึกษา และใช้ประกอบการเขียนเค้าโครงวิจัย

2. ขั้นเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยจะเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องที่ศึกษาด้วยวิธีการดังต่อไปนี้

2.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่มีผู้เขียนถึงชีวประวัติและผลงานของพระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชปัญโญ) จากแหล่งเอกสารต่าง ๆ

2.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากภาคสนาม โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ สังเกต ถ่ายภาพและเก็บภาพประกอบ การสัมภาษณ์ผู้วิจัยจะใช้วิธีการบันทึกในแบบบันทึกเสียงและจดบันทึกตามความเหมาะสม ส่วนการสังเกตผู้วิจัยจะใช้วิธีการจดบันทึกและถ่ายภาพประกอบ ในการสัมภาษณ์นอกจากผู้วิจัยจะสัมภาษณ์พระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชปัญโญ) โดยตรงแล้ว ผู้วิจัยจะสัมภาษณ์กลุ่มบุคคลต่าง ๆ ประกอบด้วย ซึ่งจำแนกได้ดังนี้

2.2.1 พระภิกษุสงฆ์ที่จำพรรษาอยู่ในวัดดอนและวัดอื่น ๆ ที่มีความรู้เกี่ยวกับชีวประวัติและผลงานของพระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชปัญโญ) จำนวนประมาณ 15 รูป

2.2.2 คณะกรรมการและสมาชิกกลุ่มธนาคารชีวิตและกลุ่มอื่น ๆ ที่พระครูพิพัฒน์โชติ (ทอง เทชบุญโญ) จัดตั้งขึ้น จำนวนประมาณ 50 คน

2.2.3 ญาติและบุคคลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องจำนวนประมาณ 10 คน

3. ขั้นตอนการจัดกระทำกับข้อมูล ผู้วิจัยจะดำเนินการดังต่อไปนี้

3.1 นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากเอกสารต่าง ๆ มาศึกษาอย่างละเอียดตามขอบเขตด้านเนื้อหาที่กำหนดไว้

3.2 นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากการสัมภาษณ์ซึ่งได้จดบันทึกไว้ในแถบบันทึกเสียงมาถอดความโดยสรุปสาระสำคัญตามประเด็นที่ศึกษา

3.3 นำข้อมูลภาพมาตรวจสอบความสอดคล้องกับเนื้อหาและความชัดเจนของภาพจะได้นำไปเพื่อใช้เป็นภาพประกอบในงานวิจัยนี้

3.4 นำข้อมูลทั้งที่เก็บรวบรวมได้จากเอกสารและข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากการสัมภาษณ์มาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ และศึกษาวิเคราะห์ตามขอบเขตด้านเนื้อหาที่กำหนดไว้

4. ขั้นตอนผลการศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยจะเสนอผลการศึกษาค้นคว้าด้วยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์ และมีภาพประกอบ

สรุปผล

การศึกษาเรื่อง “ ศึกษาชีวประวัติและผลงานของพระครูพิพัฒน์โชติ (ทอง เทชบุญโญ) ” ปรากฏผลสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. **ชีวประวัติ** ผลการศึกษาชีวประวัติของพระครูพิพัฒน์โชติ (ทอง เทชบุญโญ) สรุปได้ดังนี้

พระครูพิพัฒน์โชติ (ทอง เทชบุญโญ) เกิดเมื่อวันที่ 8 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2489 ที่บ้านเลขที่ 97 หมู่ที่ 9 บ้านหัวควาย ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ท่านเป็นบุตรคนที่ 2 ในจำนวนพี่น้อง 3 คน ในวัยเด็กท่านได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากบิดาและพี่สาว จนกระทั่งอายุได้ 8 ปี จึงได้เข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่โรงเรียนวัดชลธารประสิทธิ์ ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อปี พ.ศ. 2500 ท่านได้ไปอาศัยอยู่กับนายบุญ และนางเข็ม วงศ์เทพ (นางเข็ม เป็นน้องสาวของบิดา) และ

ท่านเรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 จากโรงเรียนวัดคูเต่า ตำบลแม่ทอม อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา จนกระทั่งท่านอายุ 23 ปี จึงได้อุปสมบทที่วัดหน้าพระลาน ตำบลในเมือง อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช เมื่อปี พ.ศ. 2512 ท่านมีฉายาว่า “ เตชปุญโญ ” และได้จำพรรษาอยู่ที่วัดอู่ตะเภา ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ในปี พ.ศ. 2526 ท่านเป็นครูสอนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม ที่โรงเรียนวัดชลธารประสิทธิ์ ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2533 ท่านจึงได้ดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา และต่อมาในปี พ.ศ. 2539 ท่านได้รับสมณศักดิ์เป็นพระครูสัญญาบัตรชั้นโทที่ “ พระครูพิพัฒนโชติ ”

2. ผลงาน ผลการศึกษาผลงานของพระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชปุญโญ) สรุปได้ดังนี้

พระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชปุญโญ) เป็นพระภิกษุนักพัฒนาที่สำคัญรูปหนึ่งของ ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ท่านได้สร้างผลงานไว้เป็นจำนวนมาก ซึ่งจำแนกออกได้เป็น 2 ด้านใหญ่ ๆ ดังนี้

2.1 ผลงานด้านการส่งเสริมเผยแผ่พระพุทธศาสนา พระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชปุญโญ) มีผลงานด้านการส่งเสริมเผยแผ่พระพุทธศาสนาสรุปได้ดังนี้

2.1.1 การส่งเสริมศาสนธรรม เป็นการส่งเสริมการศึกษาแก่พระภิกษุสามเณร และเยาวชน ตลอดจนการอบรมและการเผยแผ่ศาสนธรรมแก่บุคคลทั่วไป เพื่อให้เข้าใจหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่แท้จริงและสามารถนำไปปฏิบัติได้ เช่น การส่งเสริมการศึกษาทางพระพุทธศาสนาแก่พระภิกษุสามเณร การส่งเสริมการศึกษาทางพระพุทธศาสนาแก่เยาวชน การอบรมสั่งสอนและเผยแผ่ศาสนธรรมแก่บุคคลทั่วไป เป็นต้น

2.1.2 การส่งเสริมศาสนบุคคล เป็นการให้เห็นความสำคัญแก่พระภิกษุสามเณรในฐานะเป็นผู้สืบทอดพระพุทธศาสนาและผู้เสียสละ ตั้งใจบำเพ็ญตนเพื่อพัฒนาพระพุทธศาสนาให้มีความเจริญรุ่งเรือง บทบาทด้านนี้ได้แก่การปกครองดูแลพระภิกษุสามเณรตลอดจนผู้ที่อยู่อาศัยในวัดดอนให้อยู่กันด้วยความเรียบร้อย

2.1.3 การส่งเสริมศาสนสมบัติ เป็นการสร้างและดูแลรักษาสถานที่ได้แก่ การสร้างพระอุโบสถ การสร้างศาลาการเปรียญ การสร้างกุฏิสงฆ์ การสร้างอนุสาวรีย์อดีตเจ้าอาวาสวัดดอน การสร้างกำแพงวัด และการสร้างศาลาเมรุ

2.1.4 การส่งเสริมศาสนพิธี บทบาทด้านนี้ของท่านได้แก่ การส่งเสริมการประกอบศาสนพิธีของพระภิกษุสามเณร และการส่งเสริมการปฏิบัติเนื่องในศาสนพิธีของชาวบ้าน

2.2 ผลงานด้านการพัฒนาชุมชน พระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) เป็นพระภิกษุนักพัฒนาที่สามารถประยุกต์หลักธรรมมาเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาเศรษฐกิจของชุมชนจนประสบความสำเร็จ ผลงานด้านนี้ของท่านสรุปได้ดังนี้

2.2.1 การจัดตั้งกลุ่มธนาคารชีวิต เป็นกลุ่มออมทรัพย์รูปแบบหนึ่งที่รวมกลุ่มกันทำกิจกรรมออมทรัพย์เสมือนว่าสมาชิกทุกคนได้ฝากชีวิตไว้ต่อกัน ซึ่งมีกิจกรรมการดำเนินงานของกลุ่ม เช่น การรับสมาชิก การตั้งคณะกรรมการ การบริการรับฝากเงิน การบริการเงินกู้ ผลการดำเนินงานของธนาคารชีวิต และงานพัฒนาสังคมและสวัสดิการ เป็นต้น

2.2.2 การจัดตั้งพิพิธภัณฑวัตถุดอนและการส่งเสริมประเพณีพื้นบ้าน เป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นเพื่อให้ชาวบ้านในตำบลคูเต่าได้เห็นถึงความสำคัญของวัฒนธรรมท้องถิ่นของตน

2.2.3 การสร้างและพัฒนาสิ่งสาธารณประโยชน์ เช่น สร้างศาลาเอนกประสงค์ สร้างห้องน้ำ สร้างเมรุเผาศพ สร้างกำแพงวัด สร้างอาคารเรียน สร้างโรงอาหาร เป็นต้น

2.2.4 การจัดตั้งกลุ่มอาชีพ ท่านเป็นผู้ให้การสนับสนุนการประกอบอาชีพกลุ่มต่าง ๆ ที่สนับสนุนเงินทุนผ่านกลุ่มธนาคารชีวิต เช่น กลุ่มผลิตภัณฑจากเชือกกล้วย กลุ่มทำนาผักบุ้ง กลุ่มดอกไม้ประดิษฐ์ กลุ่มทำขนมพื้นบ้าน (ขนมทองม้วน) เป็นต้น

2.2.5 การจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์คลองอยู่ตะเภา เพื่อเป็นการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และรักษาสีน้ำแฉดล้อมที่เกี่ยวข้องกับคลองอยู่ตะเภา

อภิปรายผล

ผลจากการศึกษาชีวประวัติและผลงานของพระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) ผู้วิจัยได้จำแนกประเด็นศึกษาออกเป็น 2 ส่วน คือชีวประวัติของพระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) และผลงานของพระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) ซึ่งการศึกษาทั้ง 2 ส่วนนี้ผู้วิจัยมีข้อสังเกตดังนี้

1. จากการศึกษาชีวประวัติของพระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) พอจะวิเคราะห์ได้ว่าท่านมีกำเนิดมาจากครอบครัวที่ดี เป็นต้นแบบทั้งด้านอุปนิสัยและความขยันขันแข็งในการทำงาน อันเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งที่ส่งผลต่ออุปนิสัยและพฤติกรรมของท่าน แบบอย่างที่ดีของครอบครัวย่อมจะส่งผลต่อบุคลิกตาของครอบครัวนั้น ๆ ด้วย

2. ผลงานด้านการส่งเสริมเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่ปรากฏในงานวิจัย พอจะวิเคราะห์ได้ว่า ท่านได้บวชเรียนในพระพุทธศาสนาและเรียนรู้พระธรรมวินัย ตลอดจนท่านได้นำเอาพระธรรมคำสอนมาปฏิบัติเป็นแบบอย่างแก่พระภิกษุและชาวบ้านทั่วไปในชุมชน ลักษณะดังกล่าวน่าจะส่งผลมาจากการได้รับแบบอย่างในการปฏิบัติจากอดีตเจ้าอาวาส และพระผู้ใหญ่ในตำบลคูเต่า ตลอดจนวัดใกล้เคียง รวมไปถึงการที่ท่านได้พัฒนาจริยวัตรต่าง ๆ จากการเรียนรู้ จึงทำให้เข้าใจถึงแนวทางการปฏิบัติ พระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) จึงสามารถวางตนเป็นแบบอย่างได้ดี และให้ความสำคัญต่อบทบาทด้านการส่งเสริมเผยแผ่พระพุทธศาสนาเป็นอย่างมาก

3. ผลงานด้านการพัฒนาชุมชนที่ปรากฏในงานวิจัยนี้พอวิเคราะห์ได้ว่า พระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) ได้นำศักยภาพของท่านที่เป็นพระภิกษุที่มีผู้คนยอมรับนับถือ ประกอบกับท่านเป็นลูกหลานของคนในชุมชนด้วย จึงทำให้ท่านสามารถรวบรวมผู้คนเป็นกลุ่มเป็นพวกมาพบปะและทำความเข้าใจกันได้ โดยอาศัยประสบการณ์ในการบริหารจัดการที่ให้ผู้คนเห็นความสำคัญของการรวมกลุ่ม นอกจากนี้ยังใช้โอกาสจากการจัดกิจกรรมทางศาสนาเพื่อชี้แจงต่อชาวบ้านอยู่เป็นประจำ จึงทำให้สามารถจัดการพัฒนากลุ่มอาชีพต่าง ๆ ที่เป็นวิถีชีวิตของคนในพื้นที่ได้อย่างเหมาะสม ทั้งนี้อาศัยหลักการของการพัฒนาแบบที่พึ่งตนเองและอยู่บนพื้นฐานของวัฒนธรรมของชุมชน

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาชีวประวัติและผลงานของพระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ควรนำผลการศึกษาชีวประวัติและผลงานของพระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) เผยแพร่ให้เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในกลุ่มนักวิชาการหรือผู้สนใจศึกษาผลงานของบุคคลสำคัญในท้องถิ่น เพื่อเป็นการประกาศเกียรติคุณของท่านและเพื่อประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าเรื่องของท้องถิ่น

1.2 ควรจะมีการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผลงานของพระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) ไว้ให้สมบูรณ์ที่สุดเท่าที่จะกระทำได้ รวมทั้งจัดพิมพ์และแยกประเภทไว้เป็นหมวดหมู่เพื่อความสะดวกในการศึกษาค้นคว้าของผู้สนใจต่อไป

1.3 ท้องถิ่นต่าง ๆ ควรให้ความสนใจในการเผยแพร่เกียรติคุณของบุคคลสำคัญที่สร้างคุณประโยชน์ในด้านต่าง ๆ แก่ท้องถิ่นด้วยวิธีการต่าง ๆ อย่างจริงจัง เช่น การจัดทำเอกสาร การจัดนิทรรศการในโอกาสที่เหมาะสม การรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับชีวประวัติและผลงานตีพิมพ์เผยแพร่ เป็นต้น

1.4 สถานศึกษาระดับต่าง ๆ ในท้องถิ่นควรจะนำเอาความรู้เกี่ยวกับชีวประวัติและผลงานของบุคคลสำคัญในท้องถิ่นนั้น ๆ ไปใช้ในการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตนเอง ทั้งจะได้เกิดความรู้และเป็นแบบอย่างในการประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์แก่สังคม

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

2.1 ควรจะมีการศึกษาวิจัยผลงานของพระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) ในแง่มุมอื่น ๆ ให้กว้างขวางและละเอียดยิ่งขึ้น เช่น ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการสร้างผลงานด้านการส่งเสริมเผยแพร่พระพุทธศาสนา ศึกษาผลงานด้านการพัฒนาชุมชน เป็นต้น

2.2 ควรจะได้มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับชีวิตและผลงานของบุคคลสำคัญในด้านต่าง ๆ ของแต่ละท้องถิ่นให้กว้างขวางยิ่งขึ้น เนื่องจากบุคคลเหล่านี้มักจะมีเกียรติประวัติที่ดั่งงามและมีผลงานที่เป็นประโยชน์ต่อท้องถิ่นและสังคมโดยทั่วไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กลุ่มผลิตภัณฑ์จากเชือกกล้วย. เอกสารแนะนำหมู่บ้านอุตสาหกรรม ผลิตภัณฑ์จากเชือกกล้วย

บ้านหัวควาย. สงขลา : กลุ่มกลุ่มผลิตภัณฑ์จากเชือกกล้วย, ม.ป.ป. อัดสำเนา.

คณะกรรมการการคัดเลือกผู้ทำคุณประโยชน์ต่อพระพุทธศาสนา มหาเถรสมาคม, ผู้ทำคุณ

ประโยชน์ต่อพระพุทธศาสนา ประจำปีพุทธศักราช 2541. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์

กรมการศาสนา, 2541.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. ข้อมูลเบื้องต้นครุภูมิปัญญาไทยรุ่นที่ 1

ประจำปี 2541. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2541.

คณะกรรมการประสานงานองค์กรเอกชนภาคใต้. “โลกสดใสในบ้านเกิด,” แลได้. 1 (24) : 3 ;

พฤศจิกายน – ธันวาคม 2538.

คณะศิษยานุศิษย์. ธรรมานุชิต. สงขลา : วัดดอน, 2540. อัดสำเนา.

งามพิศ สัตย์สงวน. การวิจัยทางมานุษยวิทยา. พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย, 2542.

ดอน, วัด. ข้อมูลผลงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในวัดปี พ.ศ. 2542. สงขลา : วัดดอน, 2540.

อัดสำเนา.

_____. แนะนำ “ธนาคารชีวิตวัดอุตะเกา” ต.คูเต่า อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา. สงขลา :

วัดดอน, ม.ป.ป. อัดสำเนา.

_____. ประวัติและผลงานของพระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ). สงขลา : วัดดอน,

ม.ป.ป. อัดสำเนา.

_____. ประวัติและผลงานผู้ให้การสนับสนุนการศึกษา. สงขลา : วัดดอน, 2537. อัดสำเนา.

ดุสิต รัชชทอง. “พระครูพิพัฒนโชติ ธนาคารชีวิตแห่งวัดอุตะเกา,” วารสารหมู่บ้านไท. 1

(3) : 23 – 24 ; พฤษภาคม 2543.

ธนิดา คุรุเดชชัย. ศึกษาชีวประวัติและผลงานวรรณกรรมของขุนอาเทศคดี (กลอน

มัลลิกะมาส). ปริญญาพนธ์ ศศม. สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2541.

ถ่ายเอกสาร.

ประสิทธิ์ สี่ลาจารย์, พระครู. “มูทิตากถา,” ใน ธรรมานุชิต. สงขลา : วัดดอน, 2540.

ปราณี พรหมจรรย์. วิเคราะห์เรื่องสั้นของ “ร. จันทิมพะ” ในแง่กลวิธีการแต่ง ศิลปะการใช้ภาษาและแนวคิด. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2531. ถ่ายเอกสาร.

เปลื้อง ณ นคร. คำบรรยายวิชาการประพันธ์และหนังสือพิมพ์. พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2541.

พจนารถ แสงประดับ. ศึกษาชีวประวัติและผลงานวรรณกรรมเพลงบอกสร้อย เสียงเสนาะ.

ปรินญาณินพนธ์ ศศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2541. ถ่ายเอกสาร.

พรพันธ์ เขมคุณาสัย. ชีวิตและผลงานของ “ส. ธรรมยศ” การวิเคราะห์ท่วงทำนองและแนวความคิด. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2530. ถ่ายเอกสาร.

พรศักดิ์ พรหมแก้ว. วรรณกรรมการเมืองของเทียนวรรณ. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2521. อัดสำเนา.

_____. “ศาสตร์แห่งวัฒนธรรมพื้นบ้าน,” ใน พื้นบ้านพื้นเมือง ถิ่นไทยทักษิณ. หน้า 19 - 29. สงขลา : สถาบันทักษิณคดีศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2534.

ภักยา ภักดีบุรี. การศึกษาวรรณกรรมเพลงไพบุลย์ บุตรขัน. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2534. ถ่ายเอกสาร.

มหาวิทยาลัยราชภัฏ, สมเด็จพระ. สอรรถมสนามหลวง พ.ศ. 2521. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2521.

ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน, ภาคใต้. คลองอยู่ตะเภา : เส้นเลือดหล่อเลี้ยงชุมชนเมืองสงขลา ใหญ่. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ, ม.ป.ป.

สมภาพ นาคพันธ์. วิเคราะห์เรื่องสั้นของ “อิงอร”. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาคใต้, 2537. ถ่ายเอกสาร.

สมภาค พจนปรีชา. ชีวิตและผลงานวรรณกรรมหนังสือของหนังประทีน บัวทอง. ปรินญาณินพนธ์ ศศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาคใต้, 2537. ถ่ายเอกสาร.

สายทิพย์ นุกุลกิจ. วรรณกรรมไทยปัจจุบัน. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒบางเขน, 2537.

สีทธา พินิจภูวดล และทิพย์สุนทร นาคชน. การอ่านและพิจารณาหนังสือ. กรุงเทพฯ :

วัฒนาพานิช 2520.

สิริพร พงศ์พิพัฒน์พันธ์. ผลงานด้านพระพุทธศาสนาของพระธรรมปัญญาบดี (เพียร อุตตโม)

วัดคูหาสวรรค์ อำเภอมะนังพัทลุง จังหวัดพัทลุง. ปริญญานิพนธ์ ศศ.ม. สงขลา :

มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2541. ถ่ายเอกสาร.

สิริมา รongชูเพ็ง. การบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดของพระครูประดิษฐ์วราการ (หลงพ้อพร้อม

จิตจิตโต) วัดไม้เสียบ อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช. ปริญญานิพนธ์

ศศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2540 ถ่ายเอกสาร.

สุวิวงศ์ พงศ์ไพบูลย์. วัฒนธรรมพื้นบ้าน แนวปฏิบัติในภาคใต้. สงขลา : สถาบันทักษิณคดีศึกษา,

2525.

สุภาพร ชาวพ้อง. และสุภาพรณ์ นนทเกท. “ท่านทองกับธนาคารชีวิต กลุ่มออมทรัพย์ที่

ลุ่มน้ำอุ้มทะเกว” วารสารแลได้. 9 (50) : 20 ;พฤษภาคม 2541.

โสภณปริยัติยาภรณ์, พระครู. “มุขิตากถา,” ใน ธรรมบุญชีวิต. สงขลา : วัดดอน, 2540.

หมู่บ้าน, มูลนิธิ. คนดีศรีสังคม ประจำปี 2541. กรุงเทพฯ : มูลนิธิหมู่บ้าน, 2541.

อัปสร วรรณถนอม. การศึกษาชีวประวัติและผลงานวรรณกรรมของดิเรก พตตะเสน. วิทยา

นิพนธ์ ศศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2543. ถ่ายเอกสาร.

อำนวย จันเงิน. “กลวิธีเก็บข้อมูลประวัติบุคคล,” ใน การเก็บข้อมูลวัฒนธรรมพื้นบ้านเพื่อ

การวิจัย. หน้า 41 – 44. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ,

2534. อัดสำเนา.

อุดม หนูทอง. พื้นฐานการศึกษาวรรณคดีวรรณคดีไทย. สงขลา : โรงพิมพ์เมืองสงขลา, 2523.

อุ้มทะเกว, วัด. เอกสารแนะนำธนาคารชีวิตวัดอุ้มทะเกว. สงขลา : วัดอุ้มทะเกว, ม.ป.ป. อัดสำเนา.

เอกวิทย์ ณถกลาง. ผู้มีผลงานดีเด่นทางด้านวัฒนธรรมพุทธศักราช 2523. กรุงเทพฯ : สำนัก

งานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. 2523.

บุคลากร

บุคลากรกรม

กนกพร จินดาวงศ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดอู่ตะเภา

ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 10 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544.

กมลวรรณ ณรงค์รัตน์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ บ้านเลขที่ 7 หมู่ที่ 8 ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 20 มีนาคม พ.ศ. 2544.

กรวิกา อวารเจริญ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ บ้านเลขที่ 52 หมู่ที่ 9 ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 17 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544.

กานดา โพธิ์แก้ว เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดอู่ตะเภา

ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544.

เกี่ยม ปะสะลี เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดอู่ตะเภา ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544.

ชิต สุขสว่าง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดอู่ตะเภา ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544.

ครีว นวลประกอบ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 97 หมู่ที่ 9 บ้านหัวควาย ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 10 มกราคม พ.ศ. 2544.

คร่าว ทองมณี เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ บ้านเลขที่

52 หมู่ที่ 9 ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 17 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544.

คล้าย จิตตปาโล เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดดอน ตำบล

คูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544.

จิม ธรรมใจ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 52

หมู่ที่ 9 บ้านหัวควาย ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 18 มกราคม พ.ศ. 2544.

จ้วน โสพิกุล เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544.

จุไร บุญชีพ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544.

เจียน คงค▼สุวรรณ, พระ. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 12 มีนาคม พ.ศ. 2544.

ฉลอง พลากุล เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงเรียนวัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544.

ชำเลื่อง วุฒิจันทร์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงเรียน วัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 12 มีนาคม พ.ศ. 2544.

เซ่งขึ้น พาหกุล เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 104 / 1 หมู่ที่ 6 ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544.

ดวงตา มุสิกชนะ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดคูตะเกา ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544.

ดำ ทองสองยอด, พระ. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ วัดคูตะเกา ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544.

ตั้น จกกวโร, พระ. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดคูตะเกา ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544.

ดุ่น พรหมชนะ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดคูตะเกา ตำบล คูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544.

เตี้ยง ดิสฺสงโส, พระปลัด. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ วัดคูตะเกา ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 4 มีนาคม

พ.ศ. 2544.

ถนอม เครือสุวรรณ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดอู่ตะเภา
คูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 14 มีนาคม พ.ศ. 2544.

ถนอม พรหมชนะ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดอู่ตะเภา
ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544.

ทวี ๑ ✓ นทว ✓ โส, พระ. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดอู่ตะเภา
ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544.

ทิน อวเรเจริญ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดดอน
ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 17 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544.

ธนวรรณ ธนบุญ, พระ. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์,
ที่วัดอู่ตะเภา ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์
พ.ศ. 2544.

ธวัช ตริรัตน์, พระ. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดดอน ตำบล
คูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 12 มีนาคม พ.ศ. 2544.

ธัญญรัตน์ โสพิกุล เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดดอน ตำบล
คูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544.

นวรรณ์ เมืองโคตร เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดอู่ตะเภา
ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544.

นิกร ดำนกะพา เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดดอน ตำบล
คูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544.

นิคม ทองมณี เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดดอน ตำบล
คูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544.

นิภา อวเรเจริญ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดอู่ตะเภา
ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544.

เนื่อง จินตวโส, พระ. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดอู่ตะเภา
ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544.

- แนบ หวังสุข เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดอู่ตะเภา ตำบล
คูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 10 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544.
- บุรฉัตร ธรรมใจ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดดอน ตำบล
คูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544.
- ประจวบ ปาณชาติ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดดอน
ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544.
- ประทุม ไชยวรรณ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดดอน ตำบล
คูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 18 มกราคม พ.ศ. 2544.
- ประทุม พิรานุศิษฐ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่
103 หมู่ที่ 6 ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 20 มีนาคม
พ.ศ. 2544.
- ประไพ จินดาวงศ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดอู่ตะเภา
ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 18 มกราคม พ.ศ. 2544.
- ประสิทธิ์ ฐานรโต, พระ. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดดอน
ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 15 มีนาคม พ.ศ. 2544.
- ปิ่น บุญรัตน์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่
104 / 1 หมู่ที่ 6 ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์
พ.ศ. 2544.
- เปียน จินดาวงศ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 52
หมู่ที่ 9 บ้านหัวควาย ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 18
มกราคม พ.ศ. 2544.
- เปลื้อง สุขสวัสดิ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงเรียนวัดดอน
ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 12 มีนาคม พ.ศ. 2544.
- ผิน บุญฤทธิ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 64 หมู่ที่
9 บ้านหัวควาย ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 20
กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544.
- พร้อม สบุญโม, พระ. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดอู่ตะเภา

- ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544.
พล พิมพ์สุวรรณ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดดอน
- ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 17 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544.
พันธุ์ บัวแก้ว เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดดอน
- ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 17 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544.
มะลิ ศรีสุวรรณ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดดอน ตำบล
- คูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544.
มาลัยพร แซ่ล่อ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดดอน ตำบล
- คูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544.
- รัตน จิรภูมิ, พระ. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดอุตะเกา
- ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544.
ริน บุญฤทธิ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 64 หมู่ที่
- 9 บ้านหัวควาย ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 20
- กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544.
- เล็ก แสงรวี เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 62
- หมู่ที่ 6 บ้านคูเต่า ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 12
- กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544.
- วร ทองมุณี เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 52
- หมู่ที่ 9 บ้านหัวควาย ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 18
- มกราคม พ.ศ. 2544.
- วรรณิ พงศ์ประยูร เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดอุตะเกา
- ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544.
- วันเพ็ญ สันติวรรณนธ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดอุตะเกา
- ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544.
- วิเชียร ทาคร เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดอุตะเกา ตำบล
- คูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544.

วิเชียร วงศ์เกื้อ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดดอน ตำบล

คูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544.

วุฒิชัย วุฒินิโย, พระ. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่

วัดอู่ตะเภา ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544.

สมพร เกลี้ยงเกิด เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดดอน ตำบล

คูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 12 มีนาคม พ.ศ. 2544.

สมพร จิตตพงศ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดอู่ตะเภา

ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544.

สมพร หวังสุข เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดอู่ตะเภา ตำบล

คูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544.

สมมาส สันติวรานนท์ เป็นผู้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดอู่ตะเภา

ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544.

สนธิ จินดาวงศ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดดอน ตำบล

คูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544.

สมจิต ไชยวรรณ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดอู่ตะเภา

ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544.

เสงี่ยม ชัยสวัสดิ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดดอน ตำบล

คูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 18 มกราคม พ.ศ. 2544.

เสถียร ลิ้มเซ่ง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดอู่ตะเภา ตำบล

คูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544.

สุวิทย์ ทองมณี เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดดอน ตำบล

คูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544.

ไสว ชูศรีรัตน์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดอู่ตะเภา ตำบล

คูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544.

หนูจันทร์ ไชยวรรณ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดอู่ตะเภา

ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544.
 อนงค์ พงศ์พัลลสะระ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่
 104/1 หมู่ที่ 6 ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 12
 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544.

อารี ตริทอง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่
 104 / 1 หมู่ที่ 6 ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์
 พ.ศ. 2544.

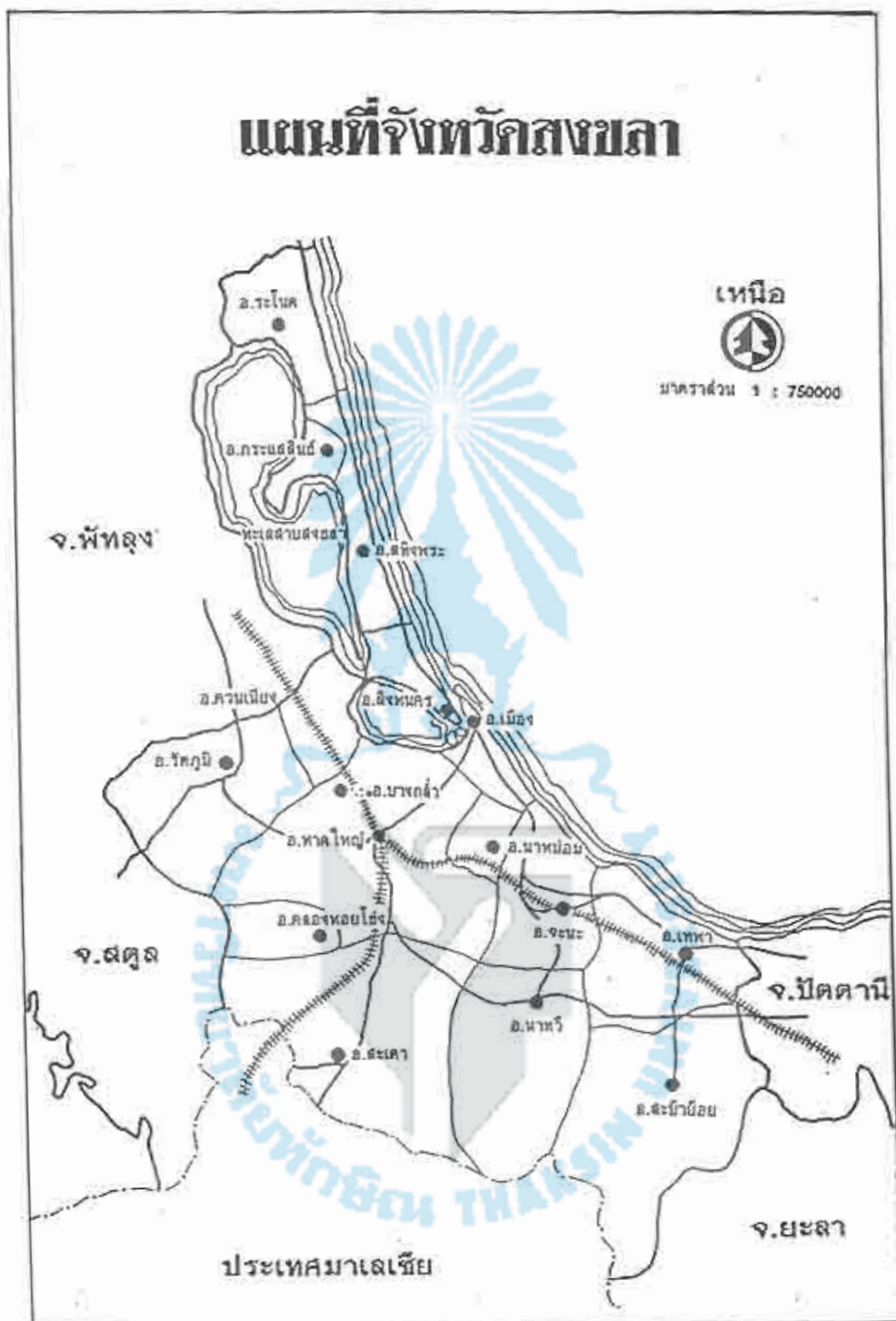
โสภาส ดำนะกาฬ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดดอน ตำบล
 คูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544.

ฮัน มะลิแก้ว เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พริยา ภิรมย์สมบัติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดดอน ตำบล
 คูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544.

ภาคผนวก

ภาพประกอบ 1 แผนที่จังหวัดสงขลา

ที่มา : สำนักงานจังหวัดสงขลา. ข้อมูลจังหวัดสงขลา ปี พ.ศ. 2544. 2544.

ไม่มีเลขหน้า.

ภาพประกอบ 3 พระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เสงี่ยมบุญ)

ภาพประกอบ 4 วัดดอนได้รับโลรางวัลชนะเลิศในการประกวดเรื่องพระ :
งานประเพณีลากพระแหลุมโพธิ์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา จากสำนักงาน
คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ประจำปี พ.ศ. 2536

ภาพประกอบ 5 วัดดอนได้รับถ้วยรางวัลชนะเลิศในการประกวดเรือพระ :

งานประเพณีลากพระแหลมโพธิ์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา จากสำนักงาน
คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ประจำปี พ.ศ. 2536

ภาพประกอบ 6 พระครูพัฒนโชติ (ทอง เตชปัญโญ) ได้รับโล่ประกาศเกียรติคุณ
ให้เป็นคนรักบ้านเกิด จากคณะกรรมการโครงการโลกสดใสในบ้านเกิด ประจำปี
พ.ศ. 2536

ภาพประกอบ 7 โล่ประกาศเกียรติคุณกลุ่มรักชลองอยู่ตะนา เป็นองค์กรชุมชน
ที่มีพลังและผลงานสร้างสรรค์ เป็นกลุ่มคนรักบ้านเกิด ประจำปี พ.ศ. 2538

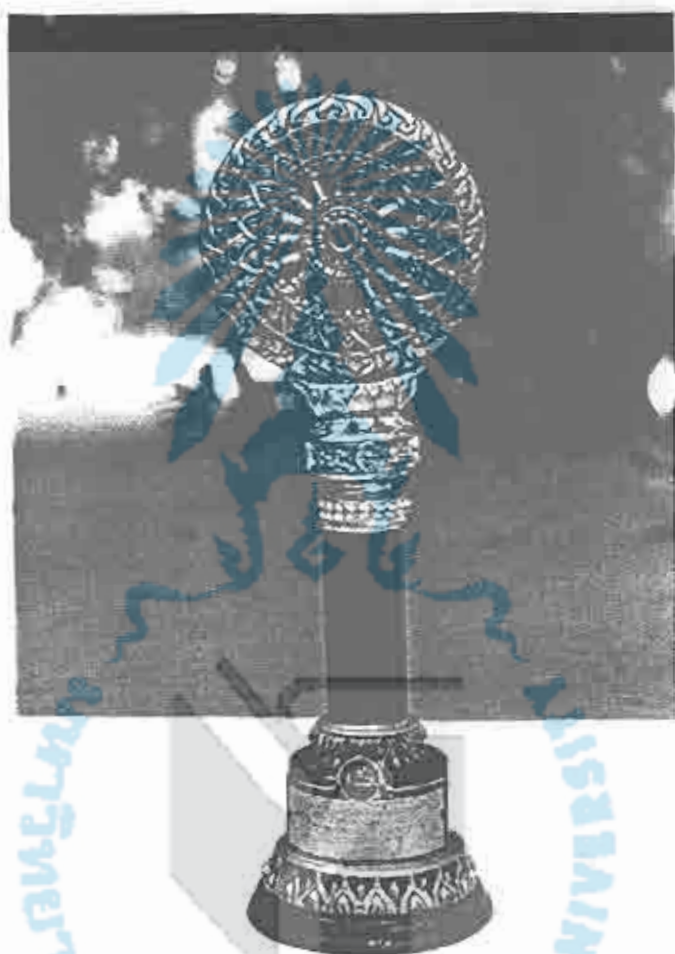
ภาพประกอบ 8 พระครูพัฒนโชติ (ทอง เดชบุญโญ) ได้รับพัดยศ-ผ้าไตร
จากสมเด็จพระพุทธาจารย์ เมื่อปี พ.ศ. 2540

ภาพประกอบ 9 เกียรติบัตรที่พระครูพิพัฒน์โชติ (ทอง เตชบุญโญ) ได้รับจาก
สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ในฐานะผู้ทำคุณประโยชน์ต่อ
พระพุทธศาสนา ในด้านการส่งเสริมการพัฒนาชุมชน เมื่อปี พ.ศ. 2541

ภาพประกอบ 10 พระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชปัญโญ) ได้รับพระราชทาน
 เลขาเลขาธิการมจร จากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
 ในฐานะผู้ทำคุณประโยชน์ต่อพระพุทธศาสนา และในด้านส่งเสริมการพัฒนาก
 ษณ เมื่อปี พ.ศ. 2541

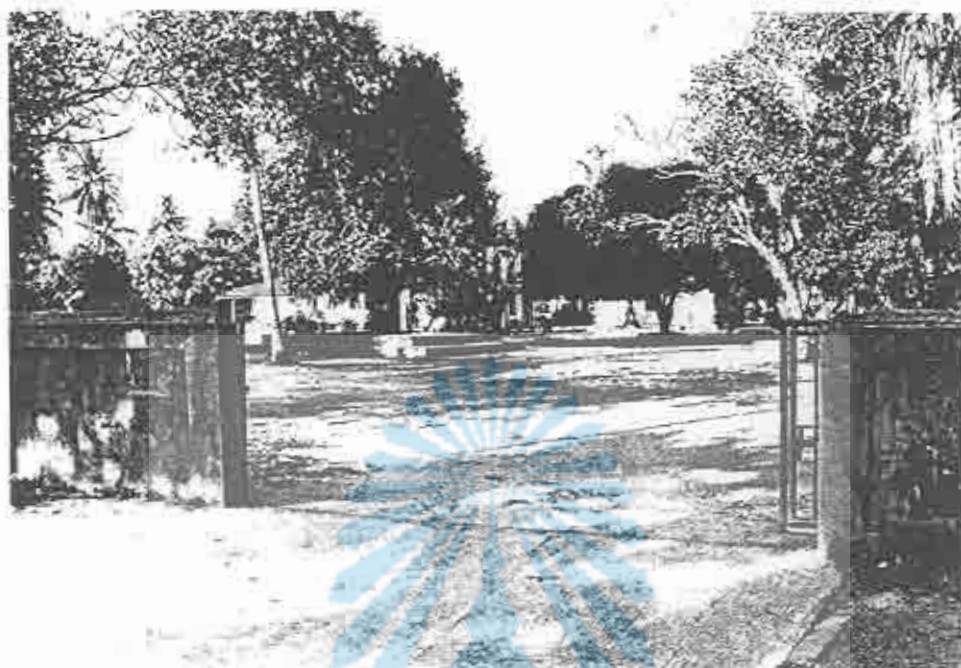
ภาพประกอบ 11 เสาเสมาธรรมจักร ที่พระคูพิพัฒน์โชติ (ทอง เดชบุญโญ)
ได้รับพระราชทาน เมื่อปี พ.ศ. 2541

ภาพประกอบ 12 พระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) ได้รับโล่คนดีศรีสังคม
เมื่อปี พ.ศ. 2541 ณ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย กรุงเทพฯ

ภาพประกอบ 13 โล่ที่พระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) ได้รับการยกย่อง
ให้เป็น "คนดีศรีสังคม" เมื่อปี พ.ศ. 2541 จากมูลนิธิหมู่บ้าน ในฐานะ
ผู้ประยุกต่นิสังกรรมเป็นแนวทางแก้ปัญหาเศรษฐกิจสังคมชุมชน

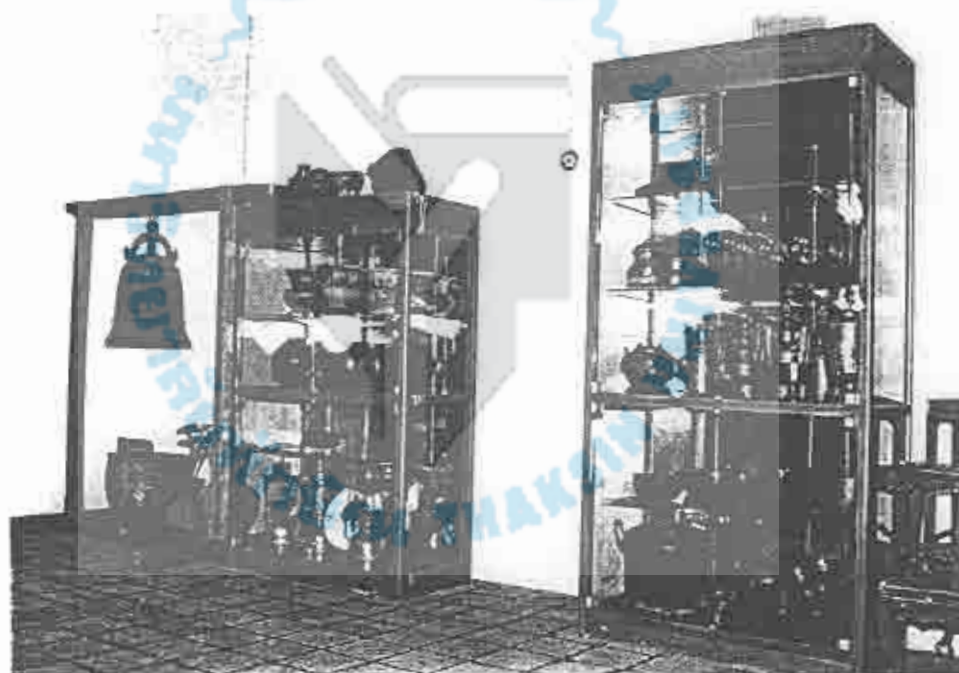
ภาพประกอบ 14 วัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

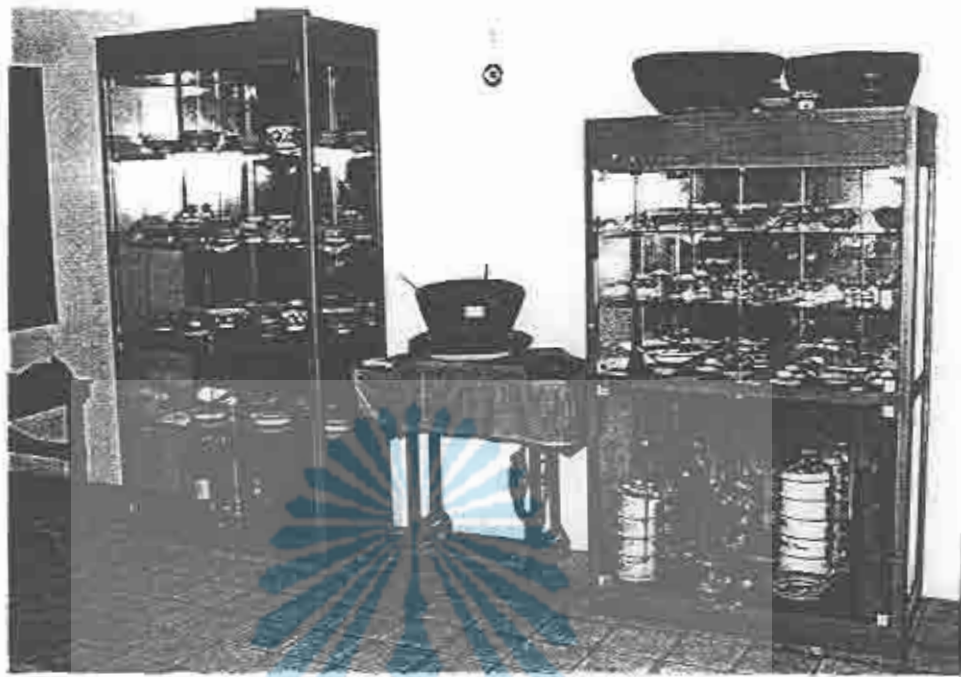
ภาพประกอบ 15 พระอุโบสถในวัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่
จังหวัดสงขลา

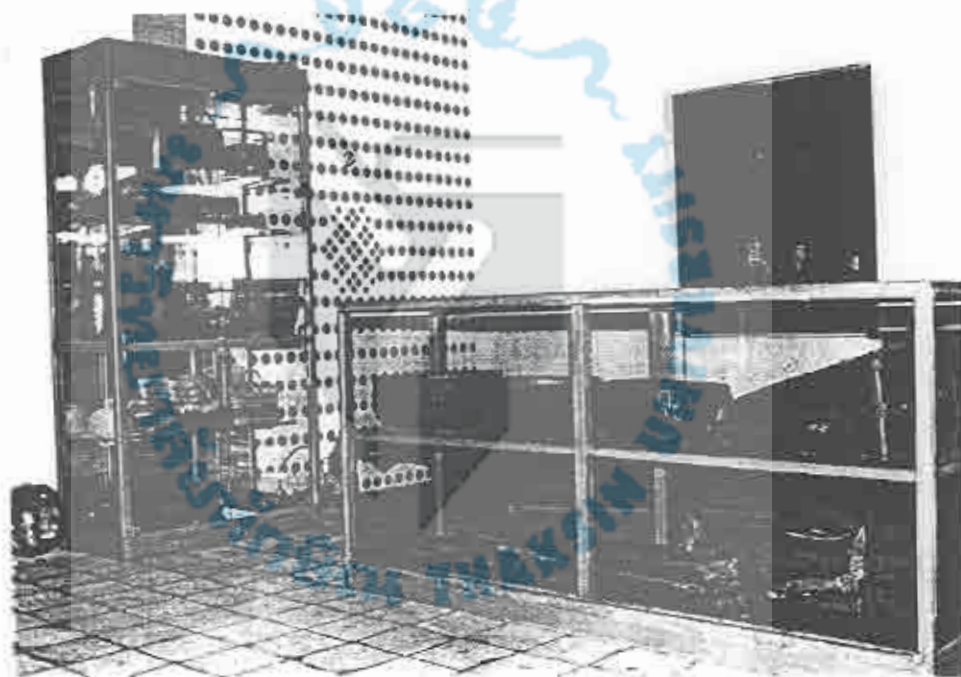
ภาพประกอบ 16 พิพิธภัณฑ์วัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา
ซึ่งเป็นผลงานด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมของพระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญ
โญ)

ภาพประกอบ 17 ตู้เก็บโถและเครื่องทองเหลืองในพิพิธภัณฑ์วัดดอน ตำบลคูเต่า
อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

ภาพประกอบ 18 ตู้เก็บถ้วย ชามกระเบื้องในพิพิธภัณฑ์วัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

ภาพประกอบ 19 ตู้เก็บกระเป๋และเครื่องจักสารในพิพิธภัณฑ์วัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

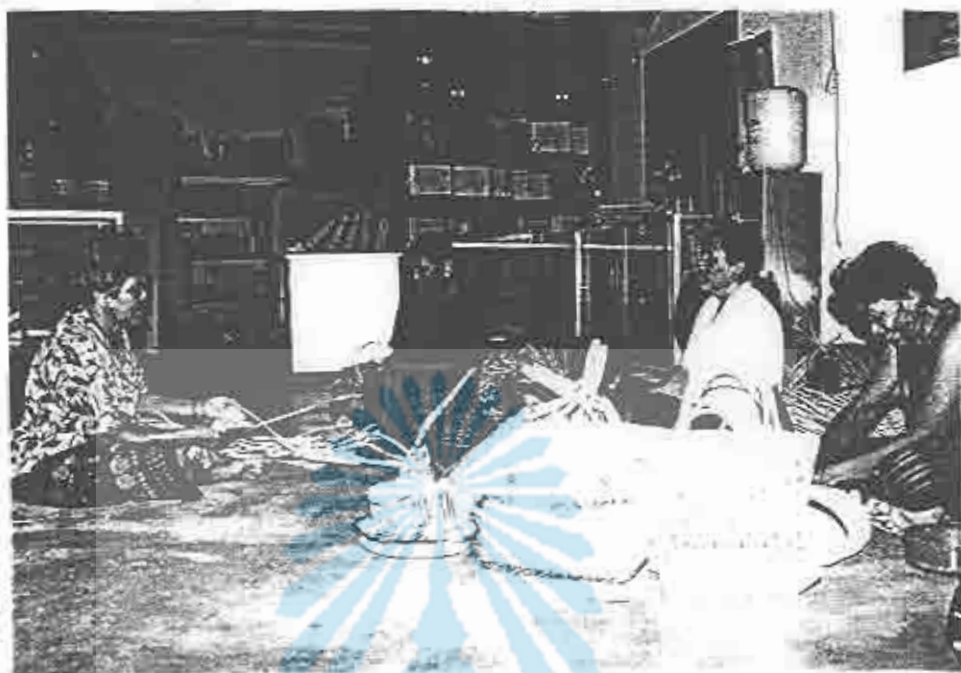
ภาพประกอบ 20 โครงการประปาหมู่บ้านในวัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่
จังหวัดสงขลา

ภาพประกอบ 21 สมาชิกกลุ่มธนาคารชีวิตสวดมนต์ ไหว้พระ รับศีลในวันประชุม
กลุ่มธนาคารชีวิต ที่วัดอู่ตะเภา ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

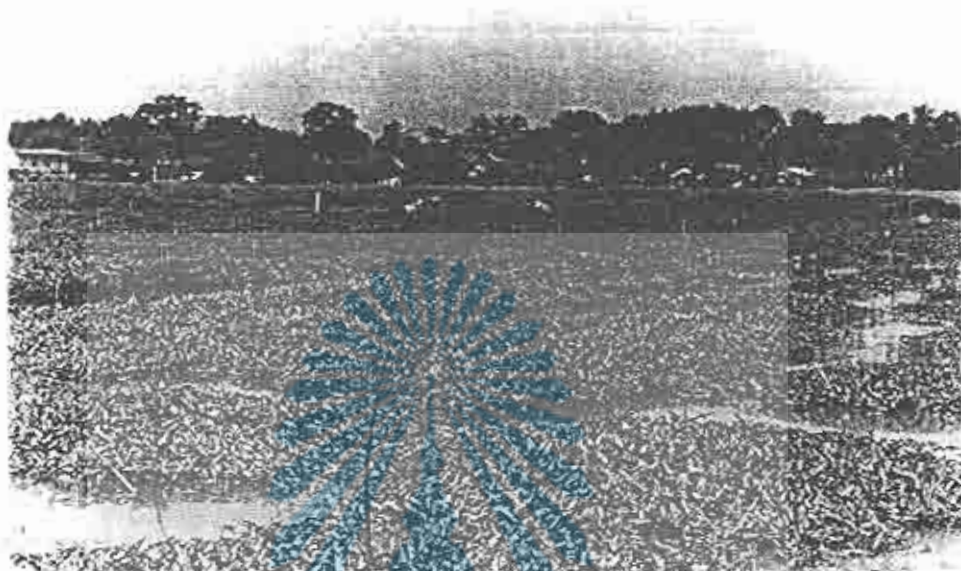
ภาพประกอบ 22 สมาชิกกลุ่มธนาคารชีวิตรับเงินกู้จากพระภิกษุ ที่วัดอู่ตะเภา
ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

ภาพประกอบ 23 กลุ่มผลิตภัณฑ์จากเชือกกล้วย ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่
จังหวัดสงขลา

ภาพประกอบ 24 กลุ่มดอกไม้ประดิษฐ์ในตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัด
สงขลา

ภาพประกอบ 25 นาฬิกาของสมาชิกกลุ่มทำนาผักนึ่งในตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

ภาพประกอบ 26 กลุ่มทำขนมพื้นบ้าน (ทองม้วน) ในตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

ภาพประกอบ 27 การประกอบพิธีทางศาสนาของเยาวชนในตำบลคูเต่า อำเภอ
หาดใหญ่ จังหวัดสงขลา อันเป็นผลมาจากการส่งเสริมเผยแพร่พระพุทธศาสนา
ของพระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชปัญโญ)

ภาพประกอบ 28 พระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชปัญโญ) อบรมศีลธรรม
และจริยธรรมแก่เยาวชนที่ ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัด
สงขลา

ภาพประกอบ 29 ประเพณีลากพระในตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา อันเป็นผลงานส่วนหนึ่งของพระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) ในด้านการส่งเสริมประเพณีท้องถิ่น

ภาพประกอบ 30 ประเพณีแข่งเรือในตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา อันเป็นผลงานส่วนหนึ่งของพระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) ในด้านการส่งเสริมประเพณีท้องถิ่น

ศึกษาชีวิตประวัติและผลงานของพระครูพิพัฒนโชติ
(ทอง เตชปัญโญ)

เสนอต่อมหาวิทยาลัยทักษิณ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกไทยคดีศึกษา
พฤษภาคม 2544

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาชีวประวัติและผลงานของพระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตช-บุญโญ) โดยผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร และจากการสัมภาษณ์ญาติและบุคคลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง แล้วเสนอผลการศึกษาด้วยวิธีพรรณนาวิเคราะห์ ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

พระครูพิพัฒนโชติ (ทอง เตชบุญโญ) เป็นพระภิกษุนักพัฒนาชาวภาคใต้ที่มีบทบาทสำคัญยิ่งในการส่งเสริมเผยแผ่พระพุทธศาสนา และการพัฒนาชุมชน ท่านเกิดเมื่อวันที่ 8 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2489 ที่ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ในวัยเด็กท่านได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากบิดาและพี่สาว จนมีอายุได้ 8 ปี จึงได้เข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่โรงเรียนวัดชลธารประสิทธิ์ ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อปี พ.ศ. 2500 ท่านได้ไปอาศัยอยู่กับนายบุญ และนางเข็ม วงศ์เทพ (นางเข็ม เป็นน้องสาวของบิดา) ท่านเรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 โรงเรียนวัดคูเต่า ตำบลแม่ทอม อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่ออายุ 23 ปี ได้อุปสมบทที่วัดหน้าพระลาน ตำบลในเมือง อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช มีฉายาว่า “เตชบุญโญ” ได้จำพรรษาอยู่ที่วัดคูตะเกา ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ในปี พ.ศ. 2526 ท่านเป็นครูสอนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมที่โรงเรียนวัดชลธารประสิทธิ์ ในปี พ.ศ. 2533 ได้ดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดดอน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา และในปี พ.ศ. 2539 ได้รับพระราชทานสมณศักดิ์เป็น “พระครูพิพัฒนโชติ” ท่านได้สร้างผลงานที่เป็นคุณประโยชน์ต่อวงการพระพุทธศาสนาและสังคมมากมายซึ่งจำแนกได้เป็น 2 ด้าน คือ “ผลงานด้านการส่งเสริมเผยแผ่พระพุทธศาสนา” เป็นผลงานที่เกี่ยวกับพระพุทธศาสนา ทั้งในด้านการส่งเสริมศาสนธรรม การส่งเสริมศาสนบุคคล การส่งเสริมศาสนสมบัติ และการส่งเสริมศาสนพิธี และผลงานอีกด้านหนึ่งคือ “ผลงานด้านการพัฒนาชุมชน” เป็นผลงานที่เกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน ที่สำคัญ ๆ ได้แก่ การจัดตั้งกลุ่มธนาคารชีวิต การจัดตั้งพิพิธภัณฑ์วัดดอนและการส่งเสริมประเพณีพื้นบ้าน การสร้างและพัฒนาสิ่งสาธารณประโยชน์ การจัดตั้งกลุ่มอาชีพ และการจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์คลองคูตะเกา จากการที่ท่านได้สร้างผลงานอันเป็นคุณประโยชน์ต่อสังคมอย่างกว้างขวาง ดังนั้นในปี พ.ศ. 2541 ท่านจึงได้รับพระราชทาน “เสาเสมอธรรมจักร” ในฐานะผู้ทำคุณประโยชน์ต่อพระพุทธศาสนา และในด้านการส่งเสริมการพัฒนาชุมชนจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และในปีเดียวกันนั้น ท่านได้รับการยกย่องให้เป็น “คนดีศรีสังคม” จากมูลนิธิหมู่บ้าน ในฐานะผู้ประยุต์หลักธรรมเป็นแนวทางแก้ปัญหาเศรษฐกิจสังคมชุมชน

A STUDY OF THE LIFE AND WORK OF PHRA KROO
PIPATTANACHOAT (TONG TECHPUNYO)

AN ABSTRACT

By

PIRIYA PIROMSOMBAT

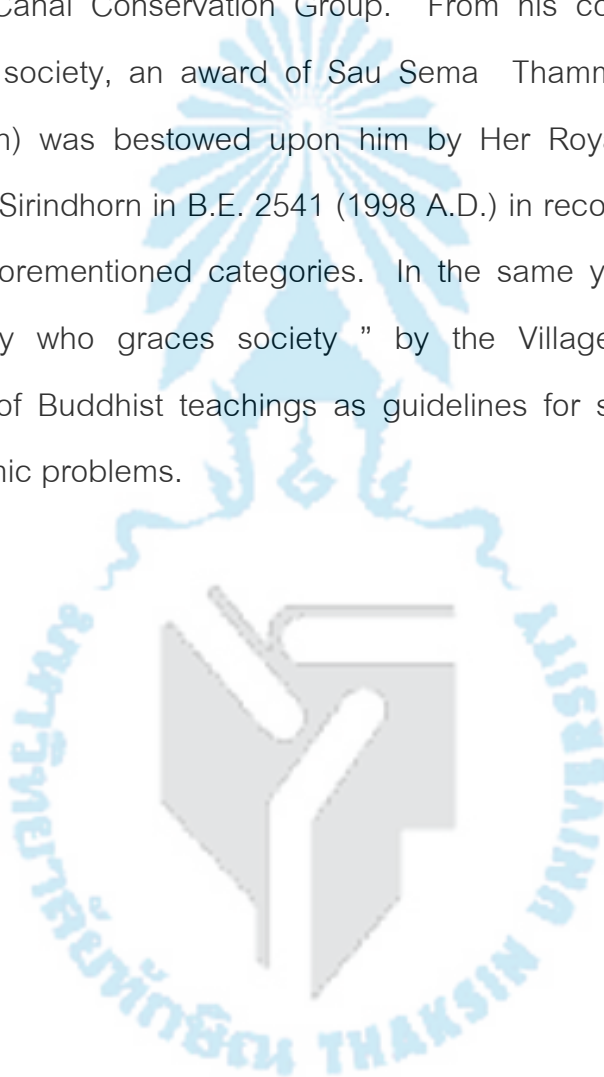
Presented to Thaksin University in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Arts degree in Thai Studies

May , 2001

This research was a study of the life and work of Phra Kroo Pipattanachaoat (Tong Techpunyo). The researcher collected data from written records and through interviewing his relatives and other individuals concerned, and then presented findings by analytical description. The findings may be summarized below.

The subject was a development-minded Buddhist monk who played important roles in the propagation of Buddhism and in community development. Born on February 8, B.E. 2489 (1946 A.D.) in Khoo Tao Village, Hatyai District, Songkhla Province, he was brought up by his father and his sister. At the age of eight, he began his primary schooling in the first grade at Wat Cholatarnprasit School in Khoo Tao, and stayed through the fourth grade. In B.E. 2500 (1957 A.D.), he went to live with Mr. Bun and Mrs. Kem Wongtep (she being his father's sister) and finished primary school grade seven at Wat Khoo Tao School in Maetom Village, Hatyai District, Songkhla Province. At 23 he entered monkhood at Wat Na Phra Lan in NaiMuang Village, Principal District, Nakornsrihammaraj Province, and took the religious name of "Techpunyo". He took up residence at Wat Utapao in Khoo Tao Village and in B.E. 2526 (1983 A.D.) he served as teacher of Buddhist scriptures in the religious department at the school where he started his primary schooling. In B.E. 2533 (1990 A.D.), he assumed the abbotship of Wat Don in Khoo Tao Village and six years later was, by royal command, conferred the clerical rank of Phra Kroo (master-monk) Pipattanachaoat. His contributions to Buddhism and society were numerous and may be classified into two categories. One was about the promotion and propagation of Buddhism involving the Buddhist teachings, religious personages, religious possessions, and religious ceremonies. The other had

to do with community development, chief among which were the founding of a life-bank group, the establishment of the Wat Don museum along with local-custom promotion activities, the construction and development of things of public benefit, the forming of vocational groups, and the establishment of the Utapao Canal Conservation Group. From his contributions so widely beneficial to society, an award of Sau Sema Thammajurk (obelisk of the Buddhist faith) was bestowed upon him by Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn in B.E. 2541 (1998 A.D.) in recognition of his services in the two aforementioned categories. In the same year, he was cited as “one goodly who graces society” by the Village Foundation for his applications of Buddhist teachings as guidelines for solution of community socio-economic problems.

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวพริยา ชื่อสกุล ภิรมย์สมบัติ
เกิด	วันที่ 9 เดือน พฤศจิกายน พุทธศักราช 2518
สถานที่เกิด	ตำบลมะขามเตี้ย อำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี จังหวัด สุราษฎร์ธานี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	8 ซอยมูณีสวัสดิ์ ตำบลหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัด สงขลา
สถานที่ทำงานในปัจจุบัน	8 ซอยมูณีสวัสดิ์ ตำบลหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัด สงขลา
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2537	ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) คณะวิชาคหกรรมศาสตร์ สาขาวิชาผ้าและเครื่องแต่งกาย จากวิทยาลัยเทคนิคยะลา อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา
พ.ศ. 2539	ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) คณะวิชาคหกรรม ศาสตร์ สาขาวิชาผ้าและเครื่องแต่งกาย จากสถาบัน เทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตภาคใต้ สงขลา
พ.ศ. 2541	คหกรรมศาสตรบัณฑิต (คหกรรมศาสตรศึกษา) จากสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตภาคใต้ สงขลา
พ.ศ. 2544	ศศ.ม. (วิชาเอกไทยคดีศึกษา) จากมหาวิทยาลัยทักษิณ อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา.